

ພຣະບົວ ສຸພາສິດ

ສຸພາສິດ ສອນໃຈ ໃຫ້ຄວາມສຸກ
ຈະດັບທຸກ ຫາກທຳ ຕາມຄຳສອນ
ບໍ່ມ້ວຍມອນ ຟັງຄຳ ພຣະສອນສັ່ງ
ຈະບໍ່ພັ້ງ ຫລົງເພີ່ ເຫີນຳມານ.

ຂໍພຣະຄຳ ນຳທ່ານ ພົບແຕ່ສຸກ
ຢ່າມີທຸກ ກັງວົນ ຈົນຕາລອດ
ພົບຄວາມລອດ ຄວາມພົ້ນ ຈົນກັບກັນ
ຈົນເຖິງວັນ ພົບພໍ້ ໝໍພຣະທັມ

ແປ ແລະຮຽບຮຽງໂດຍ: ສາ. ດຣ. ເຈມ ອຸດົມ
ພິມໂດຍ: ຈອຍ ອຸດົມ

ສຸພາສິດ PROVERBS

ພຣະທັມສຸພາສິດ ເປັນພຣະທັມທີ່ເກົ່າແກ່ເຫລິ້ນນຶ່ງໃນພຣະຄຳພີ.
ເຂົ້າໃຈວ່າ ທ່ານ ໂຊໂລໂມນອາດເປັນຜູ້ສິເລີ່ມຂຽນພຣະທັມນີ້ອີ້ນ.
ໂຄງຮ່າງຂອງພຣະທັມສຸພາສິດມີດັ່ງນີ້:

- ພາກນຶ່ງ: ອະທິບາຍກ່ຽວກັບປັນຍາ. ສຸພາສິດ 1:2 - 9:18
- ພາກສອງ: ສຸພາສິດຂອງ ຊາໂລໂມນ. ສຸພາສິດ 10: 1- 22:16
- ພາກສາມ: ສຸພາສິດສອນໃຈ. ສຸພາສິດ 22:17-24:34
- ພາກສີ່: ສຸພາສິດຂອງ ເຣເຊກິຢາ. ສຸພາສິດ25:1- 29:27
- ພາກຫ້າ: ຄຳລົງທ້າຍ. ສຸພາສິດ 30:1-31:31

1 ຄຸນຄ່າຂອງສຸພາສິດ Prologue

- 1 ຄຳສຸພາສິດເຫຼົ່ານີ້ເປັນຂອງທ່ານໂຊໂລໂມນ ກະສັດອິສຣາເອນ,
ຊຶ່ງເປັນພຣະຣາຊໂອຣົດຂອງກະສັດດາວິດ:
The Proverbs of Solomon son of David, king of Israel:
- 2 ສຸພາສິດນີ້ຈະຊ່ອຍໃຫ້ທ່ານຮູ້ຈັກຄຸນຄ່າຂອງປັນຍາແລະຄຳແນະ
ນຳທີ່ດີ, ຊ່ອຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈຖ້ອຍຄຳທີ່ມີຄວາມໝາຍເລິກເຊິ່ງ,
For learning about wisdom an instruction, for
understanding words of insight,
- 3 ສາມາດສອນທ່ານໃຫ້ຮູ້ຈັກທາງດຳເນີນຊີວິດຢ່າງສລາດ, ໃຫ້ຮູ້
ຈັກທາງສຸດາະອິດ, ຄວາມຍຸດຕິທັມ, ແລະທາງຖືກຕ້ອງ;
for gaining instruction in wise dealing, righteousness,
justice, and equity;
- 4 ເຮັດໃຫ້ຄົນໂງ່ມີຄວາມສລາດ, ຊຳນານ, ແລະສອນຄົນໜຸ່ມໃຫ້ຮູ້
ຈັກການດຳເນີນຊີວິດ--
to teach shrewdness to the simple, knowledge and
prudence to the young--

- 5 ຊ່ອຍເພີ່ມພູນຄວາມຮູ້ໃຫ້ພວກນັກປາດ ຊື່ແນວທາງການສຶກສາອົບອົມ,
Let the wise also hear and gain in learning acquire skill,
- 6 ຊ່ອຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍອັນເລິກແລບຂອງສູພາສິດ, ແລະຄຳເວົ້າຂອງພວກນັກປາດ.
to understand a proverb and a figure, the words of the wise and their riddles.
- 7 ທາງທີ່ພາໃຫ້ເກີດຄວາມຮູ້ນັ້ນ ຄືກ່ອນອິນພວກເຈົ້າຕ້ອງຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ; ຄົນໂງ່ນັກປາດປັນຍາ ແລະບໍ່ຍອມຮຳຮຽນສຶກສາ.
The fear of the Lord is the beginning of knowledge; fools despise wisdom and instruction.

ຄຳແນະນຳພວກຄົນໝຸ່ມ

Warnings against Evil Companions

- 8 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງເອົາໃຈໃສ່, ແລະເຊື່ອຟັງສິ່ງທີ່ພໍ່ແມ່ເຈົ້າບອກສອນ.
Hear, my child, your father's instruction, and do not reject your mother's teaching;
- 9 ການສອນຂອງທ່ານເປັນເໝືອນກະໂໂມໃສ່ຫົວອັນງົດງາມ, ຫຼືເໝືອນສາຍສ້ອຍປະດັບຄໍຂອງເຈົ້າ.
for they are a fair garland for your head, and pendants for your neck.
- 10 ລູກເອີຍ, ເມື່ອຄົນຊົ່ວລໍເຈົ້າໃຫ້ເຈົ້າເຮັດຊົ່ວ, ຢ່າໄດ້ເຮັດຕາມ.
My child, if sinners entice you, do not consent.
- 11 ສິນມຸດເຂົາເວົ້າວ່າ, "ໄປເທາະ, ໄປດັກສະກັດຈັບເອົາຄົນບໍ່ມີຄວາມຜິດ ມາຂ້າຖິ້ມເທາະ;
If they say, "Come with us, let us lie in wait for blood; let us wantonly ambush the innocent;
- 12 ໃຫ້ນັ້ນເໝືອນຄວາມຕາຍກິນກິນມະນຸດ, ຄືເມື່ອພວກເຮົາພົບເຂົາທີ່ມີຊີວິດຢູ່.
Like Sheol let us swallow them alive and whole, like those who go down to the Pit.
- 13 ພວກເຮົາກໍຈະໄດ້ຂອງມີຄ່າຫຼາຍຢ່າງ ເມື່ອໄວ້ໃນເຮືອນຂອງເຮົາ.
We shall find all kind of costly things; we shall fill our houses with booty.

- 14 ສະນັ້ນ ຈົ່ງມາຮ່ວມກັບພວກເຮົາເທາະ; ແລ້ວຈົ່ງເອົາສິ່ງຂອງທີ່ຍາດຊຶງມາໄດ້ນັ້ນແບ່ງປັນກັນ"--
Throw in your lot among us; we will all have on purse"--
- 15 ລູກເອີຍ, ເຈົ້າຢ່າເດີນຕາມທາງຂອງຄົນເຊັ່ນນັ້ນ, ຈົ່ງຫຼົບຫຼີກເສັ້ງ;
my child, do not walk in their way, keep your foot from their paths;
- 16 ເພາະວ່າພວກເຂົາພ້ອມສເມີທີ່ຈະທຳຊົ່ວ, ແລະຂ້າຄົນ.
for their feet run to evil, and they hurry to shed blood.
- 17 ເປັນການບໍ່ຖືກຕ້ອງທີ່ຈະກາງອ່າຍໃຫ້ນົກເຫັນ;
For in vain is the net baited while the bird is looking on;
- 18 ແຕ່ຖ້າເຈົ້າທຳເຊັ່ນນັ້ນ-- ມັນຈະເປັນເໝືອນກາງອ່າຍໃສ່ຕົວເອງ!
ເພາະວ່າຈະຈັບຫຼັງບໍ່ໄດ້-- ນອກຈາກຊີວິດຂອງເຈົ້າເອງ!
yet they lie in wait—to kill themselves! And set an ambush—for their own lives!
- 19 ຄວາມໂຫດຮ້າຍທາຮຸນຍ່ອມຕົກຖືກຕົນຕົວ ແລະຊີວິດຂອງຜູ້ເຮັດສເມີ; ນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບທຸກໆຄົນທີ່ມີຊີວິດຢູ່ດ້ວຍການເປັນຂະໂມຍ.
Such is the end of all who are greedy for gain; it takes away the life of its possessors.

ສຽງຮຽກຮ້ອງຂອງປັນຍາ

The Call of Wisdom

- 20 ຈົ່ງຟັງ ປັນຍາຈະຮ້ອງອອກໄປຕາມຖານີນ; ຕາມທີ່ສາທາລະນະ.
Wisdom cries out in the street; in the squares she raises her voice.
- 21 ຕາມປະຕູເມືອງ ແລະໃນທຸກໆບ່ອນ; ທີ່ປະຊາຊົນມາຂຸມນຸມກັນຢູ່ປັນຍາຈະຮ້ອງວ່າ:
At the busiest corner she cries out; at the entrance of the city gates she speaks:
- 22 "ຄົນໂງ່ເອີຍ, ພວກເຈົ້າຍັງຈະດີໃຈເປັນຄົນໂງ່ຢ່າງນີ້ ຢູ່ອີກເທິງປານໃດ? ຈະໝິ່ນປະໝາດຄວາມຮູ້ຢູ່ອີກເທິງປານໃດ? ຈະບໍ່ສຶກສາຮຳຮຽນບໍ່?
"Fools, how long will you refuse to be wise? How long will you refuse to be wise? How long will you refuse to be wise?"

How long, O simple ones, will you love being simple? How long will scoffers delight in their scoffing and fools hate knowledge?

- 23 ຈົ່ງຟັງເມື່ອເຮົາຕັກເຕືອນເຈົ້າ; ເຮົາຈະບອກຖ້ອຍຄຳທີ່ດີແກ່ເຈົ້າ ແລະແຈກຢາຍປັນຍາຄວາມຮູ້ຂອງເຮົາໃຫ້ເຈົ້າ.
Give heed to my reproof; I will pour out my thoughts to you; I will make my words known to you.
- 24 ເຮົາກຳລັງເອີ້ນແລະເຊີນເຈົ້າມາ ແຕ່ເຈົ້າບໍ່ຟັງ, ແລະບໍ່ສົນໃຈໃນເຮົາ.
Because I have called and you refused, have stretched out my hand and no one heeded,
- 25 ບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ໃນຄຳແນະນຳທັງປວງຂອງເຮົາ ແລະບໍ່ເຊື່ອຟັງທີ່ເຮົາ ທີ່ສອນເຈົ້າໃຫ້ດີ,
and because you have ignored all my counsel and would have none of my reproof,
- 26 ດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອເຈົ້າຕົກທຸກໄດ້ຍາກ ເຮົາຈະຫົວຂວັນເຈົ້າ ເຮົາຈະຫົວ ເຍາະເຍີ້ຍເມື່ອເຈົ້າຢ້ານກົວ,
I also will laugh at your calamity; I will mock when panic strikes you,
- 27 ເມື່ອຄວາມຢ້ານແລະຄວາມຍາກລຳບາກມາຖືກເຈົ້າໂດຍໄວ ເໝືອນລົມພະຍຸແລະລົມຫົວກູດ, ເຈົ້າຈະເຈັບປວດ ແລະໄດ້ຮັບ ຄວາມຈິບຫາຍ.
when panic strikes you like a storm, and your calamity comes like a whirlwind, when distress and anguish come upon you.
- 28 ເມື່ອນັ້ນເຈົ້າຈະເອີ້ນຫາເຮົາ ແຕ່ເຮົາຈະບໍ່ຕອບ; ເຈົ້າຈະຊອກຫາ ເຮົາໃນທຸກໆບ່ອນ ແຕ່ຈະບໍ່ພົບເຫັນເຮົາຈັກບ່ອນ.
Then they will call upon me, but I will not answer; they will seek me diligently, but will not find me.
- 29 ເຈົ້າບໍ່ເຄີຍໃຊ້ຄວາມຮູ້ຈັກເທື່ອ ແລະບໍ່ຍອມຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ເລີຍ.
Because they hated knowledge and did not choose the fear of the Lord,
- 30 ແລະບໍ່ຍອມຮັບເອົາຄຳແນະນຳຈາກເຮົາ, ຫຼືບໍ່ສົນໃຈສິ່ງໃດໆເມື່ອ ເຮົາສອນເຈົ້າໃຫ້ດີ.
would have none of my counsel, and despised all my reproof,

- 31 ດ້ວຍເຫດນີ້ແຫຼະ ເຈົ້າຈົ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນສົມຄວນກັບຜົນ ຂອງການກະທຳຂອງເຈົ້າເອງ ແລະຈະທຳໃຫ້ເຈົ້າເຈັບປວດ.
therefore they shall eat the fruit of their way and be sated with their own devices.
- 32 ຄົນໂງ່ຕາຍຍ້ອນຂາດສະຕິປັນຍາ, ແລະຄວາມປະມາດເປັນທາງ ແຫ່ງຄວາມຕາຍ;
For waywardness kills the simple, and the complacency of fools destroys them;
- 33 ແຕ່ໃຜກໍຕາມທີ່ເຊື່ອຟັງເຮົາຈະປອດພິຍ ແລະຈະບໍ່ຢ້ານອັນຕະຣາຍ ໃດໆທັງສິ້ນ.“
But those who listen to me will be secure and will live at ease, without dread of disaster.”

2 ປາຍຂອງປັນຍາ The Value of Wisdom

- 1 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຮັບຄຳສິ່ງທີ່ບອກສອນເຈົ້າ,
My child, if you accept my words and treasure up my commandments within you,
- 2 ຈົ່ງຕັ້ງໃຈຟັງເອົາປັນຍາ ແລະພາຍາຍາມອ່ຽງໃຈຂອງເຈົ້າເຂົ້າຫາ ຄວາມເຂົ້າໃຈ;
making your ear attentive to wisdom and inclining your heart to understanding;
- 3 ໃຫ້ສແວງຫາຄວາມຮູ້ ແລະອ້ອນວອນຂໍຄວາມເຂົ້າໃຈ;
if you indeed cry out for insight, and raise your voice for understanding;
- 4 ຈົ່ງຊອກຫາປັນຍາເໝືອນຫາເງິນ ແລະຊອກຫາຂຸມຂັບທີ່ເຊື່ອງໄວ້
if you seek it like silver, and search for it as for hidden treasures--
- 5 ຖ້າທຳດັ່ງນີ້ເຈົ້າຈະຮູ້ຈັກຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ແລະຈະຮູ້ເລື່ອງ ພຣະເຈົ້າເປັນຢ່າງດີ.
then you will understand the fear of the Lord and find the knowledge of God.
- 6 ແມ່ນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງໃຫ້ປັນຍາ; ພຣະຄົມຂອງພຣະອົງທຳໃຫ້ມີ ຄວາມຮອບຮູ້ ແລະຄວາມເຂົ້າໃຈ;

For the Lord gives wisdom; from his mouth come knowledge and understanding;

- 7 ພຣະອົງຊົງຊ່ອຍເຫຼືອຄຸ້ມຄອງຄົນຊອບທັມ ແລະສັດຊື່.
he stores up sound wisdom for the upright; he is a shield to those who walk blamelessly.
- 8 ຊົງຮັກສາຄົນທັງຫຼາຍທີ່ທໍາຕໍ່ຄົນອື່ນຢ່າງຍຸດຕິທັມ ແລະຊົງເບິ່ງແຍງຄົນທັງຫຼາຍທີ່ຈົ່ງຮັກພັກດີຕໍ່ພຣະອົງ.
guarding the paths of justice and preserving the way of his faithful ones.
- 9 ຖ້າເຈົ້າເຊື່ອຟັງເຮົາ ເຈົ້າຈະຮູ້ຈັກສິ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງ, ສິ່ງທີ່ຍຸດຕິທັມ, ສິ່ງທີ່ດີງາມ, ແລະທາງແຫ່ງຄວາມສຸກ.
Then you will understand righteousness and justice and equity, every good path;
- 10 ຈະກາຍເປັນຄົນສລາດ ແລະມີຄວາມຍິນດີ, ຍ້ອນຄວາມຮູ້ຂອງເຈົ້າ;
for wisdom will come into your heart, and knowledge will be pleasant to your soul;
- 11 ຄວາມສລາດ ແລະຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງເຈົ້າຈະຄຸ້ມຄອງເຈົ້າ.
prudence will watch over you; and understanding will guard you.
- 12 ມັນຈະຊ່ອຍໃຫ້ເຈົ້າປະທາງຊົ່ວຮ້າຍເສັ້ງ ແລະຊ່ອຍໃຫ້ພົ້ນຈາກຄົນເຫຼົ່ານີ້ ຄົນທີ່ເວົ້າກໍ່ກວນ,
It will save you from the way of evil, from those who speak perversely,
- 13 ຄົນທີ່ປະຖິ້ມທາງຊອບທັມໄປດໍາເນີນຊີວິດໃນທາງບາບ,
who forsake the paths of uprightness to walk in the ways of darkness,
- 14 ຄົນທີ່ຫາຄວາມສຸກໃນທາງຜິດ ແລະທາງຊົ່ວຮ້າຍ;
who rejoice in doing evil and delight in the perverseness of evil;
- 15 ຕລອດທັງຄົນໃຈຄິດທີ່ໄວ້ວາງໃຈບໍ່ໄດ້.
those whose paths are crooked, and who are devious in their ways.
- 16 ເຈົ້າຈະລອດພົ້ນຈາກຍິງຊົ່ວ, ຈາກຍິງຈອນຈັດທີ່ເວົ້າຈາອັອນອອດພະເນົ້າພະນໍ,
You will be saved from the loose woman, from the adulteress with her smooth words,

- 17 ຜູ້ຊົ່ງໄດ້ປະຖິ້ມຄູ່ຄຽງທີ່ນາງໄດ້ມາເມື່ອຍິງສາວງນັ້ນເສັ້ງ ແລະລິນຄໍາໝັ້ນສັນຍາແຫ່ງພຣະເຈົ້າຂອງຕົນ;
who forsakes the partner of her youth and forgets her sacred covenant;
- 18 ເພາະເຮືອນຂອງນາງຈົມລົງໄປສູ່ຄວາມມໍຣະນາ, ແລະທາງແຫ່ງຊີວິດຂອງນາງກໍມຸ້ງສູ່ຄວາມຕາຍ;
for her way leads down to death, and her paths to the shades;
- 19 ຜູ້ທີ່ໄປຫານາງບໍ່ກັບຄືນມາຈັກຄືນດຽວ, ຜູ້ບໍ່ມີຜູ້ໃດກັບຄືນມາສູ່ທຶນທາງແຫ່ງຊີວິດອີກຈັກເທື່ອ.
those who go to her never come back, nor do they regain the paths of life.
- 20 ດັ່ງນັ້ນ ເຈົ້າຄວນຈະດໍາເນີນໃນທາງຂອງຄົນດີ, ແລະຮັກສາເສັ້ນທາງຊີວິດຂອງຄົນຊອບທັມ.
Therefore walk in the way of the good, and keep to the paths of the just.
- 21 ເພາະວ່າຄົນທີ່ທ່ຽງທັມຈະໄດ້ຢູ່ໃນແຜ່ນດິນ, ແລະຄົນສັດຊື່ຈະໝັ້ນຄົງຢູ່ໃນນັ້ນ;
For the upright will abide in the land, and the innocent will remain in it;
- 22 ແຕ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະຖືກຕັດຂາດເສັ້ງຈາກແຜ່ນດິນ, ແລະຄົນທໍຣະຍິດຈະຖືກຖອນຮາກອອກໄປ.
but the wicked will be cut off from the land, and the treacherous will be rooted out of it.

3 ຄໍາແນະນໍາພວກຄົນໜຸ່ມ

Admonition to Trust and Honor God

- 1 ລູກເອີຍ, ຢ່າລິນຄໍາສອນຂອງເຮົາ, ແຕ່ໃຫ້ໃຈຂອງເຈົ້າຮັກສາບັນຍັດຂອງເຮົາ;
My child, do not forget my teaching, but let your heart keep my commandments;
- 2 ເພາະສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະໃຫ້ວັນເດືອນປີຊີວິດຍິນຍາວ ແລະອໍານວຍຄວາມສຸກສົມບູນແກ່ເຈົ້າ.
for length of days and years of life and abundant welfare they will give you.

- 3 ຢາໃຫ້ຄວາມຈົ່ງຮັກພັກດີ ແລະຄວາມສັດຊື່ປະຖິ້ມເຈົ້າ; ຈົ່ງຜູກມັນໄວ້ທີ່ຄໍຂອງເຈົ້າ, ຈົ່ງຂຽນມັນໄວ້ທີ່ແຜ່ນຈາຮິກແຫ່ງຫົວໃຈຂອງເຈົ້າ.
Do not let loyalty and faithfulness forsake you; bind them around your neck, write them on the tablet of your heart.
- 4 ດັ່ງນັ້ນ ເຈົ້າຈົ່ງຫາຄວາມພໍໃຈ ແລະຊື່ສຽງດີ ໃນສາຍພຣະເນດພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ແລະໃນສາຍຕາມະນຸດ.
So you will find favor and good repute in the sight of God and of people.
- 5 ຈົ່ງໄວ້ວາງໃຈໃນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າໃຫ້ສຸດຈິດສຸດໃຈຂອງເຈົ້າ, ຢາເຊື່ອໝັ້ນໃນຄວາມຮູ້ຂອງຕົນເອງ.
Trust in the Lord with all your heart, and do not rely on your own insight.
- 6 ເວລາທຳທຸກສິ່ງໃຫ້ລະນຶກເຖິງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແລ້ວພຣະອົງຈະຊົງສະແດງໃຫ້ເຫັນທາງອັນຖືກຕ້ອງ.
In all your ways acknowledge him, and he will make straight your paths.
- 7 ຢາຄິດວ່າຕົນສລາດ; ຈົ່ງເຄົາລົບຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ແລະໃຫ້ຫລິກເວັ້ນຈາກການທຳຜິດ.
Do not be wise in your own eyes; fear the Lord, and turn away from evil.
- 8 ຖ້າເຈົ້າປະຕິບັດຕາມນີ້ມັນຈະເປັນເໝືອນຢາວິເສດທີ່ປິ່ນປົວບາດແຜຂອງເຈົ້າໃຫ້ດີ ແລະທຳໃຫ້ຄວາມເຈັບປວດຂອງເຈົ້າຜ່ອນຄາຍລົງ.
It will be a healing for your flesh and a refreshment for your body.
- 9 ຈົ່ງຖວຍກຽດແດ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ດ້ວຍການຖວຍຜົນລະປູກອັນດີທີ່ສຸດແກ່ພຣະອົງ;
Honor the Lord with your substance and with the first fruits of all your produce;
- 10 ຖ້າທຳໄດ້ດັ່ງນີ້ ເຈົ້າຈະມີເຂົ້າເຕັມເລົ້າ, ແລະມີເຫຼົ້າອະວຽນຫຼາຍຈົນບໍ່ມີໂຫໃສ່.
then your barns will be filled with plenty, and your vats will be bursting with wine.
- 11 ລູກເອີຍ, ເມື່ອພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງບອກສອນເຈົ້າ ຈົ່ງຕັ້ງໃຈຟັງ ແລະຍິດຖືເປັນເຄື່ອງເຕືອນໃຈ,

- My child, do not despise the Lord's discipline or be weary of his reproof,
- 12 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງບອກສອນຜູ້ທີ່ພຣະອົງຊົງຮັກ, ເໝືອນບິດາບອກສອນລູກຊາຍຜູ້ທີ່ຕົນຫວັງເຝິ່ງ.
for the Lord reproves the one he loves, as a father the son in whom he delights.

ຄວາມຮັ່ງມີທີ່ແທ້ຈິງ
The True Wealth

- 13 ມະນຸດຜູ້ມີປັນຍາ ແລະມີຄວາມເຂົ້າໃຈຍ່ອມມີຄວາມສຸກ,
Happy are those who find wisdom, and those who get understanding,
- 14 ປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຈາກປັນຍາມີຫຼາຍກວ່າທີ່ໄດ້ຈາກເງິນ, ມັນມີຄຸນຄ່າຫຼາຍກວ່າທອງຄຳ.
for her income is better than silver, and her revenue better than gold.
- 15 ປັນຍາປະເສີດກວ່າທັບທິມ ແລະບໍ່ມີສິ່ງໃດທີ່ປາຖນາຈະປຽບກັບປັນຍາໄດ້
She is more precious than jewels, and nothing you desire can compare with her.
- 16 ຊີວິດຍິນຍາວຢູ່ທີ່ມີຂວາຂອງປັນຍາ; ແລະທີ່ມີຊ້າຍມີຊັບສົມບັດ ແລະກຽດຕິຍົດ.
Long life is in her right hand; in her left hand are riches and honor.
- 17 ທາງຂອງປັນຍາທຳໃຫ້ຊີວິດຂອງເຈົ້າມ່ວນຊື່ນປອດພ້ຍ, ຜູ້ທີ່ມີປັນຍາຍ່ອມມີຄວາມສຸກ.
Her ways are ways of pleasantness, and all her paths are peace.
- 18 ປັນຍາເປັນຕົ້ນໄມ້ແຫ່ງຊີວິດແກ່ຜູ້ທີ່ຍືດນາງໄວ້; ບັນດາຜູ້ທີ່ຍືດນາງໄວ້ແຫ້ນເອີ້ນວ່າ ຄວາມສຸກ.
She is a tree of life to those who lay hold of her; those who hold her fast are called happy.

ປັນຍາພຣະເຈົ້າໃນການຊົງສ້າງ

God Wisdom in Creation

- 19 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງວາງຮາກແຜ່ນດິນໂລກໂດຍປັນຍາ; ພຣະອົງຊົງສະຖາປະນາຟ້າສວັນດ້ວຍຄວາມເຂົ້າໃຈ;
The Lord by wisdom founded the earth; by understanding he established the heavens;
- 20 ໂດຍຄວາມຮູ້ຂອງພຣະອົງ ທຳໃຫ້ແມ່ນ້ຳລ່ອງໄຫຼ ແລະເມກກໍເຫຼົ້າລົງມາ.
by his knowledge the deeps broke open, and the clouds drop down the dew.

ທາງທີ່ປອດພິຍ

The True Security

- 21 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຮັກສາສະຕິປັນຍາ ແລະຄວາມສລຽວສລາດໄວ້, ຢ່າໃຫ້ທັງສອງຢ່າງນີ້ ໝົ່ໄປຈາກສາຍຕາຂອງເຈົ້າ;
My child, do not let these escape from your sight: keep sound wisdom and prudence,
- 22 ແລະທັງສອງຈະເປັນຊີວິດແກ່ເຈົ້າ ເປັນອາພອນປະດັບຄໍຂອງເຈົ້າ.
and they will be life for your soul and adornment for your neck.
- 23 ແລ້ວເຈົ້າຈະດຳເນີນຊີວິດໃນທາງຂອງເຈົ້າຢ່າງປອດພິຍ ແລະຕີນຂອງເຈົ້າຈະບໍ່ສະຕູດ.
Then you will walk on your way securely and your foot will not stumble.
- 24 ຖ້າເຈົ້າມັ່ງ ເຈົ້າຈະບໍ່ຢ້ານ; ເມື່ອເຈົ້ານອນ ກໍຈະຖັບໄປຢ່າງຜາສູກສິດຊື່ນ.
If you sit down, you will not be afraid; when you lie down, your sleep will be sweet.
- 25 ຢ່າສູ້ຢ້ານຄວາມກົວທີ່ມາເຖິງບັດຈຸບັນທັນດ້ວນ, ຫຼືຢ້ານຄວາມຜິນາດຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ;
Do not be afraid of sudden panic, or of the storm that strikes the wicked;
- 26 ເພາະພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຈະຊົງເປັນຄວາມໄວ້ວາງໃຈຂອງເຈົ້າ ແລະຈະຊົງຮັກສາຕີນຂອງເຈົ້າໃຫ້ພົ້ນຈາກການຖືກຈັບ.

- for the Lord will be you're your confidence and will keep your foot from being caught.
- 27 ຢ່າຍຶດຄວາມດີໄວ້ຈາກຜູ້ທີ່ສິນຄວນຈະໄດ້ຮັບ ໃນເມື່ອສິ່ງນີ້ຢູ່ໃນອຳນາດຂອງເຈົ້າທີ່ຈະກະທຳໄດ້.
Do not withhold good from those to whom it is due, when it is in your power to do it.
- 28 ຢ່າເວົ້າກັບເພື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າວ່າ, “ໄປສາ ແລ້ວຈົ່ງກັບມາອີກ, ມີອີ່ນ້ຳເຮົາຈະໃຫ້”-- ໃນເມື່ອເຈົ້າມີສິ່ງໃຫ້ຢູ່ແລ້ວ.
Do not say to your neighbor, “Go, and come again, tomorrow I will give it”--when you have it with you.
- 29 ຢ່າວາງແຜນການຊົ່ວຮ້າຍຕໍ່ເພື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າ ຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ອ້າງເຈົ້າດ້ວຍຄວາມໄວ້ວາງໃຈ.
Do not plan harm against your neighbor who lives trustingly beside you.
- 30 ຢ່າໂຕ້ຕອບກັບຜູ້ໃດຢ່າງໄຮ້ເຫດຜົນ, ໃນເມື່ອເຂົາບໍ່ໄດ້ທຳອິດຕະຣາຍຢ່າງໃດແກ່ເຈົ້າ.
Do not quarrel with anyone without cause, when no harm has been done to you.
- 31 ຢ່າອິດສາຄົນທີ່ທາຣຸນ ຢ່າເລືອກທາງໃດໆຂອງເຂົາເລີຍ;
Do not envy the violent and do not choose any of their ways;
- 32 ເພາະຄົນຕະລົບຕະແລງເປັນທີ່ກຽດຊົງຕໍ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແຕ່ຄົນທ່ຽງທັນຢູ່ໃນຄວາມໄວ້ພຣະທັຍຂອງພຣະອົງ.
for the perverse are an abomination to the Lord, but the upright are in his confidence.
- 33 ຄຳສາບຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຢູ່ເທິງເຮືອນຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍ, ແຕ່ພຣະອົງຊົງອວຍພຣະພອນແກ່ບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງຄົນຊອບທັມ.
The Lord's curse is on the house of the wicked, but he blesses the abode of the righteous.
- 34 ພຣະອົງຊົງເຍາະເຍີ້ຍຄົນທີ່ມັກເຍາະເຍີ້ຍ, ແຕ່ພຣະອົງຊົງສຳແດງພຣະຄຸນແກ່ຄົນທີ່ຖ່ອມໃຈ.
Toward the scorers he is scornful, but to the humble he shows favor.
- 35 ຄົນສລາດຈະໄດ້ກຽດເປັນມໍຣະດົກ, ແຕ່ຄົນໂງ່, ຈະໄດ້ຄວາມອັບປິດ.
The wise will inherit honor, but stubborn fools, disgrace.

4 ບັນຍາເປັນປໂຍດອັນຍິ່ງໃຫຍ່

Parental Advice

- 1 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຟັງຄໍາສັ່ງສອນຂອງພໍ່ເຈົ້າຢ່າງຕັ້ງໃຈ, ເພື່ອເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບຄວາມຮອບຮູ້,
Listen, children, to a father's instruction, and be attentive, that you may gain insight;
- 2 ເພາະເຮົາໃຫ້ພາສີດິດແກ່ເຈົ້າ: ຢ່າປະຖິ້ມຄໍາສອນຂອງເຮົາ.
for I give you good precepts: do not forsake my teaching.
- 3 ເມື່ອເຮົາເປັນລູກຢູ່ກັບພໍ່ຂອງເຮົາ, ເປັນແກ້ວຕາຂອງແມ່ເຮົາ ແລະເບິ່ງເປັນໜ້າຮັກແລະອ່ອນໂຍນ,
When I was a son with my father, tender, and my mother's favorite,
- 4 ບິດາສອນເຮົາ ແລະເວົ້າກັບເຮົາວ່າ, "ໃຫ້ໃຈຂອງເຈົ້າຢືດຄໍາສອນຂອງເຮົາໄວ້ໃຫ້ໝັ້ນ; ຈົ່ງຮັກສາບັນຍັດຂອງເຮົາ ແລະມີຊີວິດຢູ່.
he taught me, and said to me, "Let your heart hold fast my words; keep my commandments, and live.
- 5 ຢ່າລືມແລະຝ່າຝົນຈາກຖ້ອຍຄໍາແຫ່ງປາກຂອງເຮົາ, ຈົ່ງເອົາບັນຍາ, ແລະເອົາຄວາມຮອບຮູ້.
Get wisdom; get insight: do not forget, nor turn away from the words of my mouth.
- 6 ຢ່າປະຖິ້ມບັນຍາ ແລະບັນຍາຈະຮັກສາເຈົ້າໄວ້; ຈົ່ງຮັກບັນຍາ ແລະບັນຍາຈະຊ່ວຍລະວັງເຈົ້າ.
Do not forsake her, and she will keep you; love her, and she will guard you.
- 7 ທີ່ເລີ່ມຕົ້ນຂອງບັນຍາເປັນຢ່າງນີ້: ຄືຈົ່ງເອົາບັນຍາ, ເຖິງເຈົ້າຈະໄດ້ສິ່ງໃດກໍຕາມ, ຈົ່ງເອົາຄວາມຮອບຮູ້ໄວ້.
The beginning of wisdom is this: Get wisdom, and whatever else you get, get insight.
- 8 ຈົ່ງຕິຣາຄາບັນຍາໃຫ້ສູງ ແລະບັນຍາຈະຍົກຍ້ອງເຈົ້າ; ຖ້າເຈົ້າກອດບັນຍາໄວ້ ບັນຍາຈະໃຫ້ກຽດເຈົ້າ.
Prize her highly, and she will exalt you; she will honor you if you embrace her.
- 9 ບັນຍາຈະເອົາມິ່ງຄຸນງາມສວມໜົວເຈົ້າ; ຈະໃຫ້ມິ່ງຄຸນງາມແກ່ເຈົ້າ."

She will place on your head a fair garland; she will bestow on you a beautiful crown."

ເດືອນສະຕິໃຫ້ດໍາເນີນຊີວິດທີ່ຖືກຕ້ອງ

Admonition to Keep to the Right Path

- 10 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຟັງ ແລະຮັບຖ້ອຍຄໍາຂອງເຮົາ ເພື່ອປີເດືອນແຫ່ງຊີວິດຂອງເຈົ້າຈະມີຫຼາຍ.
Hear, my child, and accept my words, that the years of your life may be many.
- 11 ເຮົາໄດ້ສອນເຈົ້າໃນເລື່ອງທາງບັນຍາແລ້ວ; ເຮົາໄດ້ນໍາເຈົ້າໃນວິຖີຂອງຄວາມທ່ຽງໝັ້ນ.
I have taught you the way of wisdom; I have led you in the paths of uprightness.
- 12 ເມື່ອເຈົ້າຢ່າງ ກ້າວຕີນຂອງເຈົ້າຈະບໍ່ຖືກຂັດຂວາງ; ແລະຖ້າເຈົ້າແລ່ນ ເຈົ້າຈະບໍ່ສະຕຸດ.
When you walk, your step will not be hampered; and if you run, you will not stumble.
- 13 ຈົ່ງຢືດວິນັຍໄວ້; ແລະຢ່າປ່ອຍໄປ; ຈົ່ງຮະວັງບັນຍາໄວ້, ເພາະບັນຍາເປັນຊີວິດຂອງເຈົ້າ.
Keep hold of instruction; do not let go; guard her, for she is your life.
- 14 ຢ່າເຂົ້າໄປໃນທາງເດີນແຫ່ງຊີວິດຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍ, ແລະຢ່າເດີນໃນທາງຂອງຄົນອະທັມ.
Do not enter the path of the wicked, and do not walk in the way of evildoers.
- 15 ຈົ່ງຫຼີກເສັ້ງ ຢ່າເດີນທາງນັ້ນ; ລັງວອກໄປເສັ້ງ ແລະຈົ່ງຜ່ານໄປ.
Avoid it; do not go on it; turn away from it and pass on.
- 16 ເພາະຖ້າຄົນຊົ່ວຮ້າຍບໍ່ໄດ້ທໍາຄວາມຜິດ ເຂົານອນບໍ່ຫຼັບ ຖ້າເຂົາບໍ່ໄດ້ທໍາໃຫ້ຄົນໃດສະຕຸດເຂົາຈະຫຼົບບໍ່ລົງ.
For they cannot sleep unless they are robbed of sleep unless they have made someone stumble.
- 17 ເພາະເຂົາຮັບປະທານອາຫານຂອງຄວາມໂຫດຮ້າຍ ແລະດື່ມເຫຼົ້າອະງຸ່ນແຫ່ງຄວາມທາຣຸນ.
For they eat the bread of wickedness and drink the wine of violence.

- 18 ແຕ່ຊີວິດຂອງຄົນຊອບທຳເໝືອນແສງອະລຸນ, ຊຶ່ງສ່ອງແສງເຫຼື້ອມໃສຍິ່ງຂຶ້ນຈົນເຕັມວັນ.
But the path of the righteous is like the light of dawn, which shines brighter and brighter until full day.
- 19 ທາງຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍເໝືອນຄວາມມິດຕິບ; ເຂົາບໍ່ຮູ້ວ່າ ເຂົາສະດູດອັນໃດ.
The way of the wicked is like deep darkness; thy do not know what they stumble over.
- 20 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຕັ້ງໃຈຕໍ່ຖ້ອຍຄຳຂອງເຮົາ; ຈົ່ງງ່ຽງຫູຂອງເຈົ້າເຂົ້າຫາຄຳເວົ້າຂອງເຮົາ.
My child, be attentive to my words; incline your ear to my sayings.
- 21 ຢ່າໃຫ້ມັນໜີໄປຈາກສາຍຕາຂອງເຈົ້າ; ຈົ່ງຮັກສາມັນໄວ້ພາຍໃນໃຈຂອງເຈົ້າ.
Do not let them escape from your sight; keep them within your heart.
- 22 ເພາະມັນເປັນຊີວິດແກ່ຜູ້ທີ່ຄົ້ນພົບ, ແລະມັນຮັກສາເນື້ອຂອງຜູ້ມັນທັງສິ້ນ.
For they are life to those who find them, and healing to all their flesh.
- 23 ຈົ່ງຮັກສາໃຈຂອງເຈົ້າດ້ວຍຄວາມຣະວັງຣະໄວຣອບຕ້ານ, ເພາະຊີວິດເລີ່ມຕົ້ນອອກມາຈາກໃຈ.
Keep your heart with all vigilance, for from it flow the springs of life.
- 24 ຈົ່ງຖິ້ມວາຈາຄົດງມັນເສັ້ງ, ແລະໃຫ້ຄຳເວົ້າລົດລ້ຽວຫ່າງໄກຈາກເຈົ້າ.
Put away from you crooked speech, and put devious talk far from you.
- 25 ໃຫ້ຕາຂອງເຈົ້າເບິ່ງໄປຂ້າງໜ້າ, ແລະໃຫ້ການຈ້ອງມອງຂອງເຈົ້າຊິໄປຂ້າງໜ້າເຈົ້າ.
Let your eyes look directly forward, and your gaze be straight before you.
- 26 ຈົ່ງສືບໃຈໃນທາງເດີນແຫ່ງຕົນຂອງເຈົ້າ, ແລ້ວທາງທັງສິ້ນຂອງເຈົ້າຈະແນ່ນອນ.

- Keep straight the path of your feet, and all your ways will be sure.
- 27 ຢ່າຫັນເຫໄປຂ້າງຂວາ ຫຼືຫັນມາຂ້າງຊ້າຍ; ຈົ່ງຫຼີກເວັ້ນທາງຂອງເຈົ້າເສັ້ງຈາກຄວາມຊົ່ວຮ້າຍ.
Do not swerve to the right or to the left; turn your foot away from evil.

5 ຄຳເຕືອນໃນເລື່ອງຫຼິ້ນຊູ້

Warning against Impurity and Infidelity

- 1 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຕັ້ງໃຈຕໍ່ປັນຍາຂອງເຮົາ; ຈົ່ງງ່ຽງຫູຂອງເຈົ້າຟັງຄວາມເວົ້າໃຈຂອງເຮົາ,
My child, be attentive to my wisdom; incline your ear to my understanding,
- 2 ເພື່ອຈະຮັກສາຄວາມສລຽວສລາດໄວ້, ແລະຮົມຝິປາກຂອງເຈົ້າຈະລະມັດລະວັງຄວາມຮູ້.
so that you may hold on to prudence, and your lips may guard knowledge.
- 3 ເພາະຮົມຝິປາກຂອງຍິງຊົ່ວມັນຈະຢາດນ້ຳເຜິ້ງອອກມາ, ແລະຄຳເວົ້າຂອງນາງກໍມີນ້ຳຢື່ງກວ່ານ້ຳມັນ;
For the lips of a loose woman drip honey, and her speech is smoother than oil;
- 4 ແຕ່ໃນທີ່ສຸດ ນາງຈະຂົນຂຶ້ນຍິ່ງກວ່າເຊື້ອເຫລົ້າທີ່ມີຮົດຂົນ, ແລະຄົນເໝືອນຢ່າງຕາບສອງຄົນ.
but in the end she is bitter as wormwood, sharp as a two-edged sword.
- 5 ຕີນຂອງນາງກ້າວລົງໄປສູ່ຄວາມຕາຍ; ບາດກ້າວຕີນຂອງນາງຕິດຕາມເສັ້ນທາງສູ່ແດນຜູ້ຕາຍ.
Her feet go down to death; her steps follow he path to death.
- 6 ນາງບໍ່ສົນໃຈໃນເສັ້ນທາງແຫ່ງຊີວິດ ທາງຂອງນາງວົນວຽນໄປ, ແລະບໍ່ຮູ້ຈັກແຈ້ງວ່າແມ່ນຫຍັງຈະເກີດຂຶ້ນ.
She does not keep straight to the path of life; her ways wander, and she does not know it.
- 7 ລູກເອີຍ, ບັດນີ້ ຈົ່ງຟັງເຮົາ ແລະຢ່າພາກຈາກຖ້ອຍຄຳແຫ່ງປາກຂອງເຮົາ.

And now, my child, listen to me, and do not depart from the words of my mouth.

8 ຈົ່ງຫຼີກທາງຂອງເຈົ້າໃຫ້ໄກຈາກນາງ, ຢ່າໄປໃກ້ປະຕູເຮືອນຂອງນາງ;

Keep your way far from her, and do not go near the door of her house;

9 ຢ້ານວ່າເຈົ້າຈະໃຫ້ກຽດຂອງເຈົ້າແກ່ຄົນອື່ນ, ແລະໃຫ້ປີເດືອນຂອງເຈົ້າແກ່ຄົນໂຮ້ຄວາມເມດຕາ,

or you will give your honor to others, and your years to the merciless,

10 ຢ້ານວ່າແຂກແປກໜ້າຈະກິນກຳລັງຂອງເຈົ້າຈົນອິ້ມ, ແລະແຮງງານຂອງເຈົ້າຈະຕົກໄປໃນເຮືອນຂອງຄົນຕ່າງຕົ້າວ;

and strangers will take their fill of your wealth, and your labors will go to the house of an alien;

11 ແລະເຖິງບັນປາຍຊີວິດຂອງເຈົ້າ, ເຈົ້າຈະຄຳຄວນ ເມື່ອເມື່ອແລະກາຍຂອງເຈົ້າຖືກລ້າງຜາມ,

and at the end of your life you will groan, when your flesh and body are consumed,

12 ແລະເຈົ້າຈະວ່າ, “ເຮົາເຄີຍກຽດການຕິສອນ ແລະຈິດໃຈຂອງເຮົາດູໝິ່ນການຕັກເຕືອນ!

and you say, “Oh, how I hated discipline, and my heart despised reproof!

13 ເຮົາບໍ່ເຄີຍຟັງສຽງຄຣູຂອງເຮົາ ຫຼືງ່ຽງຫູໃຫ້ແກ່ຜູ້ສັ່ງສອນເຮົາ. I did not listen to the voice of my teachers or incline my ear to my instructors.

14 ເຮົາຈວນຈະລົ້ມລະລາຍສູ່ຄວາມຜິນາດຢູ່ແລ້ວ ໃນໝູ່ຄົນທີ່ປະຊຸມກັນຢູ່ນັ້ນ.”

Now I am at the point of utter ruin in the public assembly.”

15 ຈົ່ງຕື່ມນ້ຳຈາກຖິ່ງເກັບນ້ຳຂອງເຈົ້າ, ຕື່ມນ້ຳໂຫຼຈາກບໍ່ຂອງເຈົ້າເອງ.

Drink water from your own cistern, flowing water from your own well.

16 ຄວນຫຼືທີ່ຈະໃຫ້ນ້ຳຜູ້ຂອງເຈົ້າໂຫຼສະອອກໄປນອກບ້ານ, ແລະໃຫ້ທານນ້ຳນັ້ນໂຫຼໄປທີ່ກາງເມືອງ?

Should your springs be scattered abroad, streams of water in the streets?

17 ຈົ່ງໃຫ້ມັນເປັນຂອງເຈົ້າແຕ່ຜູ້ດຽວ, ແລະບໍ່ແມ່ນສຳລັບຄົນແປກໜ້າດ້ວຍ.

Let them be for yourself alone, and not for sharing with strangers.

18 ຈົ່ງໃຫ້ນ້ຳຜູ້ຂອງເຈົ້າໄດ້ຮັບພອນ ແລະຍິນດີຢູ່ກັບເມັງຄົນທີ່ເຈົ້າໄດ້ມາເມື່ອໝູ່ນັ້ນ,

Let your fountain be blessed, and rejoice in the wife of your youth,

19 ເໝືອນນາງກວາງແມ່ທີ່ໜ້າຮັກ ແລະນິ້ມນວນ. ຈົ່ງໃຫ້ສຸເນ່ຂອງນາງທຳໃຫ້ເຈົ້າມີຄວາມສຸກໃຈ; ຈົ່ງໃຫ້ຄວາມຮັກຂອງນາງຈັບໃຈຂອງເຈົ້າໄວ້.

a lovely deer, a graceful doe. May her breasts satisfy you at all times; may you be intoxicated always by her love.

20 ລູກເອີຍ, ເປັນຫຍັງເຈົ້າຈຶ່ງຕ້ອງເອົາຄວາມຮັກຂອງເຈົ້າໃຫ້ແກ່ຢິງອື່ນ, ເປັນຫຍັງເຈົ້າຈຶ່ງໄປຫາຄວາມສຸກກັບເມັງຂອງຊາຍອື່ນ?

Why should you be intoxicated, my son, by another woman and embrace the bosom of an adulteress?

21 ເພາະວ່າທາງຂອງຄົນກໍຢູ່ໃນສາຍພຣະເນດຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແລະພຣະອົງຊົງເຜົາເບິ່ງວິຖີທາງແຫ່ງຊີວິດທັງສິ້ນຂອງເຂົາ.

For human ways are under the eyes of the Lord, and he examines all their paths.

22 ຄວາມບາບຊົ່ວຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຕັກຈັບເຂົາເອງ, ແລະເຂົາກໍຕິດຢູ່ກັບຕາຂ່າຍບາບຂອງເຂົາ.

The iniquities of the wicked ensnare them, and they are caught in the toils of their sin.

23 ເຂົາຕາຍເພາະຂາດວິນັຍໃນຊີວິດ, ແລະເພາະຄວາມໂງ່ຢ່າງຍິ່ງຂອງເຂົາ ເຂົາຈຶ່ງຫຼົງໜີໄປ.

They die for lack of discipline, and because of their great folly they are lost.

6 ຄຳແນະນຳຕັກເຕືອນ

Practical Admonitions

1 ລູກເອີຍ, ຖ້າເຈົ້າເປັນຜູ້ປະກັນເຜື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າ, ໄດ້ທຳສັນຍາໃຫ້ແກ່ຄົນອື່ນ.

- My child, if you have given your pledge to your neighbor, if you have bound yourself to another,
- 2 ຖ້າເຈົ້າຕິດປັ້ວງເພາະຄຳຈາກປາກຂອງເຈົ້າ, ແລະເຈົ້າຕິດກັບເພາະຄຳເວົ້າຂອງເຈົ້າ.
you are snared by the utterance of your lips, caught by the words of your mouth.
- 3 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງທຳຢ່າງນີ້, ແລະຊ່ອຍຕົວເຈົ້າໃຫ້ລອດເຫີນ, ເພາະເຈົ້າຕຶກຢູ່ໃນກຳມີຂອງເພື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າແລ້ວ.
So do this, my child, and save yourself, for you have come into your neighbor's power: go, hurry, and plead with your neighbor.
- 4 ຢ່າໃຫ້ຕາຂອງເຈົ້າຫຼົບລົງ ຢ່າໃຫ້ໜັງຕາຂອງເຈົ້າງ່ວງໄປ;
Give your eyes no sleep and your eyelids no slumber;
- 5 ຈົ່ງຫຼີກໜີຈາກປັ້ວງແລ້ວ ດັ່ງກວາງທີ່ປີບໜີຈາກນາຍພານ, ດັ່ງນົກຈາກມືຂອງຄົນຈັບນົກ.
save yourself like a gazelle from the hunter, like a bird from the hand of the fowler.
- 6 ຄົນອັດຕານເອີຍ, ຈົ່ງເບິ່ງເອົາຊີວິດຂອງມິດ; ເຈົ້າຈົ່ງຈະເປັນຄົນສລາດ.
Go to the ant, you lazybones; consider its ways, and be wise.
- 7 ຄົນນັບມືຜູ້ນຳ ບໍ່ມີຫົວໜ້າ ຫຼືຜູ້ປົກຄອງ,
Without having any chief or officer or ruler,
- 8 ແຕ່ມັນກໍຮູ້ຈັກສະສົມອາຫານໄວ້ໃນຣະດູຮ້ອນ, ເພື່ອຕຽມໄວ້ສຳລັບຣະດູໜາວ.
It prepares its food in summer, and gathers its sustenance in harvest.
- 9 ຄົນອັດຕານເອີຍ, ເຈົ້າຈະນອນຢູ່ເທິງປານໃດ, ເມື່ອໃດເຈົ້າຈະລູກຂຶ້ນຈາກການນອນຫຼັບຂອງເຈົ້າ?
How long will you lie there, O lazybones? When will you rise from your sleep?
- 10 ຫຼັບໜ້ອຍໜຶ່ງ ເຄິ່ນໄປໜ້ອຍໜຶ່ງ ກອດມືຜັກຜ່ອນບິດໜຶ່ງ”
A little sleep, a little slumber, a little folding of the hands to rest,
- 11 ແຕ່ໃນຂນະທີ່ເຂົາຫຼັບຢູ່ນັ້ນ, ຄວາມທຸກຍາກຈະມາບຽດບຽນເຂົາ, ເໝືອນຄົນມາປັ່ນ.

- and poverty will come upon you like a robber, and want, like an armed warrior.
- 12 ຄົນໂຮ້ຄ່າ ຄືຄົນຊົ່ວຮ້າຍ ທີ່ທ່ຽວໄປດ້ວຍວາຈາຄົດລ້ຽວ,
A scoundrel and a villain goes around with crooked speech,
- 13 ຕາຂອງເຂົາກໍຂະຫຍິບ, ຕີນຂອງເຂົາກໍຂະຫຍິບ, ນິ້ວຂອງເຂົາກໍຊິ້ໄປ,
winking the eyes, shuffling the feet, pointing the fingers,
- 14 ປະດິດຄວາມຊົ່ວຮ້າຍດ້ວຍໃຈຕະລົບຕະແລງ, ຫວ່ານຄວາມແຕກແຍກຢູ່ເລື້ອຍໄປ;
with perverted mind devising evil, continually sowing discord;
- 15 ເຫດສັນນັ້ນ ຄວາມຜິນາດຈະມາຫາເຖິງເຂົາຢ່າງບັດຈຸບັນທັນດ່ວນ; ໃນພິບຕານັ້ນເອງ, ເຂົາຈະແຕກຢ່າງແປງບໍ່ໄດ້.
On such a one calamity will descend suddenly; in a moment, damage beyond repair.
- 16 ມີຫົກສິ່ງຊຶ່ງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງກຽດ, ມີເຈັດຢ່າງ ຊຶ່ງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງກຽດຊົງຫຼາຍ:
There are six things that the Lord hates, seven that are an abomination to him:
- 17 ຕາຈອງຫອງ, ປາກເວົ້າອີ້ຕົວະ, ແລະມືທີ່ຂ້າຄົນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມຜິດ, haughty eyes, a lying tongue, and hands that shed innocent blood,
- 18 ຈິດໃຈທີ່ຄິດແຜນການຊົ່ວຮ້າຍ, ຕີນທີ່ແລ່ນໄປທຳຊົ່ວ, a heart that devises wicked plans, feet that hurry to run to evil,
- 19 ພຍານເວົ້າຕົວະຕໍ່ສູ້ຄົນອື່ນ, ແລະຜູ້ຫາເຮື່ອງໃຫ້ຍາດຜີນ້ອງຜິດຖຽງກັນ.
a lying witness who testifies falsely, and one who sows discord in a family.
- ຕັກເຕືອນໃຫ້ລະວັງການຫຼິ້ນຊູ້**
- 20 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຮັກສາບັນຍັດຂອງພໍ່ເຈົ້າ, ແລະຢ່າປະຖິ້ມຄຳສັ່ງສອນຂອງແມ່ເຈົ້າ.
My child, keep your father's commandment, and do not forsake your mother's teaching.

- 21 ມັດມັນຕິດໄວ້ໃນໃຈຂອງເຈົ້າສະເມີ; ຜູກມັນໄວ້ທີ່ຄໍຂອງເຈົ້າ.
Bind them upon your heart always; tie them around your neck.
- 22 ເມື່ອເຈົ້າຍ່າງ, ມັນຈະນຳເຈົ້າ; ເມື່ອເຈົ້ານອນລົງ, ມັນຈະເຜົາເຈົ້າ; ແລະເມື່ອເຈົ້າຕື່ນຂຶ້ນ, ມັນຈະເວົ້າກັບເຈົ້າ.
When you walk, they will lead you; when you lie down, they will lead you; when you lie down, they will watch over you; and when you awake, they will talk with you.
- 23 ເພາະພຣະບັນຍັດເປັນແສງປະທັບ ແລະຄຳສອນເປັນສວ່າງ, ແລະຄຳຕັກເຕືອນຂອງວິນັຍເປັນທາງແຫ່ງຊີວິດ,
For the commandment is a lamp and the teaching a light, and the reproofs of discipline are the way of life,
- 24 ເພື່ອສຽງວນເຈົ້າໄວ້ຈາກຍິງຊົ່ວຮ້າຍ, ຈາກລິ້ນທີ່ພະເນົ້າພະນໍຂອງຍິງຈອນຈັດ.
to preserve you from the wife of another, from the smooth tongue of the adulteress.
- 25 ຢ່າປາຖນາຄວາມງາມຂອງນາງຢູ່ໃນໃຈຂອງເຈົ້າ, ຢ່າໃຫ້ນາງຈັບເຈົ້າດ້ວຍຂົນຕາຂອງນາງ;
Do not desire her beauty in your heart, and do not let her capture you with her eyelashes;
- 26 ເພາະຈະຈ້າງຍິງແພດສະຍາດ້ວຍເອົ້າຈີ່ກ້ອນດຽວກໍຍິງໄດ້ ແຕ່ຍິງຫຼິ້ນຊູ້ໄດ້ລ້າເອົາຊີວິດອັນປະເສີດຂອງຊາຍເອົ້າໄປສ່ຽງ.
for a prostitute's fee is only a loaf of bread, but the wife of another stalks a man's very life.
- 27 ຜູ້ຊາຍຈະຫອບໄຟໄວ້ທີ່ເອິກຂອງເຂົາ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ເຄື່ອງນຸ່ງຂອງເຂົາໄໝ້ໄດ້ຫຼື?
Can fire be carried in the bosom without burning one's clothes?
- 28 ຫຼືຜູ້ໃດຈະເດີນເທິງຖ່ານໄຟແດງ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ຕີນຂອງເຂົາຖືກໄຟລວກໄດ້ຫຼື?
Or can one walk on hot coals without scorching the feet?
- 29 ບຸກຄົນຜູ້ເອົາຫາເມັງຂອງເພື່ອນບ້ານກໍເປັນຢ່າງນັ້ນແຫຼະ; ບໍ່ມີຜູ້ໃດທີ່ແຕະຕ້ອງນາງແລ້ວຈະບໍ່ຖືກປັບໂທດ.
So is he who sleeps with his neighbor's wife; no one who touches her will go unpunished.

- 30 ຖ້າຂະໂມຍເອົ້າລັກ ເພື່ອບັນເທົາຄວາມຢາກເມື່ອເຂົາທົວ ຄົນກໍດູໝິ່ນຂະໂມຍນັ້ນບໍ່ແມ່ນຫຼື.
Thieves are not despised who steal only to satisfy their appetite when they are hungry.
- 31 ຖ້າຈັບເຂົາໄດ້, ເຂົາຕ້ອງຊໍາຮະຄົນເຈັດເທົ່າ; ເຂົາຈະຕ້ອງໃຫ້ສິ່ງຂອງທັງສິ້ນໃນບ້ານຂອງເຂົາ.
Yet if they are caught, they will pay sevenfold; they will forfeit all the goods of their house.
- 32 ຊາຍໃດທີ່ລ່ວງປະເວນີຜົວເມັງ ຍ່ອມບໍ່ມີສາມັນສຳນຶກ; ຜູ້ໃດທີ່ກະທຳຢ່າງນັ້ນກໍທຳລາຍຕົນເອງ.
but he who commits adultery has no sense; he who does it destroys himself.
- 33 ເຂົາໄດ້ຮັບບາດແຜແລະຄວາມອັປຍິດ; ແລະຈະລ້າງຄວາມຂາຍໜ້າຂອງຕົນກໍບໍ່ໄດ້.
He will get wounds and dishonor, and his disgrace will not be wiped away.
- 34 ເພາະຄວາມໂມໂຫກະທຳໃຫ້ຄົນຫົງຫວຽ, ໃນວັນທີ່ເຂົາແກ້ແຄ້ນເຂົາຈະບໍ່ມີຂອບເຂດ.
For jealousy arouses a husband's fury, and he shows no restraint when he takes revenge.
- 35 ເຂົາຈະບໍ່ຮັບຄ່າທຳອວັນໃດໆ, ເຖິງເຈົ້າຈະທະວີຂອງກຳນົນ ເຂົາກໍບໍ່ຍອມສັງປັບ.
He will accept no compensation, and refuses a bribe no mater how great.

7 ເລ່ຫຼ່ຽມມານຍາຂອງຍິງໂສເພນີ
The False Attractions of Adultery

- 1 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຈິດຈຳສິ່ງທີ່ພໍ່ເວົ້າ ແລະຢ່າລິມສິ່ງທີ່ພໍ່ບອກໃຫ້ເຈົ້າທຳ ຈົ່ງທຳສິ່ງທີ່ພໍ່ບອກ ແລ້ວຊີວິດຂອງເຈົ້າຈະຮຸ່ງເຮືອງ;
My child, keep my words and store up my commandments with you;
- 2 ຈົ່ງບິວລະບັດຮັກສາບັນຍັດຂອງເຮົາ ແລະດຳລົງຢູ່, ຈົ່ງຮັກສາຄຳສອນຂອງເຮົາເໝືອນເຈົ້າຮັກສາຕາ;
keep my commandments and live, keep my teachings as the apple of your eye;

- 3 ມັດມັນໄວ້ທີ່ນິ້ວມືຂອງເຈົ້າ, ຂຽນມັນໄວ້ໃນໃຈຂອງເຈົ້າຕລອດ
ເວລາ.
Bind them on your fingers, write them on the tablet of your heart.
- 4 ຈິ່ງເວົ້າກັບປັນຍາວ່າ, “ເຈົ້າເປັນນ້ອງສາວຂອງຂ້ອຍ,” ແລະຈິ່ງ
ເອີ້ນຄວາມຮອບຮູ້ວ່າເພື່ອນສະໝິດ,
Say to wisdom, “You are my sister,” and call insight your intimate friend,
- 5 ປັນຍາຈະຮັກສາບໍ່ໃຫ້ເຈົ້າໄປຫຼັງກ່ຽວກັບເມັງຂອງຄົນອື່ນ, ແລະ
ກັບຍິງປາກຫວານໃຈຊົ່ວທັງຫຼາຍ.
that they may keep you from the loose woman, from the adulteress with her smooth words.
- 6 ມື້ນຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຫຼວງອອກໄປທາງປ່ອງຢ້ຽມເຮືອນ ໄດ້ເຫັນ
ພວກຄົນໜຸ່ມທີ່ຍິ່ງອ່ອນຕໍ່ໂລກຫຼາຍຄົນຍ່າງໄປມາ,
For at the window of my house I looked out through my lattice,
- 7 ໃນບັນດາຄົນເຫຼົ່ານີ້, ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນຄົນນຶ່ງ, ໂງ່ກວ່າໝູ່,
and I saw among the simple ones, I observed among the youths, a young man without sense,
- 8 ຄືຄົນນັ້ນໄດ້ຍ່າງໄປຕາມຖົນິນ ເມື່ອເຖິງແຈທາງບ່ອນຍິງຄົນນຶ່ງ
ອາໄສຢູ່, ເຂົາກໍຍ່າງກາຍໄປໃກ້ເຮືອນນາງ
passing along the street near her corner, taking the road to her house
- 9 ໃນເວລາຄ່ຳພິມດຊຸ່ມ, ເວລາຄ່ຳຄືນ ແລະຄວາມມິດ.
in the twilight, in the evening, at the time of night and darkness.
- 10 ຍິງຄົນນັ້ນກໍໄດ້ພົບຂາຍຄົນນີ້, ນາງໄດ້ແຕ່ງຕົວເໝືອນຍິງໂສເພນີ,
ແລະມີອຸບາຍຫຼອກລໍ່.
Then a woman comes toward him, decked out like a prostitute, wily of heart.
- 11 ນາງເປັນແມ່ເລງບໍ່ມີຢ່າງອາຍ; ແລະມັກອອກໄປຍ່າງຜູ້ນຕາມ
ຖົນິນສເມີ;
She is loud and wayward; her feet do not stay at home;
- 12 ນາງມັກຈະຍິນຄອຍຢູ່ແຈທາງແຍກບ່ອນໃດບ່ອນນຶ່ງ, ລາງເທື່ອກໍ
ຢູ່ຕາມຖົນິນ, ແລະລາງເທື່ອກໍຢູ່ໃນຕລາດ.

- now in the street, now in the squares, and at every corner she lies in wait.
- 13 ນາງໂດດກອດຂາຍໝຸ່ມ, ແລະໃຊ້ແສງຕາຫຼວງເບິ່ງໜ້າເຂົາທັງ
ເວົ້າວ່າ:
She seizes him and kisses him, and with impudent face she says to him:
- 14 “ນີ້ມີນ້ອງມີອາຫານທີ່ນໍາມາ ຢາກເອົາຖວາຍບູຊາພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ
“I had to offer sacrifices, and today I have paid my vows;
- 15 ດັ່ງນັ້ນ ນ້ອງຈິ່ງອອກມາຄອຍຖ້າພົບກັບອ້າຍ ດຽວນີ້ນ້ອງກໍພົບ
ອ້າຍແລ້ວ
so now I have come out to meet you, to seek you eagerly, and I have found you!
- 16 ນ້ອງໄດ້ເອົາຜ້າໄໝ, ສີຕ່າງໆຈາກເອຍົບປູຕຽງນອນ;
I have decked my couch with coverings, colored spreads of Egyptian linen;
- 17 ພ້ອມກັບອົບຜ້າປູນອນດ້ວຍນ້ຳຫອມ, ກິສນາ, ແລະອົບເຊີຍ.
I have perfumed my bed with myrrh, aloes, and cinnamon.
- 18 ໄປເທາະ ໃຫ້ພວກເຮົາໄປມ່ວນຊື່ນກັນດ້ວຍຄວາມຮັກຕລອດຄືນ
ພວກເຮົາຈະມີຄວາມສຸກຢູ່ໃນອ້ອມເຂນເຊິ່ງກັນແລະກັນ
Come, let us take our fill of love until morning; let us delight ourselves with love.
- 19 ເພາະວ່າຜົວຂອງນ້ອງບໍ່ຢູ່ເຮືອນ; ເຂົາເດີນທາງໄປໂກ.
For my husband is not at home; he has gone on a long journey.
- 20 ພ້ອມກັບຖືເງິນໄປນໍາຈໍານວນຫຼາຍ; ມີເຜັງເຂົາຈິ່ງຈະກັບມາ.
He took a bag of money with him; he will not come home until full moon.
- 21 ນາງໄດ້ລໍຊາຍຜູ້ນັ້ນດ້ວຍຄວາມອ່ອນຫວານອັນໜ້າຮັກດັ່ງນີ້ແຫຼະ;
ເຂົາຈິ່ງຫຼົງກົນໃນຄວາມເວົ້າອັນຫວານຊື່ນຂອງນາງ.
With much seductive speech she persuades him; with her smooth talk she compels him.
- 22 ທັນໃດນັ້ນ ເຂົາກໍຕິດຕາມນາງໄປ, ເໝືອນເຂົາຈູງງົວເຖົກໄປສູ່
ບ່ອນຂ້າ, ຫຼືເໝືອນຕ້ອນກວາງລົງໄປໃນຫຼຸມ
Right away he follows her, and goes like an ox to the slaughter, or bounds like a stag toward the trap

- 23 ໃນບ່ອນນັ້ນລູກທະນູຈະແທງທະລູເຂົ້າໄປເຖິງຫົວໃຈຂອງມັນ. ຄົນ ຜູ້ນັ້ນເປັນເໝືອນນົກເຂົ້າໄປຫາຂ່າຍ, ເຂົາບໍ່ຮູ້ເລີຍວ່າຊີວິດຂອງ ຕົນຈະເປັນອັນຕະຣາຍ.
until an arrow pierces its entrails. He is like a bird rushing into a snare, not knowing that it will cost him his life.
- 24 ພວກລູກເອີຍ, ບັດນີ້ຈົ່ງຟັງພໍ່, ຈົ່ງເອົາໃຈໃສ່ໃນສິ່ງທີ່ພໍ່ບອກສອນ.
And now, my children, listen to me, and be attentive to the words of my mouth.
- 25 ຢ່າໃຫ້ຜູ້ຍິງເຊັ່ນນັ້ນຂຸນະໃຈໄດ້ ຢ່າຫຼົງເດີນໄປນ່ານາງ, ເພາະວ່າ ນາງໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊາຍຈິບຫາຍໄປຫຼາຍຄົນແລ້ວ.
Do not let your hearts turn aside to her ways; do not stray into her paths,
- 26 ແລະເປັນເຫດໃຫ້ຄົນຕາຍກໍຫຼວງຫຼາຍ, ນັບບໍ່ຖ້ວນ.
for many are those she has laid low, and numerous are her victims.
- 27 ການໄປຍັງເຮືອນຂອງຜູ້ຍິງເຊັ່ນນີ້ ກໍຄືເຈົ້າໄປສູ່ພິພິດຄົນຕາຍ, ມັນ ເປັນທາງລັດສຳລັບໄປຕາຍ.
Her house is the way to Sheol, going sown to the chambers of death.

8 ບັນຍາເປັນຂອງປະເສີດ
The Gifts of Wisdom

- 1 ບັນຍາບໍ່ໄດ້ຮ້ອງເອີ້ນຫຼື, ຄວາມເຂົ້າໃຈບໍ່ໄດ້ເບິ່ງສຽງຫຼື?
Does not wisdom call, and does not understanding raise her voice?
- 2 ບັນຍາຢືນຢູ່ເທິງຈອມພູ, ຂ້າງຖນົນ, ແລະຢູ່ທີ່ສີ່ແຍກ;
On the heights, beside the way, at the crossroads she takes her stand;
- 3 ຢູ່ທີ່ປາກປະຕູເຂົ້າເມືອງ ບັນຍາໄດ້ເອີ້ນວ່າ,
beside the gates in front of the town, at the entrance of the portals she cries out:
- 4 “ມະນຸດເອີຍ, ຈົ່ງຟັງສຽງຮ້ອງຂອງເຮົາ, ເຮົາເອີ້ນມະນຸດທຸກຄົນ ໃນໂລກ.
“To you, O people, I call, and my cry is to all that live.

- 5 ພວກເຈົ້າຍິ່ງເປັນເດັກນ້ອຍຢູ່ບໍ່, ຖ້າຢ່າງນັ້ນຈົ່ງຮຽນເປັນຜູ້ ໃຫງ່ສາ, ພວກເຈົ້າໂງ່ບໍ່, ຈົ່ງຮຳຮຽນໃຫ້ສລາດສາ.
O simple ones, learn prudence; acquire intelligence, you who lack it.
- 6 ຈົ່ງຟັງ, ຖ້ອຍຄຳອັນລ້ຳຄ່າຂອງເຮົາ, ຖ້ອຍຄຳທັງປວງທີ່ເຮົາບອກ ເຈົ້ານັ້ນຖືກຕ້ອງ;
Hear, for I will speak noble things, and from my lips will come what is right;
- 7 ສິ່ງທີ່ເຮົາເວົ້າເປັນຄວາມຈິງທັງນັ້ນ; ຄວາມໂຫດຮ້າຍເປັນສິ່ງໜ້າ ກຽດຊັງຕໍ່ຮົມຜິປາກຂອງເຮົາ.
for my mouth will utter truth; wickedness is and abomination to my lips.
- 8 ບັນດາຄຳປາກຂອງເຮົານັ້ນຂອບທັມ; ໃນນັ້ນບໍ່ມີອັນໃດບໍ່ຈິງ ຫຼື ທຳໃຫ້ຫຼົງຫາງ.
All the words of my mouth are righteous; there is nothing twisted or crooked in them.
- 9 ສຳລັບຜູ້ທີ່ເຂົ້າໃຈ ກໍແຈ່ມແຈ້ງ ແລະສຳລັບຜູ້ທີ່ຄວາມຮູ້ກໍງ່າຍດີ.
They are all straight to one who understands and right to those who find knowledge.
- 10 ຈົ່ງຊອກຫາຄຳສອນຂອງເຮົາຫຼາຍກວ່າຊອກຫາເງິນ, ແລະຊອກ ຫາຄວາມຮູ້ຫຼາຍກວ່າຊອກຫາຄຳ;
Take my instruction instead of silver, and knowledge rather than choice gold;
- 11 ເພາະວ່າບັນຍາປະເສີດກວ່າເພັດ, ສິ່ງທີ່ເຈົ້າປາຖນານັ້ນຈະທຽບ ເທົ່າກັບບັນຍາບໍ່ໄດ້.
for wisdom is better than jewels, and all that you may desire cannot compare with her.
- 12 ເຮົາຄືບັນຍາ ຢູ່ໃນຄວາມຢັ້ງຮູ້, ແລະເຮົາພິບຄວາມຮູ້ແລະຄວາມ ສລຽວສລາດ.
I, wisdom, live with prudence, and I attain knowledge and discretion.
- 13 ການກຽດຊັງຄວາມຊົ່ວຄືການຢ່າເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ. ເຮົາກຽດ ຊັງຄວາມທະເຍີທະຍານ ກຽດຊັງຄວາມຊົ່ວຮ້າຍແລະຄຳຕົວະ.
The fear of the Lord is hatred of evil. Pride and arrogance and the way of evil and perverted speech I hate.

- 14 ເຮົາມີຄຳຫາລິ ແລະສະຕິປັນຍາ; ເຮົາມີຄວາມຮອບຮູ້ ເຮົາມີກຳລັງ.
I have good advice and sound wisdom; I have insight, I have strength.
- 15 ເຮົາຊ່ອຍໃຫ້ກະສັດທັງໝາຍໄດ້ຄອບຄອງເມືອງ, ແລະຊ່ອຍພວກ
ປົກຄອງອອກກົດໝາຍຢ່າງຍຸດຕິທັມ;
By my kings reign, and rulers decree what is just;
- 16 ພວກເຂົາໃນທົ່ວໂລກໄດ້ປົກຄອງຍ້ອນເຮົາຊ່ອຍເຫຼືອ, ພວກບຸຣຸດ,
ແລະເຈົ້າຂຽນນຸນນາຍກໍເໝືອນກັນ.
by me rulers rule, and nobles, all who govern rightly.
- 17 ເຮົາຮັກຜູ້ທີ່ຮັກເຮົາ, ໃຜກໍຕາມທີ່ສແວງຫາເຮົາກໍຈະພົບເຮົາ.
I love those who love me, and those who seek me diligently find me.
- 18 ເຮົາມີຊັບສິນບັດ ແລະກຽດຕິຍົດ, ມີຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ ແລະ
ທຳທຸກຢ່າງສຳເລັດຜົນ.
Riches and honor are with me, enduring wealth and prosperity.
- 19 ໝາກຜົນຂອງເຮົາດີກວ່າທອງຄຳ, ແມ້ແຕ່ຄຳນິພົດເກົ້າ, ແລະໝາກ
ຜົນທີ່ເຈົ້າໄດ້ຈາກເຮົານັ້ນດີກວ່າເງິນບໍລິສຸດ.
My fruit is better than gold, even fine gold, and my yield than choice silver.
- 20 ເຮົາດຳເນີນຊີວິດໃນທາງຊອບທັມ, ແລະເຄັ່ງຄັດຢູ່ໃນຄວາມຍຸດ
ຕິທັມ.
I walk in the way of righteousness, along the paths of justice,
- 21 ໃຫ້ຊັບສິນບັດແກ່ຜູ້ທີ່ຮັກເຮົາ, ແລະບັນຈຸຊັບໄວ້ເຕັມເຮືອນຂອງເຂົາ.
Endowing with wealth those who love me, and filling their treasuries.

ພາກສ່ວນຂອງປັນຍາໃນການຊົງສ້າງ

Wisdom's Part in Creation

(ຢຣ 1:1-3)

- 22 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງສ້າງເຮົາກ່ອນທຸກສິ່ງ ເປັນພຣະຣາຊາຊິກເບື້ອງ
ຕົ້ນຂອງພຣະອົງ, ຕັ້ງແຕ່ເທິງນາແລ້ວ.
The Lord created me at the beginning of his work, the first of his acts of long ago.

- 23 ເຮົາຖືກສ້າງໄວ້ຕັ້ງແຕ່ໃດໆນາ, ຕັ້ງແຕ່ແຮກ ກ່ອນເລີ່ມສ້າງໂລກ.
Ages ago I was set up, at the first, before the beginning of his work, the first of his acts of long ago.
- 24 ເຮົາເກີດກ່ອນມະຫາສະໝຸດ, ແລະບໍ່ນ້ຳທີ່ມີນ້ຳ ມາກມາຍ.
When there were no depths I was brought forth, when there were no springs abounding with water.
- 25 ກ່ອນການເລຣະມິດສ້າງພູເຂົາ, ກ່ອນເນີນເຂົາ ເຮົາກໍຖືກຳເນີດມາ
ແລ້ວ--
Before the mountains had been shaped, before the hills I was brought forth--
- 26 ກ່ອນພຣະເຈົ້າຊົງສ້າງໂລກ ແລະພື້ນດິນ, ຫຼືກ່ອນດິນແດນເຜີດທຳອິດ.
When he had not yet made earth and fields, or the world's first bits of soil.
- 27 ເມື່ອພຣະອົງຊົງສ້າງທ້ອງຟ້າ, ຊົງຄົງຂອບຟ້າອ້າມມະຫາສະໝຸດ.
When he made firm the skies above, when he drew a circle on the face of the deep.
- 28 ຊົງບັນຈຸເມກໃສ່ໃນທ້ອງຟ້າ ຊົງໂຂຣນ້ຳບາດານ.
When he made firm the skies above, when he established the fountains of the deep
- 29 ຊົງສັ່ງໃຫ້ນ້ຳທະເລຢູ່ເປັນທີ່ເປັນບ່ອນ, ເພື່ອວ່ານ້ຳຈະບໍ່ລະເມີດ
ພຣະບັນຊາຂອງພຣະອົງ, ເມື່ອ ຊົງວາງສີລາລິກຂອງໂລກ,
When he assigned to the sea its limit, so that the waters might not transgress his command, when he marked out the foundations of the earth,
- 30 ເຮົາຢູ່ຂ້າງພຣະອົງແລ້ວ, ເຮົາເໝືອນນາຍຊ່າງຢູ່ຄູ່ງູ່ງຂ້າງ
ພຣະອົງ; ທຸກໆວັນເຮົາທຳໃຫ້ພຣະອົງປິຕິຍິນດີ,
then I was beside him, like a master worker; and I was daily his delight, rejoicing before him always,
- 31 ເຮົາຜູ້ນຳຢ່າງມີຄວາມສຸກຢູ່ນ້ຳພຣະອົງ ຢູ່ນ້ຳໂລກ ແລະມະນຸດຊາດ
ທັງປວງ.
Rejoicing in his inhabited world and delighting in the human race.
- 32 ພວກຄົນໜຸ່ມເອີຍ, ບັດນີ້, ຈົ່ງຟັງເຮົາ: ຈົ່ງດຳເນີນຕາມທາງຂອງ
ເຮົາແລ້ວພວກເຈົ້າຈະມີຄວາມສຸກ.
And now, my children, listen to me: happy are those who keep my ways.

- 33 ໃຫ້ຟັງຄຳສັ່ງສອນ ແລະ ໃຫ້ສລາດ, ຢາລະເລີຍ.
Hear instruction and be wise, and do not neglect it.
- 34 ຄົນຜູ້ທີ່ຟັງເຮົາ ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນປະຕູ, ແລະຢູ່ທາງເຂົ້າເຮືອນຂອງເຮົາທຸກ
ວັນຈະມີຄວາມສຸກ.
Happy is the one who listens to me, watching daily at my
gates, waiting beside my doors.
- 35 ຜູ້ທີ່ພົບເຫັນເຮົາກໍພົບຊີວິດ ແລະພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຈະຊົງພໍພຣະທັຍຜູ້
ນັ້ນ;
For whoever finds me finds life and obtains favor from the
Lord;
- 36 ຜູ້ທີ່ທຳຜິດຕໍ່ເຮົາກໍທຳຮ້າຍຕົວເອງ; ຜູ້ໃດຊົງເຮົາ ຜູ້ນັ້ນຮັກຄວາມ
ຕາຍ.
but those who miss me injure themselves; all who hate me
love death.

9 ການເຊີນຊວນຂອງປັນຍາແລະຄວາມໂງ່

Wisdom’s Feast

- 1 ປັນຍາໄດ້ສ້າງເຮືອນຂອງຕົນແລ້ວ, ນາງໄດ້ຕັ້ງເສົາເຈັດຕົ້ນ.
Wisdom has built her house, she has hewn her seven
pillars.
- 2 ປັນຍາໄດ້ຂ້າສັດຂອງນາງ, ໄດ້ປະສົມເຫຼົ້າອະຈຸນຂອງນາງ, ໄດ້
ຈັດໂຕະຂອງນາງແລ້ວ.
She has slaughtered her animals, she has mixed her wine,
she has also set her table.
- 3 ແລະໄດ້ສົ່ງສາວໃຊ້ຂອງນາງອອກໄປ ສົ່ງສຽງເອີ້ນຈາກທີ່ສູງໃນ
ເມືອງວ່າ,
She has sent out her servant-girls, she calls from the
highest places in the town,
- 4 “ຜູ້ໃດທີ່ເປັນຄົນໂງ່, ໃຫ້ເຂົາຫັນເຂົ້າມາທາງນີ້!” ນາງເວົ້າກັບຜູ້ທີ່
ໄຮ້ສາມັນສຳນຶກວ່າ,
“You that are simple, turn in here!” To those without sense
she says,
- 5 “ມາເທິນ, ມາຮັບປະທານເຂົ້າຊີ່ຂອງເຮົາ ແລະຕື່ມເຫຼົ້າອະຈຸນທີ່
ເຮົາໄດ້ປະສົມໄວ້.
“Come, eat of my bread and drink of the wine I have mixed.

- 6 ຈົ່ງຖິ້ມຄວາມໂງ່ເສັ້ງ, ແລະຕຳອົງຊີວິດຢູ່, ຕຳເນີນໃນທາງຂອງ
ຄວາມຮອບຮູ້ນັ້ນເທິນ.”
Lay aside immaturity, and live, and walk in the way of
insight.”
- 7 ຜູ້ທີ່ວ່າກ່າວຄົນມັກເຍາະເຍີ້ຍ ຈະໄດ້ຮັບການດູໝິ່ນ; ແລະຜູ້ທີ່ຕັກ
ເຕືອນຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະຖືກກ່າວໜຽບຊ້າ.
Whoever corrects a scoffer wins abuse; whoever rebukes
the wicked gets hurt.
- 8 ຢ່າຕັກເຕືອນຄົນມັກເຍາະເຍີ້ຍ ເພາະເຂົາຈະກວດຊົງເຈົ້າ; ຈົ່ງຕັກ
ເຕືອນຄົນມີປັນຍາ ແລະເຂົາຈະຮັກເຈົ້າ.
A scoffer who is rebuked will only hate you; the wise, when
rebuked, will love you.
- 9 ຈົ່ງໃຫ້ຄຳສັ່ງສອນແກ່ຄົນມີປັນຍາ ແລະເຂົາຈະສລາດຍິ່ງອື່ນ; ຈົ່ງ
ສອນຄົນຊອບທັມ ແລະເຂົາຈະເພີ່ມການຮຽນຮູ້ຫຼາຍອື່ນ.
Give instruction to the wise, and they will become wiser
still; teach the righteous and they will gain in learning.
- 10 ຄວາມຢາເກງພຣະເຈົ້າ ເປັນທີ່ເລີ່ມຕົ້ນຂອງປັນຍາ, ແລະຊົງຮູ້ຈັກ
ອົງບໍລິສຸດ ເປັນຄວາມຮອບຮູ້.
The fear of the Lord is the beginning of wisdom, and the
knowledge of the Holy One is insight.
- 11 ເນື່ອງຈາກເຮົາ ວັນຄົນຂອງເຈົ້າຈະເພີ່ມທະວີຄູນ, ແລະປີເດືອນ
ແຫ່ງຊີວິດຂອງເຈົ້າຈະເພີ່ມພູນ.
For by me your days will be multiplied, and years will be
added to your life.
- 12 ຖ້າເຈົ້າສລາດ, ເຈົ້າກໍສລາດເຜື່ອຕົນເອງ; ຖ້າເຈົ້າເຍາະເຍີ້ຍ ເຈົ້າກໍ
ຈະຫົນແຕ່ລຳຟັງ.
If you are wise, you are wise for yourself; if you
scoff, you alone will bear it.
- 13 ຍິງໂງ່ນັ້ນສຽງປາກດັງ; ນາງປ່ອຍຕົວ ແລະບໍ່ຮູ້ຈັກອາຍ.
The foolish woman is loud; she is ignorant and knows
nothing.
- 14 ນາງມັ່ງທີ່ປະຕູເຮືອນຂອງນາງ, ແລະໃນທີ່ສູງໃນເມືອງ,
She sits at the door of her house, on a seat at the high
places of the town,
- 15 ແລະເອີ້ນໃສ່ບັນດາຜູ້ທີ່ຜ່ານໄປ, ຜູ້ເດີນຊີ້ໄປຕາມທາງຂອງເຂົາ,

Calling to those who pass by, who are going straight on their way,

16 ວ່າ, “ຜູ້ໃດທີ່ເປັນຄົນໂງ່, ໃຫ້ເຂົາຫັນເຂົ້າມາທີ່ນີ້!” ນາງເວົ້າກັບເຂົາຜູ້ໄ້ສາມັນສຳນຶກ,

“You who are simple, turn in here!” And to those without sense she says,

17 ວ່າ, “ນ້ຳທີ່ຂະໂມຍມາຫວານດີ, ແລະຂະໜົມທີ່ຮັບປະທານໃນທີ່ລັບກໍແຊບ.”

“Stolen water is sweet, and bread eaten in secret is pleasant.”

18 ແຕ່ເຂົາບໍ່ຮູ້ວ່າຄົນຕາຍຢູ່ທີ່ນັ້ນ, ແລະແຂກຂອງນາງກໍຢູ່ໃນຫ້ວງເລິກຂອງແດນຜູ້ຕາຍ.

But they do not know that the dead are there, that her guests are in the depths of the Sheol.

10 ປຽບທຽບຄົນທ່ຽງທັມກັບຄົນຊົ່ວຮ້າຍ

Wise Sayings of Solomon The Proverbs of Solomon ສຸພາສິດຂອງໂຊໂລໂມນ

1 ບຸດຊາຍທີ່ສລາດກະທຳໃຫ້ບິດາຍິນດີ, ແຕ່ບຸດຊາຍທີ່ໂງ່ເປັນຄວາມໂສກຂອງມານດາເຂົາ.

A wise child makes a glad father, but a foolish child is a mother’s grief.

2 ຄົງຊັບອະທັມບໍ່ເປັນກຳໄລ, ແຕ່ຄວາມຊອບທັມຊ່ອຍຫຼີກຈາກຄວາມຕາຍ.

Treasures gained by wickedness do not profit, but righteousness delivers from death.

3 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຊົງປ່ອຍໃຫ້ຄົນຊອບທັມຫິວ, ແຕ່ພຣະອົງຊົງຂັດຂວາງຄວາມຢາກຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍ.

The Lord does not let the righteous go hungry, but he thwarts the craving of the wicked.

4 ມືທີ່ຢ່ອນເປັນເຫດໃຫ້ເກີດຄວາມຍາກຈົນ, ແຕ່ມືທີ່ຂະຫຍັນຂັ້ນແຂງເຮັດໃຫ້ຮັ່ງມີ.

A slack hand causes poverty, but the hand of the diligent makes rich.

5 ບຸດຊາຍທີ່ສະສົມໄວ້ໃນລະດູແລ້ງກໍເປັນຄົນຢັ້ງຮູ້, ແຕ່ບຸດຊາຍຜູ້ຫຼົບໃນລະດູກ່ຽວກໍນຳຄວາມອັບອາຍມາ.

A child who gathers in summer is prudent, but a child who sleeps in harvest brings shame.

6 ພຣະພອນຢູ່ເທິງຫົວຂອງຜູ້ຊອບທັມ, ແຕ່ຄວາມທາຣຸນຖ້ວມປາກຄົນຊົ່ວຮ້າຍ.

Blessing are on the head of the righteous, but the mouth of the wicked conceals violence.

7 ການລະລຶກເຖິງຂອງຄົນຊອບທັມເປັນພຣະພອນ, ແຕ່ຊື່ສຽງຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະເນົ່າເສັ້ງ.

The memory of the righteous is a blessing, but the name of the wicked will rot.

8 ໃຈທີ່ປະກອບດ້ວຍບັນຍາຈະສົນໃຈໃນບັນຍັດ, ແຕ່ຄົນທີ່ເວົ້າໂງ່ຈະເຖິງຄວາມພິນາດ.

The wise of heart will heed commandments, but a babbling fool will come to ruin.

9 ຜູ້ໃດທີ່ດຳເນີນໃນຄວາມຊື່ສັດກໍດຳເນີນຢ່າງໝັ້ນຄົງດີ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ທຳທາງຂອງຕົນໃຫ້ຊົ່ວກໍຈະປາກົດແຈ້ງແກ່ຄົນອື່ນ.

Whoever walks in integrity walks securely, but whoever follows perverse ways will be found out.

10 ຜູ້ທີ່ຂະຫຍິບຕາກໍກວນຄວາມຫງ້ຽງຍາກ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ຕັກເຕືອນຢ່າງກ້າຫານຈະສ້າງສັນຕິພາບ.

Whoever winks the eye causes troubles, but the one who rebukes boldly makes peace.

11 ປາກຂອງຄົນຊອບທັມເປັນບໍ່ນ້ຳຊີວິດ, ແຕ່ປາກຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍປິດບັງຄວາມທາຣຸນ.

The mouth of the righteous is a fountain of life, but the mouth of the wicked conceals violence.

12 ຄວາມກຽດຊົງກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດຄວາມວິວາດ, ແຕ່ຄວາມຮັກຄອບງຳບັນດາການທີ່ຣະຍິດເສັ້ງ.

Hatred stirs up strife, but love covers all offenses.

13 ທີ່ຣິມຝີປາກຂອງຜູ້ທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຈະພົບບັນຍາ, ແຕ່ໂມ້ແສກໝາະສຳລັບຫຼັງຂອງຄົນໂງ່ນຳຄວາມພິນາດມາໃກ້.

On the lips of one who has understanding wisdom is found, but a rod is for the back of one who lacks sense.

- 14 ຄົນມີປັນຍາກໍສະສົມຄວາມຮູ້ໄວ້, ແຕ່ປາກຂອງຄົນໂງ່ນໍາຄວາມເດືອດຮ້ອນມາໃກ້.
The wise lay up knowledge, but the babbling of a fool brings ruin near.
- 15 ຊັບສິນບັດຂອງຄົນຮັ່ງມີ ຄິເມືອງເຂັ້ມແຂງຂອງເຂົາ; ແຕ່ຄວາມຍາກຈົນຂອງຄົນຈົນ ຄິຄວາມທຸກລໍາບາກຂອງເຂົາ.
The wealth of the rich is their fortress; the poverty of the poor is their ruin.
- 16 ຜົນງານຂອງຄົນຊອບທັມນໍາໄປເຖິງຊີວິດ, ແຕ່ຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍນໍາໄປເຖິງບາບ.
The wage of the righteous leads to life, the gain of the wicked to sin.
- 17 ເຂົາຜູ້ສືບໃຈໃນຄໍາສັ່ງສອນກໍຢູ່ໃນວິຖີທາງແຫ່ງຊີວິດ, ແຕ່ເຂົາຜູ້ປະຕິເສດຄໍາເຕືອນສະຕິກໍຫຼົງໜີໄປ.
Whoever heeds instruction is on the path to life, but one who rejects a rebuke goes astray.
- 18 ເຂົາຜູ້ປິດບັງຄວາມກຽດຊັ່ງມີຮົມຝປາກມຸສາ, ແລະເຂົາຜູ້ອອກປາກໃສ່ຮ້າຍເປັນຄົນໂງ່.
Laying lips conceal hatred, and whoever utters slander is a fool.
- 19 ການເວົ້າຫຼາຍກໍສະສົມການທໍຣະຍົດ, ແຕ່ເຂົາຜູ້ຢັບຢັ້ງຮົມຝປາກຂອງຕົນເປັນຜູ້ຍັ່ງຮູ້.
When words are many, transgression is not lacking, but the prudent are restrained in speech.
- 20 ລິ້ນຂອງຄົນຊອບທັມ ຄິເງິນເນື້ອບໍ່ຮິສຸດ, ຄວາມຄິດຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍມີຄ່າແຕ່ໜ້ອຍ.
The tongue of the righteous is choice silver; the mind of the wicked is of little worth.
- 21 ຮົມຝປາກຂອງຄົນຊອບທັມລ້ຽງຄົນເປັນອັນມາກ, ແຕ່ຄົນໂງ່ຕາຍເພາະຂາດສາມັນສໍານຶກ.
The lips of the righteous feed many, but fools die for lack of sense.
- 22 ພຣະພອນຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າກະທໍາໃຫ້ຮັ່ງມີ, ແລະພຣະອົງບໍ່ໄດ້ແຖມຄວາມໂສກເສົ້າໄວ້ດ້ວຍ.

- The blessing of the Lord makes rich, and he adds no sorrow with it.
- 23 ຄົນໂງ່ກະທໍາຄວາມຜິດເໝືອນການຫຼິ້ນສນຸກ, ແຕ່ຄວາມປະພຶດອັນປະກອບດ້ວຍປັນຍາ ເປັນຄວາມເພີດເພີນແກ່ຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ.
Doing wrong is like sport to a fool, but wise conduct is pleasure to a person of understanding.
- 24 ສິ່ງໃດທີ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຄິດຢ້ານກົວ ມັນຈະມາເຖິງເຂົາ, ແຕ່ສິ່ງໃດທີ່ຄົນຊອບທັມປາຖນາ ພຣະອົງຊົງທໍາຕາມໃຫ້.
What the wicked dread will come upon them, but the desire of the righteous will be granted.
- 25 ເມື່ອພະຍຸຮ້າຍຜ່ານໄປແລ້ວ, ຄົນຊົ່ວກໍບໍ່ມີອີກ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມຈະໄດ້ຮັບການສະຖາປະນາໄວ້ເປັນນິດ.
When the tempest passes, the wicked are no more, but the righteous are established forever.
- 26 ຢ່າງນໍ້າສົ້ມກັບແອ້ວ, ແລະຄວັນກັບຕາເປັນສັນໃດ, ຄົນອໍ້ຄ້ານກັບຜູ້ທີ່ໃຊ້ເຂົາກໍເປັນສັນນັ້ນ.
Like vinegar to the teeth, and smoke to the eyes, so are the lazy to their employers.
- 27 ຄວາມຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້ານັ້ນຍຶດຊີວິດໃຫ້ຍາວໄປ, ແຕ່ປີເດືອນຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍນັ້ນຈະສັ້ນເຂົ້າ.
The fear of the Lord prolongs life, but the years of the wicked will be short.
- 28 ຄວາມຫວັງຂອງຄວາມຊອບທັມຈົບລົງໃນຄວາມຍິນດີ, ແຕ່ຄວາມມັ່ງຫວັງຂອງຄວາມຊົ່ວຮ້າຍກໍສູນເປົ້າ.
The hope of the righteous ends in gladness, but the expectation of the wicked comes to nothing.
- 29 ພຣະເຈົ້າຊົງເປັນທີ່ກໍາບັງເຂັ້ມແຂງແກ່ຜູ້ປະພຶດຢ່າງທ່ຽງທັມ, ແຕ່ຜູ້ກະທໍາຊົ່ວພຣະອົງຊົງທໍາລາຍ.
The way of the Lord is stronghold for the upright, but destruction for evildoers.
- 30 ຜູ້ຊອບທັມຈະບໍ່ຖືກກໍາຈັດເລີຍ, ແຕ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນແຜ່ນດິນ.
The righteous will never be removed, but the wicked will not remain in the land.
- 31 ປາກຂອງຄົນຊອບທັມນໍາປັນຍາອອກມາ, ແຕ່ລິ້ນຂອງຄົນຕະລົບຕະແລງຈະຖືກຕັດອອກ.

The mouth of the righteous brings forth wisdom, but the perverse tongue will be cut off.

32 ຮິມຝິປາກຂອງຄົນຊອບທັມຮູ້ວ່າອັນໃດພໍທູຄົນ, ແຕ່ປາກຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຮູ້ວ່າສິ່ງໃດຕະລົບຕະແລງ.

The lips of the righteous know what is acceptable, but the mouth of the wicked what is perverse.

11

1 ຕາຊ້ຳຂີ້ລັກນັ້ນເປັນທີ່ກຽດຊົງຕໍ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແຕ່ລູກຕຸ້ມທີ່ຍຸດຕິທັມເປັນທີ່ປິຕິຍິນດີແຕ່ພຣະອົງ.

A false balance is an abomination to the Lord, but an accurate weight is his delight.

2 ເມື່ອຄວາມເຍີ້ຍົງມາເຖິງ, ຄວາມຫຍາມນ້ຳໜ້າກໍມາດ້ວຍ; ແຕ່ປັນຍາຢູ່ກັບຄົນຕໍ່ອມໃຈ.

When pride comes, then comes disgrace; but wisdom is with the humble.

3 ຄວາມສັດຊື່ຂອງຄົນທີ່ທ່ຽງທັມຍ່ອມນໍາເຂົາ ແຕ່ຄວາມຄິດໂກງຂອງຄົນທໍຣະຍິດຍ່ອມທໍາລາຍເຂົາ

The integrity of the upright guides them, but the crookedness of the treacherous destroys them.

4 ຄວາມຮັ່ງມີບໍ່ອໍານວຍກໍາໂຮໃນວັນຊົງພຣະຟ້າໂຮດ, ແຕ່ຄວາມຊອບທັມຊ່ອຍກູ້ໃຫ້ພົ້ນຄວາມມໍຣະນາ.

Riches do not profit in the day of wrath, but righteousness delivers from death.

5 ຄວາມຊອບທັມຂອງຄົນທີ່ບໍ່ມີຕໍາໜິຍ່ອມຮັກສາທາງຂອງເຂົາໃຫ້ຊື່, ແຕ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍລົ້ມລົງດ້ວຍຄວາມຊົ່ວຮ້າຍຂອງເຂົາເອງ.

The righteousness of the blameless keeps their ways straight, but the wicked fall by their own wickedness.

6 ຄວາມຊອບທັມຂອງຄົນທ່ຽງທັມຍ່ອມຊ່ອຍກູ້ເຂົາ, ແຕ່ຄົນທໍຣະຍິດຈະຖືກຣາຄະຂອງເຂົາຈັບເປັນຊະເລີຍ.

The righteousness of the upright saves them, but the treacherous are taken captive by their schemes.

7 ເມື່ອຄົນຊົ່ວຮ້າຍຕາຍ, ຄວາມຫວັງຂອງເຂົາກໍພິນາດ, ແລະຄວາມມັ້ງຫວັງຂອງຄົນຊົ່ວຊໍາກໍສູນເປົ້າ.

When the wicked die, their hope perishes, and the expectation of the godless comes to nothing.

8 ຄວາມຊອບທັມຮັບການຊ່ອຍເຫຼືອໃຫ້ພົ້ນຄວາມລໍາບາກ, ແລະຄົນຊົ່ວຮ້າຍເຂົ້າໄປແທນທີ່.

The righteous are delivered from trouble, and the wicked get into it instead.

9 ຄົນບໍ່ຮູ້ພຣະເຈົ້າທໍາລາຍເຜື່ອນບ້ານຂອງເຂົາດ້ວຍປາກ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມໄດ້ຮັບການຊ່ອຍໃຫ້ພົ້ນດ້ວຍອາໄສຄວາມຮູ້.

With their mouths the godless would destroy their neighbors, but by knowledge the righteous are delivered.

10 ເມື່ອຄົນຊອບທັມຢູ່ເຢັນເປັນສູກ, ບ້ານເມືອງກໍຊົມຊື່ນຍິນດີ; ແລະເມື່ອຄົນຊົ່ວຮ້າຍພິນາດ, ກໍມີສຽງໂຮ່ຮ້ອງດ້ວຍຄວາມຍິນດີ.

When it goes well with the righteous, the city rejoices; and when the wicked perish, there is jubilation.

11 ໂດຍພອນຂອງຄົນທ່ຽງທັມບ້ານເມືອງກໍເປັນທີ່ຍິນດີຍ້ອງ, ແຕ່ວ່າມັນຄວ່າລົງໂດຍປາກຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍ.

By the blessing of the upright a city is exalted, but it is overthrown by the mouth of the wicked.

12 ບຸກຄົນດູຖູກເຜື່ອນບ້ານຂອງຕົນຍ່ອມຂາດສາມັນສໍານຶກ, ແຕ່ຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກໍຍັງມີດົງງຽບຢູ່.

Whoever belittles another lacks sense, but an intelligent person remains silent.

13 ບຸກຄົນທີ່ທ່ຽງວຊຸບຊິບກໍເຜີຍຄວາມລັບ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ໄວ້ວາງໃຈໄດ້ຍ່ອມປິດບັງສິ່ງນຶ່ງສິ່ງໃດໄວ້ໄດ້.

A gossip goes about telling secrets, but one who is trustworthy in spirit keeps a confidence.

14 ທີ່ໃດທີ່ບໍ່ມີການນໍາ ປະຊາຊົນກໍລົ້ມລົງ, ແຕ່ໃນທີ່ຊຶ່ງມີທີ່ປຶກສາຫຼາຍຍ່ອມມີຄວາມປອດພິຍ.

Where there is no guidance, a nation falls, but in an abundance of counselors there is safety.

15 ບຸກຄົນຜູ້ຮັບປະກັນຄົນອື່ນຈະຕ້ອງທົນທຸກ, ແຕ່ຄົນທີ່ກຽດການຮັບປະກັນຍ່ອມປອດພິຍ.

To guarantee loans for a stranger brings trouble, but there is safety in refusing to do so.

16 ສະຕຣົງາມສ່ຽງຍ່ອມໄດ້ຮັບກຽດ, ແລະຊາຍໜ້າເລືອດຍ່ອມຮັ່ງມີ.

A gracious woman gets honor, but she who hates virtue is covered with shame. The timid become destitute, but the aggressive gain riches.

- 17 ຊາຍຜູ້ມີຄວາມເອິ້ນຕູ່ຍ່ອມໃຫ້ປໂຍດແກ່ຕົນ, ແຕ່ຊາຍທີ່ຖືກຮ້າຍ
ຍ່ອມທຳໃຫ້ຕົວເອງເຈັບ.
Those who are kind reward themselves, but the cruel do
themselves harm.
- 18 ຊາຍຊົ່ວຮ້າຍໄດ້ຜົນຈ້າງທີ່ຫຼອກລວງ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ຫວ່ານຄວາມ
ຊອບທັມຈະໄດ້ບຳເໜັດທີ່ແນ່ນອນ.
The wicked earn no real gain, but those who sow
righteousness get a true reward.
- 19 ບຸກຄົນຜູ້ຕັ້ງໝັ້ນຢູ່ໃນຄວາມຊອບທັມຈະມີຊີວິດຢູ່, ແຕ່ບຸກຄົນຜູ້ຕິດ
ຕາມຄວາມຊົ່ວຮ້າຍຈະເຖິງຄວາມຕາຍ.
Whoever is steadfast in righteousness will live, but
whoever pursues evil will die.
- 20 ຄົນທີ່ຄວາມຄິດຕະລົບຕະແລງເປັນທີ່ໜ້າກຽດຊຶ່ງແຕ່ພຣະຜູ້ເປັນ
ເຈົ້າ, ແຕ່ຄົນທີ່ມີທາງໂຮ້ດຳໜີຍ່ອມເປັນທີ່ປິຕິຍິນດີຂອງພຣະອົງ.
Crooked minds are an abomination to the Lord, but those
of blameless ways are his delight.
- 21 ຈົ່ງແນ່ໃຈເທິ້ນ, ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະຕ້ອງຖືກທຳລາຍຢ່າງແນ່ນອນ,
ແຕ່ບັນດາຜູ້ທີ່ເປັນຄົນຊອບທັມຈະໄດ້ຮັບການຊ່ອຍກູ້.
Be assured, the wicked will not go unpunished, but those
who are righteous will escape.
- 22 ສັດຕຣິງາມທີ່ປາສາກຄວາມສລຽວສລາດກໍເໝືອນຮ່ວງຄຳທີ່
ດັງຂອງໝູ.
Like a gold ring in a pig's snout is a beautiful woman
without good sense.
- 23 ຄວາມປາຖນາຂອງຄົນຊອບທັມຈົບລົງໃນຄວາມດີເທົ່ານັ້ນ;
ຄວາມມຸ່ງຫວັງຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈົບລົງໃນຄວາມພິໂຣດ.
The desire of the righteous ends only in good; the
expectation of the wicked in wrath.
- 24 ບາງຄົນຍິ່ງຈຳໜ່າຍຍິ່ງຮັ່ງມີ; ບາງຄົນຍິ່ງຍຶດສິ່ງທີ່ຄວນຈຳໜ່າຍ
ໄວ້, ຍິ່ງຂັດສິນກໍມີ.
Some give freely, yet grow all the richer; others withhold
what is due, and only suffer want.
- 25 ບຸກຄົນທີ່ໃຈກວ້າງຂວາງຍ່ອມໄດ້ຮັບຄວາມມັ່ງຄັ້ງ, ບຸກຄົນທີ່ຫົດ
ນ້ຳເອົາເອງຈະຮັບການຫົດນ້ຳ.
Whoever is generous will be enriched, and one who gives
water will get water.

- 26 ປະຊາຊົນສາບແຊ່ງຜູ້ທີ່ກັກເອົ້າ, ແຕ່ພຣະພອນຢູ່ເທິງຫົວຂອງຜູ້ທີ່
ຂາຍເອົ້າ.
The people curse those who hold back grain, but a
blessing is on the head of those who sell it.
 - 27 ບຸກຄົນຜູ້ສູດແວງຄວາມດີ ກໍສູດແວງຄວາມພິຈາ, ແຕ່ຄວາມເດືອດ
ຮ້ອນມາເຖິງຜູ້ທີ່ສູດແວງທາທຳຄວາມຊົ່ວ.
Whoever diligently seeks good seeks favor, but will come
to the one who searches for it.
 - 28 ບຸກຄົນຜູ້ວາງໃຈໃນຄວາມຮັ່ງມີຈະລົ້ມລະລາຍ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມ
ຈະຮຸ່ງເຮືອງຢ່າງໃບໄມ້ຂຽວ.
Those who trust in their riches will wither, but the righteous
will flourish like green leaves.
 - 29 ບຸກຄົນຜູ້ທຳໃຫ້ຄົວເຮືອນຂອງເຂົາລຳບາກຈະຮັບລົມເປັນມໍຣະດົກ,
ແລະຄົນໂງ່ຈະເປັນຄົນຮັບໃຊ້ຂອງຄົນສລາດ.
Those who trouble their households will inherit wind, and
the fool will be servant to the wise.
 - 30 ຜົນຂອງຄົນຊອບທັມເປັນຕົ້ນໄມ້ແຫ່ງຊີວິດ, ການຝາຝົນກົດໝາຍ
ຍ່ອມທຳລາຍຊີວິດ.
The fruit of the righteous is the tree of life, but violence
takes lives away.
 - 31 ເບິ່ງແມ່, ແມ້ຄົນຊອບທັມອາດຈະຖືກທຳໂຫດໃນແຜ່ນດິນໂລກ,
ຄົນຊົ່ວຮ້າຍແລະຄົນບາບຈະຍິ່ງກວ່ານັ້ນສັກເທົ່າໃດ!
If the righteous are repaid on earth, how much more the
wicked and the sinner!
- 12**
- 1 ຜູ້ໃດທີ່ຮັກວິນັຍກໍຮັກຄວາມຮູ້, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ກຽດຊຶ່ງການຕັກເຕືອນ
ກໍເປັນຄົນໂງ່ຈ້າ.
Whoever loves discipline loves knowledge, but those who
hate to be rebuked are stupid.
 - 2 ຄົນດີເປັນທີ່ພໍພຣະທັຍຂອງພຣະເຈົ້າ, ແຕ່ຄົນທີ່ຄິດການຊົ່ວຮ້າຍ
ພຣະອົງຊິງລົງໂຫດ.

- The good obtain favor from the Lord, but those who devise evil he condemns.
- 3 ຄົນຈະຕັ້ງຢູ່ດ້ວຍຄວາມໂຫດຮ້າຍບໍ່ໄດ້, ແຕ່ຮາກຂອງຄົນຊອບທັມຈະບໍ່ຮຸ້ຈັກເຄື່ອນຍ້າຍ.
- No one finds security by wickedness, but the roof of the righteous will never be moved.
- 4 ເມັງດີເປັນມິ່ງກຸດຂອງຜົວຕົນ, ແຕ່ນາງຜູ້ທີ່ນໍາຄວາມອັບອາຍມາກໍເໝືອນຄວາມເນົ່າເປື້ອຍໃນກະດູກຜົວ.
- A good wife is the crown of her husband, but she who brings shamed is like rottenness in his bones.
- 5 ຄວາມຄິດຂອງຄົນຊອບທັມນັ້ນຍຸດຕິທັມ, ແຕ່ຄໍາຫາລືຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍນັ້ນທໍຣະຍົດ.
- The thoughts of the righteous are just; the advice of the wicked is treacherous.
- 6 ຖ້ອຍຄໍາຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍເຜົ້າຄອຍປະຫັດປະຫານ, ແຕ່ປາກຂອງຄົນທ່ຽງທັມຊ່ອຍຄົນໃຫ້ລອດ.
- The words of the wicked are a deadly ambush, but the speech of the upright delivers them.
- 7 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຄວ່າແລ້ວແລະບໍ່ມີອິກ, ແຕ່ເຮືອນຂອງຄົນຊອບທັມຍັງດໍາຮຶງຢູ່.
- The wicked are overthrown and are no more, but the house of the righteous will stand.
- 8 ຄົນຈະໄດ້ຄໍາຊົມເຊີຍຕາມສາມັນສໍານຶກທີ່ດີຂອງເຂົາ, ແຕ່ຄົນທີ່ຄວາມຄິດຕະລົບຕະແລງກໍເປັນທີ່ດູໝິ່ນ.
- One is commended for good sense, but a perverse mind is despised.
- 9 ຜູ້ນ້ອຍທີ່ທໍາມາຫາກິນເອງ, ກໍດີກວ່າຄົນທີ່ທໍາທີ່ວ່າເປັນຜູ້ຍິ່ງໃຫຍ່ແຕ່ຂາດອາຫານ.
- Better to be despised and have a servant, than to be self-important and lack food.
- 10 ຄົນຊອບທັມຍ່ອມເຫັນແກ່ຊີວິດສັດຂອງເຂົາ, ແຕ່ຄວາມກະຣຸນາຂອງຄົນໂຫດຮ້າຍຄິດຄວາມດູຮ້າຍ.
- The righteous know the needs of their animals, but the mercy of the wicked is cruel.

- 11 ບຸກຄົນທີ່ໂຖນາຂອງຕົນຈະມີອາຫານອຸດົມ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ຕິດຕາມການງານທີ່ໄຮ້ຄ່າຍ່ອມບໍ່ມີສາມັນສໍານຶກ.
- Those who till their land will have plenty of food, but those who follow worthless pursuits have no sense.
- 12 ຫໍຄອຍແຂງແຮງຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຫັກຜັງລົງ, ແຕ່ຮາກຖານຂອງຄົນຊອບທັມຕັ້ງໝັ້ນຄົງຢູ່.
- The wicked covet the proceeds of wickedness, but the root of the righteous bears fruit.
- 13 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຍ່ອມຕິດບັ້ວງໂດຍການລະເມີດແຫ່ງຮິມຝືປາກຂອງຕົນ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມໝີຜິ້ນຈາກຄວາມລໍາບາກ.
- The evil are ensnared by the transgression of their lips, but the righteous escape from trouble.
- 14 ຈາກຜິນແຫ່ງຖ້ອຍຄໍາຂອງຕົນຄົນກໍອົມໃຈໃນຄວາມດີ, ແລະຜິນງານແຫ່ງມືຂອງເຂົາກໍກັບມາຫາເຂົາ.
- From the fruit of the mouth one is filled with good things, and manual labor has its reward.
- 15 ທາງຂອງຄົນໂງ່ນັ້ນຖືກຕ້ອງໃນສາຍຕາຂອງເຂົາເອງ, ແຕ່ຄົນມີປັນຍາຍ່ອມຟັງຄໍາແນະນໍາ.
- Fools think their own way is right, but the wise listen to advice.
- 16 ຈະຮູ້ຄວາມຮ້ອນໃຈຂອງຄົນໂງ່ໄດ້ທັນທີ, ແຕ່ຄົນທີ່ຢັ້ງຮູ້ຍ່ອມບໍ່ສິນໃຈຕໍ່ການດູໝິ່ນ.
- Fools show their anger at once, but the prudent ignore an insult.
- 17 ບຸກຄົນຜູ້ໃດເວົ້າຄວາມຈິງໃຫ້ຫຼັກຖານທີ່ຊື່ຕົງ, ແຕ່ພຍານເຫັດກ່າວຄໍາຫຼອກລວງ.
- Whoever speaks the truth gives honest evidence, but a false witness speaks deceitfully.
- 18 ມີບາງຄົນທີ່ຄໍາເວົ້າບໍ່ຈິງຂອງເຂົາເໝືອນດາບແຫງ, ແຕ່ລິ້ນຂອງຄົນມີປັນຍານໍາການຮັກສາມາໃຫ້.
- Rash words are liked sword thrusts, but the tongue of the wise brings healing.
- 19 ຮິມຝືປາກທີ່ເວົ້າຈິງທົນຢູ່ໄດ້ເປັນນິດ, ແຕ່ລິ້ນທີ່ເວົ້າຕົວະຢູ່ໄດ້ພຽງຊົ່ວຄາວ.
- The words of the righteous endure, but the words of the wicked are like a passing breeze.

Truthful lips endure forever, but a lying tongue lasts only a moment.

20 ຄວາມຫຼອກລວງຢູ່ໃນໃຈຂອງບັນດາຜູ້ຄິດແຜນການຊົ່ວຮ້າຍ, ແຕ່ບັນດາຜູ້ກະແຜນງານທີ່ດີມີຄວາມຊື່ນບານ.

Deceit is in the mind of those who plan evil, but those who counsel peace have joy.

21 ບໍ່ມີຄວາມຊົ່ວຕົກຢູ່ກັບຄົນຊອບທັມ, ແຕ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍເຕັມດ້ວຍຄວາມລຳບາກ.

No harm happens to the righteous, but the wicked are filled with trouble.

22 ຮິນຝິປາກທີ່ເວົ້າມຸສາເປັນທີ່ໜ້າກຽດຊັງແກ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແຕ່ບັນດາຜູ້ທີ່ປະພິດຄວາມຊື່ສັດເປັນທີ່ປິຕິຍົມຕິແດ່ພຣະອົງ.

Lying lips are an abomination to the Lord, but those who act faithfully are his delight.

23 ຄົນທີ່ຫຍິ່ງຮູ້ຍ່ອມເກັບຄວາມຮູ້ໄວ້, ແຕ່ຄົນໂງ່ປາວຮ້ອງຄວາມໂງ່ຂອງຕົນ.

One who is clever conceals knowledge, but the mind of a fool broadcasts folly.

24 ມືຂອງຄົນທີ່ດູໝັ່ນຈະຄອບຄອງ, ຝ່າຍຄົນອໍ້ຄ້ານຈະຖືກບັງຄັບໃຫ້ທຳງານເປັນທາດ.

The hand of the diligent will rule, while the lazy will be put to forced labor.

25 ຄວາມກະວົນກະວາຍຂອງຄົນຖວ່ງເຂົາລົງ, ແຕ່ຖ້ອຍຄຳທີ່ດີກະທຳໃຫ້ເຂົາຊື່ນຊົມ.

Anxiety weighs down the human heart, but a good word cheers it up.

26 ຄົນຊອບທັມທັນຈາກທາງຊົ່ວຮ້າຍ, ແຕ່ທາງຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍນຳເຂົາເອງໃຫ້ໜີໄປ.

The righteous gives good advice to friends, but the way of the wicked leads astray.

27 ຄົນອໍ້ຄ້ານຈະຈັບເຫຍື່ອຂອງເຂົາບໍ່ໄດ້, ແຕ່ຄົນດູໝັ່ນຈະໄດ້ຊັບສິນບັດປະເສີດ.

The lazy do not roast their game, but the diligent obtain precious wealth.

28 ໃນວິຖີຂອງຄວາມຊອບທັມເປັນຊີວິດ, ແຕ່ທາງຂອງຄວາມຜິດນຳໄປເຖິງຄວາມມໍຣະນາ.

In the path of righteousness there is life, in walking its path there is no death.

13

1 ບຸດຊາຍທີ່ສລາດຍ່ອມເອົາໃຈໃສ່ເມື່ອບິດາບອກສອນ, ແຕ່ບຸດທີ່ໂງ່ບໍ່ຍ່ອມຮັບຟ້ງ.

A wise child loves discipline, but a scoffer does not listen to rebuke.

2 ຄົນດີຈະໄດ້ຮັບຮາງວັນຍ່ອມການເວົ້າດີ, ແຕ່ຄົນໃຈຊົ່ວຕ້ອງການຄວາມໂຫດຮ້າຍ.

From the fruit of their words good persons eat good things, but the desire of the treacherous is for wrongdoing.

3 ໃຫ້ລະມັດລະວັງສິ່ງທີ່ເຈົ້າເວົ້າ ເພື່ອຮັກສາຊີວິດຂອງຕົນ; ເພາະຄົນທີ່ເວົ້າບໍ່ລະມັດລະວັງກໍທຳລາຍຕົນເອງ.

Those who guard their mouths preserve their lives; those who open wide their lips come to ruin.

4 ຄົນອໍ້ຄ້ານອາດຢາກໄດ້ສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງຢ່າງແຮງກ້າ, ແຕ່ເຂົາຈະບໍ່ໄດ້ມັນ, ຄົນດູໝັ່ນຈະໄດ້ທຸກສິ່ງຕາມຄວາມຕ້ອງການ.

The appetite of the lazy craves, and gets nothing, while the appetite of the diligent is richly supplied.

5 ຄົນສັດຊື່ກຽດຊັງການຕົວະ, ຄຳເວົ້າຂອງຄົນຊົ່ວບໍ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະເປັນໜ້າລະອາຍ.

The righteous hate falsehood, but the wicked act shamefully and disgracefully.

6 ຄວາມຊອບທັມຍ່ອມຮັກສາຄົນຊອບທັມ, ຄົນອະທັມຍ່ອມເຊື່ອມເສັງຍ່ອມຄວາມອະທັມ.

Righteousness guards one whose way is upright, but sin overthrows the wicked.

7 ບາງຄົນສະແດງຕົນວ່າເປັນຄົນຮັ່ງມີ ແຕ່ວ່າບໍ່ມີໜຶ່ງເລີຍ, ບາງຄົນສະແດງຕົນວ່າເປັນຄົນທຸກຍາກ ແຕ່ມີຊັບສິນບັດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.

Some pretend to be rich, yet have nothing; others pretend to be poor, yet have great wealth.

- 8 ຄົນຮຸ່ງມີໃຊ້ເງິນໄຖ່ເອົາຊີວິດໄວ້, ແຕ່ຄົນທຸກຍາກຈະບໍ່ຖືກຂໍ້ເຂັ້ມ
ຍ້ອນເງິນ.
Wealth is a ransom for a person's life, but the poor get no threats.
- 9 ຄົນຊອບທັນເປັນເໝືອນດວງອາທິດທີ່ສອງແສງຮຸ່ງເຮືອງ, ຄົນຊົ່ວ
ຮ້າຍເປັນເໝືອນຕະກຽງທີ່ໄກ້ຈະມອດແລ້ວ.
The light of the righteous rejoices, but the lamp of the wicked goes out.
- 10 ການຍອມຮັບຟັງຄວາມຄິດເຫັນຂອງຄົນອື່ນເປັນການສລາດ, ແຕ່
ການບໍ່ຍອມຟັງຄວາມຄິດເຫັນຂອງຄົນອື່ນເປັນການບໍ່ດີ ເພາະມັນ
ເປັນເຫດໃຫ້ຄົນເຮົາຜິດຖຽງກັນ.
By insolence the heedless make strife, but wisdom is with those who take advice.
- 11 ຊັບສິນບັດທີ່ເຈົ້າຫາມາໄດ້ດ້ວຍວິທີງ່າຍໆນັ້ນ ບໍ່ເທິງມັນກໍຈະສູນ
ເສັ້ງໝົດ, ແຕ່ຊັບທີ່ໄດ້ມາດ້ວຍເທື່ອແຮງຂອງເຈົ້າຈະພາໃຫ້ເຈົ້າ
ຈະເລີນຂຶ້ນ.
Wealth hastily gotten will dwindle, but those who gather little by little will increase it.
- 12 ເມື່ອໝົດຫວັງຫົວໃຈກໍເຈັບຊ້າ, ແຕ່ເມື່ອໄດ້ມາສິນຄວາມປາຖນາກໍ
ຊົມຊື່ນຍິນດີ.
Hope deferred makes the heart sick, but a desire fulfilled is a tree of life.
- 13 ການບໍ່ຍອມຮັບເອົາຄຳແນະນຳທີ່ດີ ກໍຄືເຈົ້າແກວ່ງຕີນຫາສັ້ງ, ຖ້າ
ເຈົ້າປະພຶດຕາມຄຳແນະນຳຂອງພຣະເຈົ້າ ເຈົ້າກໍຈະປອດພິຍ.
Those who despise the word bring destruction on themselves, but those who respect the commandment will be rewarded.
- 14 ຄຳສອນຂອງນັກປາດເປັນບໍ່ເກີດແຫ່ງຊີວິດ, ມັນຈະຊ່ອຍໃຫ້ເຈົ້າ
ຫຼີກໜີໄປໄດ້ເມື່ອຕົກຢູ່ໃນອັນຕະຣາຍ.
The teaching of the wise is a fountain of life, so that one may avoid the snares of death.
- 15 ຜູ້ສລາດຮອບຄອບຄົວໄດ້ຮັບຄວາມເຄົາລົບນັບຖື, ແຕ່ຄົນໃຈຄິດ
ຍ່ອມນຳໄພວິບັດມາສູ່ຕົນເອງ.
Good sense wins favor, but the way of the faithless is their ruin.

- 16 ຄົນຜູ້ມີປັນຍາຍ່ອມຄິດກ່ອນສເມີຈິ່ງກະທຳ, ແຕ່ຄົນໂງ່ກໍອວດ
ຄວາມໂງ່ຂອງຕົນ.
The clever do all things intelligently, but the fool displays folly.
- 17 ທູດທີ່ບໍ່ສັດຊື່ຍ່ອມນຳຄວາມຍາກລຳບາກມາໃຫ້, ແຕ່ຜູ້ທີ່ສັດຊື່ກໍນຳ
ສັນຕິພາບ.
A bad messenger brings trouble, but a faithful envoy, healing.
- 18 ຄົນທີ່ບໍ່ສຶກສາຮຳຮຽນຈະຍາກຈົນແລະໄຮ້ກຽດ, ຜູ້ທີ່ເຊື່ອຟັງຄຳ
ຕັກເຕືອນຈະໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ.
Poverty and disgrace are for the one who ignores instruction, but one who heeds reproof is honored.
- 19 ການໄດ້ມາສິນຄວາມປາຖນາກໍດີແທ້, ສະນັ້ນຄົນໂງ່ຈິ່ງບໍ່ຍອມປະ
ຄວາມປາຖນາຊົ່ວ.
A desire realized is sweet to the soul, but to turn away from evil is an abomination to fools.
- 20 ເມື່ອເຈົ້າຄົບກັບຄືນດີກໍມີສີແກ່ຕົວ, ເມື່ອຄົບກັບຄືນຊົ່ວກໍພາຕົວເສົ້າ
ໝອງ.
Whoever walks with the wise becomes wise, but the companion of fools suffers harm.
- 21 ຄວາມເຄາະຮ້າຍຕາມຕິດຄົນບາບ, ແຕ່ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງໃຫ້
ບຳເໜັດແກ່ຄົນຊອບທັນ.
Misfortune pursues sinners, but prosperity rewards the righteous.
- 22 ຄົນດີປະມໍຣະດີກໍໄວ້ໃຫ້ແກ່ຫຼານໆ, ແຕ່ຊັບສິນບັດຂອງຄົນບາບນັ້ນ
ສະສົມໄວ້ໃຫ້ຄົນຊອບທັນ.
The field of the poor may yield much food, but it is swept through injustice.
- 23 ດິນຂອງຄົນຍາກຈົນທີ່ໄຖ່ຖິ້ມໄວ້ກໍເກີດຜົນອູດົມ, ແຕ່ມັນຖືກກວາດ
ໄປຕາມຄວາມອະຍຸດຕິທັມ.
The field of the poor may yield much food, but it is swept away through injustice.
- 24 (ຮັກງົວໃຫ້ຜູກ ຮັກລູກໃຫ້ແອບສອນ) ບຸກຄົນທີ່ສ່ຽງໄມ້ແສ້ກໍ
ກຽດຊຶ່ງບຸດຂອງຕົນ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ຮັກເຂົາກໍພຍາຍາມຕີສອນເຂົາ.

Those who spare the rod hate their children, but those who love them are diligent to discipline them.

25 ຄົນຊອບທັມຮັບປະທານໄດ້ຈົນພໍໃຈ, ແຕ່ທ້ອງຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍຫິວ.

The righteous have enough to satisfy their appetite, but the belly of the wicked is empty.

14

1 ບັນຍາສ້າງເຮືອນຂອງນາງຂຶ້ນ, ແຕ່ຄວາມໂງ່ມ້າງມັນລົງດ້ວຍມືຂອງຕົນ.

The wise woman builds her house, but the foolish tears it down with her own hands.

2 ບຸກຄົນຜູ້ທີ່ດໍາເນີນໃນຄວມທ່ຽງທັມ ຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ຄິດລ້ຽວໃນທາງຂອງເຂົາກໍດູໝິ່ນພຣະອົງ.

Those who walk uprightly fear the Lord, but one who is devious in conduct despises him.

3 ໃນປາກຂອງຄົນໂງ່ມີໄມ້ແສ້ສໍາລັບຫຼັງຂອງເຂົາ, ແຕ່ຮິມຝືປາກຂອງນັກປາດຈະສງວນເຂົາໄວ້.

The talk of fools is a rod for their backs, but the lips of the wise preserve them.

4 ທີ່ໃດທີ່ບໍ່ມີງົວເຖິກ ທີ່ນັ້ນບໍ່ມີເຂົ້າ, ແຕ່ພຶດຜົນອຸດົມໄດ້ມາດ້ວຍແຮງງົວ.

Where there are no oxen, there is no grain; abundant crops come by the strength of the ox.

5 ພານທີ່ຊື່ສັດບໍ່ຕົວະ, ແຕ່ພຍານເທັດຫາຍໃຈເປັນຄໍາຕົວະອອກມາ. A faithful witness does not lie, but a false witness breathes out lies.

6 ຄົນນັກເຍາະເຍ້ຍສແວງບັນຍາເສັງເປົ້າ, ແຕ່ຄວາມຮູ້ນັ້ນກໍງ່າຍແກ່ຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ.

A scoffer seeks wisdom in vain, but knowledge is easy for one who understands.

7 ຈົ່ງໄປໃຫ້ພົ້ນໜ້າຄົນໂງ່, ເພາະທີ່ນັ້ນເຈົ້າບໍ່ພົບຖ້ອຍຄໍາແຫ່ງຄວາມຮູ້.

Leave the presence of a fool, for there you do not find words of knowledge.

8 ບັນຍາຂອງຄົນຢັ່ງຮູ້ຄືການເຂົ້າໃຈທາງຂອງເຂົາ, ແຕ່ຄວາມໂງ່ຂອງຄົນໂງ່ເປັນທີ່ຫຼອກລວງ.

It is the wisdom of the clever to understand where they go, but the folly of fools misleads.

9 ພຣະເຈົ້າຊົງເຍາະເຍ້ຍຄົນຊົ່ວຮ້າຍ, ແຕ່ຄົນທ່ຽງທັມຊື່ນບານໃນຄວາມໂປດປານຂອງພຣະອົງ.

Fools mock at the guilt offering, but the upright enjoy God's favor.

10 ຈິດໃຈຮູ້ຄວາມຊົ່ວຂອງໃຈເອງ, ແລະບໍ່ມີໃຜອື່ນມາເຂົ້າສ່ວນຄວາມຊື່ນບານຂອງມັນ.

The heart knows its own bitterness, and no stranger shares its joy.

11 ເຮືອນຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະຖືກທໍາລາຍ, ແຕ່ເຕັ້ນຂອງຄົນທ່ຽງທັມຈະຮຸ່ງເຮືອງ.

The house of the wicked is destroyed, but the tent of the upright flourishes.

12 ມີທາງໜຶ່ງຊຶ່ງຄົນເຮົາເບິ່ງເໝືອນວ່າຖືກ, ແຕ່ມັນສິ້ນສຸດລົງທີ່ທາງຂອງຄວາມມໍຣະນາ.

There is a way that seems right to a person, but its end is the way to death.

13 ແມ້ໃຈຂອງຄົນທີ່ຫິວເລາະກໍເສົ້າ, ແລະທີ່ສຸດຂອງຄວາມຊື່ນບານຄືຄວາມໂສກສລົດ.

Even in laughter the heart is sad, and the end of joy is grief.

14 ຄົນຕະລົບຕະແລງຈະໄດ້ຜົນຈາກທາງຂອງເຂົາຈົນເຕັ້ນ ແລະຄົນດີກໍຈະໄດ້ຜົນແຫ່ງການກະທໍາຂອງເຂົາ.

The perverse get what their ways deserve, and the good, what their deeds deserve.

15 ຄົນໂງ່ເຊື່ອຖືທຸກຢ່າງ, ແຕ່ຄົນຢັ່ງຮູ້ມອງເບິ່ງວ່າເຂົາກໍາລັງໄປທາງໃດ.

The simple believe everything, but the clever consider their steps.

16 ຄົນມີບັນຍາກໍລະວັງຕົວ ແລະທັນເສັງຈາກຄວາມຊົ່ວຮ້າຍ, ແຕ່ຄົນໂງ່ຂາດຄວາມຢັບຢັ້ງແລະຈິ່ງລົງມືທໍາໄປຢ່າງວ່ອງໄວ.

The wise are cautious and turn away from evil, but the fool throws off restraint and is careless.

17 ຄົນໂມໂຫຣ້າຍປະພຶດໂງ່ຈ້າ, ແຕ່ຄົນສລຽວສລາດນັ້ນອິດທົນ.
One who is quick-tempered acts foolishly, and the schemer is hated.

18 ຄົນຈ້າໄດ້ຄວາມໂງ່, ແຕ່ຄົນຢັ່ງຮູ້ກໍມີຄວາມຮູ້ເປັນມິ່ງກຸດ.
The simple are adorned with folly, but the clever are crowned with knowledge.

19 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍກັ້ນຂາບຄົນດີ, ຄົນຊົ່ວຮ້າຍກັ້ນຂາບຢູ່ທີ່ປະຕູເມືອງຂອງຄົນຊອບທັມ.

The evil bow down before the good, the wicked at the gates of the righteous.

20 ຄົນຍາກຈົນນັ້ນແມ້ເຜື່ອນບ້ານຂອງຕົນກໍລົງກຽດ, ແຕ່ຄົນຮັ່ງມີກໍມີສະຫາຍມາກມາຍ.

The poor are disliked even by their neighbors, but the rich have many friends.

21 ບຸກຄົນທີ່ດູໝິ່ນເຜື່ອນບ້ານຂອງຕົນກໍເປັນຄົນບາບ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ເອັນດູຄົນຍາກຈົນກໍເປັນສຸກ.

Those who despise their neighbors are sinners, but happy are those who are kind to the poor.

22 ຄົນທີ່ຄິດການຊົ່ວນັ້ນບໍ່ຜິດຫຼື? ບັນດາຜູ້ທີ່ຄິດການດີກໍພົບຄວາມຈິງຮັກພັກດີ ແລະຄວາມຊື່ສັດ.

Do they not err that plan evil? Those who plan good find loyalty and faithfulness.

23 ມີກໍາໂຮຢູ່ໃນງານທຸກຢ່າງ, ການຝຽງແຕ່ເວົ້ານັ້ນໂນ້ມໄປທາງທຸກລໍາບາກ.

In all toil there is profit, but mere talk leads only to poverty.

24 ມິ່ງກຸດຂອງນັກປາດຄືປັນຍາ, ແຕ່ຄວາມໂງ່ເປັນພວງມາລີ້ຍຂອງຄົນໂງ່.

The crown of the wise is their wisdom, but one who utters lies is a betrayer.

25 ພຍານຊື່ສັດຊ່ອຍຊີວິດໃຫ້ລອດ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ເປັ້ງຄໍາຕົວະເປັນຄົນຂາຍຄົນ.

In the truthful witness saves lives, but one who utters lies is a betrayer.

26 ຄວາມຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າທໍາໃຫ້ຄົນຢູ່ຢ່າງອຸ່ນໃຈ, ລູກຫຼານຂອງເຂົາຈະມີທີ່ເພິ່ງ.

In the fear of the Lord one has strong confidence, and one's children will have a refuge.

27 ຄວາມຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າເປັນນ້ຳພູແຫ່ງຊີວິດ, ເພື່ອຜູ້ນຶ່ງຜູ້ໃດຈະຫຼີກຈາກບັງຄອງຂອງຄວາມມໍຣະນາໄດ້.

The fear of the Lord is a foundation of life, so that one may avoid the snares of death.

28 ໃນມວນປະຊາຊົນກໍມີສັກສີຂອງກະສັດ, ແຕ່ໄລ່ປະຊາຊົນເຈົ້ານາຍກໍໄລ່ຄ່າ.

The glory of a king is a multitude of people; without people a prince is ruined.

29 ບຸກຄົນທີ່ໂກດຊ້າກໍມີຄວາມເຂົ້າໃຈຫຼາຍ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ໂມໂຫຣ້າຍກໍຍົກຍ້ອງຄວາມໂງ່.

Whoever is slow to anger has great understanding, but one who has a hasty temper exalts folly.

30 ໃຈທີ່ສງົບໃຫ້ຊີວິດແກ່ເນື້ອໜັງ, ແຕ່ກິເລດກະທໍາໃຫ້ກະດູກຜຸ້ຜັງ.
A tranquil mind gives life to the flesh, but passion makes the bones rot.

31 ບຸກຄົນຜູ້ປົບປັ່ງຄໍາຄົນຍາກຈົນ ດູດູກພຣະຜູ້ສ້າງຂອງເຂົາ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ເອັນດູຕໍ່ຄົນອໍ້ດສົນກໍຖວາຍກຽດແດ່ພຣະອົງ.

Those who oppress the poor insult their Maker, but those who are kind to the needy honor him.

32 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍຖືກຄວໍາລົງຕາມການກະທໍາຊົ່ວຮ້າຍຂອງເຂົາ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມພົບທີ່ລີ້ພັຍດ້ວຍໃຈແນ່ວແນ່ຂອງເຂົາ.

The wicked are overthrown by their evildeed, but the righteous find a refuge in their integrity.

33 ບັນຍາອາໄສຢູ່ໃນຄວາມຄິດຂອງຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ, ແຕ່ບັນຍານັ້ນບໍ່ປະຈັກໃນໃຈຂອງຄົນໂງ່.

Wisdom is at home in the mind of one who has understanding, but it is not known in the heart of fools.

34 ຄວມຊອບທັມເຊິດຊູປະຊາຊາດນຶ່ງໆ, ແຕ່ຄວາມບາບເປັນເຫດໃຫ້ຊົນຊາດນຶ່ງໆຖືກຕໍາໜິ.

Righteousness exalts a nation, but sin is a reproach to any people.

35 ຂ້າຮາຊການຜູ້ປະກອບກິຈຢາງສລງວສລາດກໍໄດ້ຮັບຄວາມໂປດປານຈາກພຣະຮາຊາ, ແຕ່ພຣະພໍ້ໂຣດຂອງພຣະອົງກໍຕົກລົງເທິງຜູ້ທີ່ປະພິດໜ້າລະອາຍ.
A servant who deals wisely has the king's favor, but his wrath falls on one who acts shamefully.

15

- 1 ຄໍາຕອບອ່ອນຫວານຊ່ອຍລະງັບຄວາມໂກດຮ້າຍໃຫ້ຫາຍໄປ, ແຕ່ຄໍາຫງາບຄາຍຍິວະໃຫ້ເກີດຄວາມໂກດ.
A soft answer turns away wrath, but a harsh word stirs up anger.
- 2 ລິ້ນຂອງນັກປາດແຈກຈ່າຍຄວາມຮູ້, ແຕ່ປາກຂອງຄົນໂງ່ພິນຄວາມໂງ່ອອກມາ.
The tongue of the wise dispenses knowledge, but the mouths of fools pour out folly.
- 3 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງເຫັນທຸກສິ່ງໃນທຸກງບ່ອນ, ພຣະອົງຊົງເຫັນທັງຜູ້ທໍາດີແລະທໍາຊົ່ວ.
The eyes of the Lord are in every place, keeping watch on the evil and the good.
- 4 ຄໍາເວົ້າທີ່ສຸພາບອ່ອນຫວານທໍາໃຫ້ມີຊີວິດຊີວາ, ແຕ່ຄໍາເວົ້າທີ່ຫງາບຄາຍທໍາໃຫ້ຈິດໃຈຂອງມະນຸດແຕກສະລາຍ.
A gentle tongue is a tree of life, but perverseness in it breaks the spirit.
- 5 ຄົນໂງ່ຍ່ອມລະເລີຍຕໍ່ສິ່ງທີ່ບິດາສອນ, ແຕ່ຄົນສລາດຈະຮັບເອົາຄໍາຕົກເຕືອນຂອງບິດາ.
A fool despises a parent's instruction, but the one who heeds admonition is prudent.
- 6 ເມື່ອປະສົບຄວາມຍາກລໍາບາກ ຄົນຊອບທັມຍ່ອມຮັກສາຊັບສົມບັດຂອງຕົນໄວ້ໄດ້, ແຕ່ຄົນອະທັມຍ່ອມທໍາໃຫ້ມັນສູນເສັງໄປ.
In the house of the righteous there is much treasure, but trouble befalls the income of the wicked.
- 7 ຮິນຝປາກຂອງນັກປາດແພ່ຜາຍຄວາມຮູ້ອອກໄປ, ແຕ່ພວກຄົນໂງ່ບໍ່ສາມາດທໍາໄດ້.
The lips of wise spread knowledge; not so the minds of fools.

- 8 ເມື່ອຄົນດີອ້ອນວອນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງພໍ້ພຣະທັຍ, ແຕ່ເມື່ອຄົນຊົ່ວຖວາຍບູຊາພຣະອົງຊົງກຽດຊັງ.
The sacrifice of the wicked is an abomination to the Lord, but the prayer of the upright is his delight.
- 9 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງກຽດຊັງຄວາມປະພິດຂອງຄົນຊົ່ວ, ແຕ່ຊົງພໍ້ພຣະທັຍຄົນທີ່ທໍາໃນທາງຊອບທັມ.
The way of the wicked is an abomination to the Lord, but he loves the one who pursues righteousness.
- 10 ມີໂທດໜັກສໍາລັບຜູ້ທີ່ປະຖິ້ມທາງດີ, ແຕ່ບຸກຄົນຜູ້ກຽດຊັງຄໍາເຕືອນສະຕິຈະຕາຍເປົ້າ.
There is severe discipline for one who forsakes the way, but one who hates a rebuke will die.
- 11 ແດນຜູ້ຕາຍແລະແດນພິນາດກໍປະຈັກແຈ້ງຢູ່ຕໍ່ພຣະເຈົ້າ, ໃຈຂອງມະນຸດຈະປະຈັກແຈ້ງຕໍ່ພຣະອົງຍິ່ງກວ່ານັ້ນຈັກເທົ່າໃດ.
Sheol and Abaddon lie open before the Lord, how much more human hearts!
- 12 ຄົນນັກເຍາະເຍັຍບໍ່ມັກຖືກຕັກເຕືອນ; ເຂົາຈະບໍ່ໄປຫານັກປາດ.
Scoffers do not like to be rebuked; they will not go to the wise.
- 13 ໃຈທີ່ຍິນດີທໍາໃຫ້ໃບໜ້າສົດຊື່ນ, ແຕ່ໂດຍຄວາມເສັງໃຈດວງຈິດກໍສລາຍລົງ.
A glad heart makes a cheerful countenance, but by sorrow of heart the spirit is broken.
- 14 ຄວາມຄິດຂອງບຸກຄົນຜູ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກໍສແວງຫາຄວາມຮູ້, ແຕ່ປາກຂອງຄົນໂງ່ກິນຄວາມໂງ່ເປັນອາຫານ.
The mind of one who has understanding seeks knowledge, but the mouths of fools feed on folly.
- 15 ທຸກມື້ຂອງຄົນທີ່ທຸກໃຈກໍຮ້າຍ, ແຕ່ໃຈເປັນສຸກກໍຊື່ນໃຈໄປເລື້ອຍໆ.
All the days of the poor are hard, but a cheerful heart has a continual feast.
- 16 ມີຊັບໜ້ອຍແຕ່ມີຄວາມຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ດີກວ່າມີຄັງຊັບໃຫຍ່, ແຕ່ມີຄວາມລໍາບາກຢູ່ດ້ວຍ.
Better is a little with the fear of the Lord than great treasure and trouble with it.

- 17 ກິນຜັກເປັນອາຫານໃນທີ່ມີຄວາມຮັກ ກໍດີກວ່າກິນເນື້ອງົວອັນ
ຜ່ອນກັບຄວາມກຽດຊັງຢູ່ດ້ວຍ.
Better is a dinner of vegetables where love is than a fatted
ox and hatred with it.
- 18 ຄົນໃຈຮ້ອນກໍໃຫ້ເກີດການວິວາດ, ແຕ່ບຸກຄົນຜູ້ໂກດຊ້າກໍລະງັບ
ການຊິງດີ.
Those who are hot-tempered stir up strife, but those who
are slow to anger calm contention.
- 19 ທາງຂອງຄົນອ້ອຄ້ານມີຕົ້ນໝາມງອກຢູ່ເຕັມ, ແຕ່ວິຖີຂອງຄົນທ່ຽງ
ທັນເປັນທາງຫຼວງຮາບສເນີ.
the way of the lazy is overgrown with thorns, but the path of
the upright is a level highway.
- 20 ບຸດຊາຍທີ່ສາດກະທຳໃຫ້ບິດາຍິນດີ, ແຕ່ຄົນໂງ່ດູກມານດາ
ຂອງຕົນ.
A wise child makes a glad father, but the foolish despise
their mothers.
- 21 ຄວາມໂງ່ເປັນຄວາມຊື່ນບານແກ່ບຸກຄົນຜູ້ບໍ່ມີສາມັນສຳນຶກ, ແຕ່
ຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຈະເດີນຊື່ໄປ.
Folly is a joy to one who has no sense, but a person of
understanding walks straight ahead.
- 22 ປາສາຈາກການປຶກສາຫາລື ແຜນງານກໍລົ້ມເຫຼວ, ແຕ່ມີຜູ້ແນະນຳ
ຫຼາຍໆແຜນງານນັ້ນກໍສຳເລັດ.
Without counsel, plans go wrong, but with many advisers
they succeed.
- 23 ທີ່ຈະຕອບໃຫ້ເໝາະສົມກໍເປັນຄວາມຊື່ນບານແກ່ຄົນ. ຄຳດຽວທີ່
ຖືກກາລະເທສະ, ກໍດີແທ້!
to make an apt answer is a joy to anyone, and a word in
season, how good it is!
- 24 ທາງຂອງຄົນສາດນຳຂຶ້ນໄປສູ່ຊີວິດ, ເພື່ອເຂົາຈະໄດ້ຫຼີກໜີຈາກ
ແດນຜູ້ຕາຍເບື້ອງລຸ່ມ.
For the wise the path of life leads upward, in order to avoid
Sheol below.
- 25 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊິງມ້າງເຮືອນຂອງຄົນເຍີ້ຍິ່ງ, ແຕ່ໃຫ້ຂອບເຂດ
ຂອງຍິງໜ້າຍຄົງຢູ່.

- The Lord tears down the house of the proud, but maintains
the widow's boundaries.
- 26 ຄວາມຄິດຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າກຽດຊັງແກ່ພຣະຜູ້ເປັນ
ເຈົ້າ, ແຕ່ຖ້ອຍຄຳຂອງຄົນບໍ່ຮຽດເປັນທີ່ພໍພຣະທັຍຂອງພຣະອົງ.
Evil plans are an abomination to the Lord, but gracious
words are pure.
- 27 ບຸກຄົນຜູ້ທີ່ຫາກຳໄລໃນທາງລັດກໍກະທຳຄວາມລຳບາກມາສູ່ຄອບ
ຄົວຂອງຕົນ, ແຕ່ບຸກຄົນຜູ້ກຽດຊັງສິນບົນຈະມີຊີວິດຢູ່.
Those who are greedy for unjust gain make trouble for their
households, but those who hate bribes will live.
- 28 ໃຈຂອງຄົນຊອບທັນຮຳຟິງວ່າຈະຕອບຢ່າງໃດ, ແຕ່ປາກຂອງຄົນ
ຊົ່ວຮ້າຍຕອບສິ່ງຊົ່ວຮ້າຍອອກ.
The mind of the righteous ponders how to answer, but the
mouth of the wicked pours out evil.
- 29 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊິງຢູ່ຫ່າງໂກຈາກຄົນຊົ່ວຮ້າຍ, ແຕ່ພຣະອົງຊິງໄດ້
ຍິນຄຳຮ້ອນວອນຂອງຄົນຊອບທັນ.
The Lord is far from the wicked, but he hears the prayer of
the righteous.
- 30 ສວ່າງຂອງຕາທຳໃຫ້ໃຈຍິນດີ, ແລະຂ່າວດີກະທຳໃຫ້ມີຈິດໃຈ
ສະບາຍຂຶ້ນ.
The light of the eyes rejoices the heart, and good news
refreshes the body.
- 31 ຫູທີ່ຟັງຄຳຕັກເຕືອນທີ່ໃຫ້ຊີວິດຈະຢູ່ຖ້າມາກາງມັກປາດ.
The ear that heeds wholesome admonition will lodge
among the wise.
- 32 ບຸກຄົນຜູ້ເມີນເສີຍຕໍ່ຄຳຕັກເຕືອນສະຕິກໍດູໜິ່ນຕົນເອງ, ແຕ່ບຸກຄົນ
ຜູ້ສຶບໃຈການທັກທ້ວງກໍໄດ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ.
those who ignore instruction despise themselves, but those
who heed admonition gain understanding.
- 33 ຄວາມຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າເປັນການສອນໃຫ້ເກີດປັນຍາ, ແລະ
ຄວາມຖ່ອມໃຈເດີນຢູ່ຂ້າງໜ້າກຽດ.
The fear of the Lord is instruction in wisdom, and humility
goes before honor.

16

1 ແຜນງານຂອງຄວາມຄິດເປັນຂອງມະນຸດ, ແຕ່ຄໍາຕອບຂອງ
ລິ້ນມາຈາກພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ.

The plans of the mind belong to mortals, but the answer of
the tongue is from the Lord.

2 ທາງທີ່ສິ້ນຂອງມະນຸດກໍບໍ່ຮິສຸດໃນສາຍຕາຂອງເຂົາ, ແຕ່ພຣະຜູ້
ເປັນເຈົ້າຊົງຊົງຈິດໃຈ.

All one's ways may be pure in one's own eyes, but the Lord
weighs the spirit.

3 ຈົ່ງມອບງານຂອງເຈົ້າໄວ້ກັບພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແລະແຜນງານຂອງ
ເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບການສໍາເລັດຜົນ.

Commit your work to the Lord, and your plans will be
established

4 ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງກະທໍາໃຫ້ທຸກສິ່ງມີເປົ້າໝາຍຂອງມັນ, ແມ້ຊາ
ຕາກໍາຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍຄືຄວາມພິນາດ.

The Lord has made everything for its purpose, even the
wicked for the day of trouble.

5 ທຸກຄົນຜູ້ອາງຫອງເປັນທີ່ໜ້າກຽດຊົງແກ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ; ຈົ່ງແນ່
ໃຈເຖິງເຂົາຈະພົ້ນໂຫດກໍບໍ່ໄດ້.

All those who are arrogant are an abomination to the Lord;
be assured, they will not go unpunished.

6 ຄວາມຈິ່ງຮັກພັກດີ ແລະຄວາມຊື່ສັດໄດ້ລ້າງມົນທົນບາບຊົ່ວ,
ແລະຄົນຖືກຈາກຄວາມຊົ່ວຮ້າຍໄດ້ໂດຍຄວາມຢາເກງພຣະຜູ້ເປັນ
ເຈົ້າ.

By loyalty and faithfulness iniquity is atoned for, and by the
fear of the Lord one avoids evil.

7 ເມື່ອທາງຂອງມະນຸດເປັນທີ່ພໍພຣະທັຍແກ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ເຖິງແມ້
ສັດຕູຂອງເຂົານັ້ນພຣະອົງກໍຊົງກະທໍາໃຫ້ຄົນດີກັບເຂົາໄດ້.

When the ways of people please the Lord, he causes even
their enemies to be at peace with them.

8 ມີແຕ່ໜ້ອຍແຕ່ມີຄວາມຊອບທັມ ກໍດີກວ່າມີອາຍໄດ້ຫຼາຍດ້ວຍ
ອະຍຸດຕິທັມ.

Better is a little with righteousness than large income with
injustice.

9 ໃຈຂອງມະນຸດກະແຜນງານທາງຂອງເຂົາ, ແຕ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງ
ນໍາບາດກ້າວຂອງເຂົາ.

The human mind plans the way, but the Lord directs the
steps.

10 ຄໍາຕັດສິນອັນມາຈາກພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຢູ່ທີ່ຮິມຝປາກຂອງພຣະຣາຊາ;
ພຣະໂອດຂອງພຣະອົງບໍ່ບາບໃນການພິພາກສາ.

Inspired decisions are on the lips of a king; his mouth does
not sin in judgment.

11 ຕາຊ ແລະຕາຊົ່ງທ່ຽງຕົງເປັນຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ; ລູກຕຸ້ມທັງສິ້ນ
ໃນຖົງເປັນພຣະຣາຊາຂອງພຣະອົງ.

Honest balances and scales are the Lord's; all the weights
in the bag are his work.

12 ການກະທໍາຄວາມຊົ່ວຮ້າຍເປັນສິ່ງໜ້າກຽດຊົງຕໍ່ພຣະຣາຊາ,
ເພາະວ່າພຣະທີ່ນັ່ງນັ້ນຖືກສະຖາປະນາໄວ້ດ້ວຍຄວາມຊອບທັມ.

It is an abomination to kings to do evil, for the throne is
established by righteousness.

13 ຮິມຝປາກທີ່ຊອບທັມເປັນທີ່ປິຕິຍົມດີແກ່ພຣະຣາຊາ, ແລະພຣະອົງ
ຊົງຮັກບຸກຄົນຜູ້ເວົ້າສິ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງ.

Righteous lips are the delight of a king, and he loves those
who speak what is right.

14 ພຣະພິໂຣດຂອງພຣະຣາຊາເປັນຜູ້ນໍາຂ່າວຂອງຄວາມມໍຣະນາ,
ແຕ່ນັກປາດຈະຮະງັບເສັງໄດ້

A king's wrath is a messenger of death, and whoever is
wise will appease it.

15 ມີຊີວິດໃນສວ່າງແຫ່ງພຣະພັກຂອງພຣະຣາຊາ, ແລະໃນຄວາມພໍ
ພຣະທັຍຂອງພຣະອົງກໍເໝືອນເມກທີ່ນໍາຝົນມາໃນປາຍຣະດູມາ.

In the light of a king's face there is life, and his favor is like
the clouds that bring the spring rain.

16 ໄດ້ປັນຍາກໍດີກວ່າໄດ້ຄໍາຕັ້ງຫຼວງຫຼາຍ! ທີ່ຈະເລືອກເອົາຄວາມ
ຮອບຮູ້ກໍດີກວ່າເງິນ.

How much better to get wisdom than gold! To get
understanding is to be chosen rather than silver.

17 ທາງເດີນຂອງຄົນຊອບທັມຖືກອອກຈາກຄວາມຊົ່ວຮ້າຍ; ບຸກຄົນຜູ້
ລະມັດລະວັງທາງຂອງຕົນກໍສ່ຽວນຊີວິດຂອງເຂົາໄວ້.

The highway of the upright avoids evil; those who guard their way preserve their lives.

18 ຄວາມເຍີ້ຍິ່ງເດີນໜ້າສູ່ການຖືກທຳລາຍ, ແລະຈິດໃຈທີ່ຍະໂສນຳໜ້າສູ່ການລົ້ມລະລາຍ.

Pride goes before destruction, and a haughty spirit before a fall.

19 ທີ່ຈະເປັນຄົນມີໃຈຖ່ອມຢູ່ກັບຄົນຍາກຈົນ ກໍ່ຕົກວ່າແບ່ງຂອງທີ່ຍືດມາໄດ້ກັບຄົນເຍີ້ຍິ່ງ.

It is better to be of a lowly spirit among the poor than to divide the spoil with the proud.

20 ບຸກຄົນຜູ້ສິນໃຈໃນພຣະວ່ານະຈະພົບຂອງດີ, ແລະຄົນທີ່ວາງໃຈໃນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຈະສຸກສະບາຍ.

Those who are attentive to a matter will prosper, and happy are those who trust in the Lord.

21 ຄົນໃຈສລາດເອີ້ນວ່າເປັນຄົນມີຄວາມພິນິດ, ແລະຄຳເວົ້າທີ່ໜ້າຮັກເພີ່ມອຳນາດການສັ່ງສອນ.

The wise of heart is called perceptive, and pleasant speech increases persuasiveness.

22 ບັນຍາເປັນນ້ຳພູແຫ່ງຊີວິດແກ່ຜູ້ທີ່ມີບັນຍາ, ແຕ່ຄວາມໂງ່ເປັນການລົງໂທດແກ່ຄົນໂງ່.

Wisdom is a fountain of life to one who has it, but folly is the punishment of fools.

23 ໃຈຂອງນັກປາດກະທຳໃຫ້ວາຈາຂອງເຂົາສູກຂຸມ, ແລະເພີ່ມອຳນາດໃນການສັ່ງສອນແກ່ຮິມຝຶປາກຂອງເຂົາ.

The mind of the wise makes their speech judicious, and adds persuasiveness to their lips.

24 ຄຳເວົ້າທີ່ດີເໝືອນຕັ້ງນ້ຳຜັງ, ເປັນຄວາມຫວານແກ່ວິນຍານຈິດ ແລະເປັນຄວາມອານາມັຍແກ່ຮ່າງກາຍ.

Pleasant words are like a honeycomb, sweetness to the soul and health to the body.

25 ມີທາງນຶ່ງຊຶ່ງຄົນເຮົາຄິດວ່າຖືກ, ແຕ່ມັນສິ້ນສຸດລົງທີ່ທາງຂອງຄວາມມໍຣະນາ.

Sometimes there is a way that seems to be right, but in the end it is the way to death.

26 ຄວາມຫິວຂອງຄົນງານທຳງານໃຫ້ເຂົາ; ຜາະປາກຂອງເຂົາກະຕຸ້ນໃຫ້ເຂົາໄປ.

The appetite of workers words for them; their hunger urges them on.

27 ຄົນໄຮ້ຄຳ ປອງທຳຄວາມຊົ່ວ. ວາຈາຂອງເຂົາເໝືອນຢາງໄຟລວກ.

Scoundrels concoct evil, and their speech is like a scorching fire.

28 ຄົນຕະລົບຕະແລງແຜ່ການວິວາດ, ແລະຜູ້ກະຊິບກໍແຍກເຜື່ອນສະໜິດອອກຈາກກັນ.

A perverse person spreads strife, and a whisperer separates close friends.

29 ຄົນຫາລຸນລໍ່ຊວນເຜື່ອນບ້ານຂອງເຂົາ, ແລະນຳເຂົາໄປໃນທາງທີ່ບໍ່ດີ.

The violent entice their neighbors, and lead them in a way that is not good.

30 ບຸກຄົນຜູ້ຂະຫຍັບຕາກະແຜນງານທີ່ຈະທຳລາຍ; ບຸກຄົນຜູ້ເມັ້ມຮິມຝຶປາກຂອງເຂົານຳຄວາມຊົ່ວຮ້າຍໃຫ້ເກີດຂຶ້ນ.

One who winks the eyes plans perverse things; one who compresses the lips brings evil to pass.

31 ຫົວທີ່ມີຜົມຫງອກເປັນມິ່ງກູດແຫ່ງສັກສີ; ຜູ້ດຳເນີນຊີວິດດ້ວຍຄວາມຊອບທັມຈິ່ງຈະຫາພົບໄດ້.

Gray hair is a crown of glory; it is gained in a righteous life.

32 ບຸກຄົນຜູ້ໂກດຊ້າກໍຕົກວ່າຄົນມີກຳລັງຫຼາຍ, ແລະບຸກຄົນຜູ້ປົກຄອງຈິດໃຈຂອງຕົນເອງກໍຕົກວ່າຜູ້ທີ່ຕິເມືອງໄດ້.

One who is slow to anger is better than the mighty, and one whose temper is controlled than one who captures a city.

33 ສລາກນັ້ນເຂົາປະລິງທີ່ຕັກ, ແຕ່ການຕັດສິນມາຈາກພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າທັງສິ້ນ.

The lot is cast into the lap, but the decision is the Lord's alone.

17

- 1 ສະບຽງແຫ້ງໜ້ອຍນຶ່ງຜ່ອມກັບຄວາມສງົບ ກໍດີກວ່າເຮືອນທີ່ມີ
ການລ້ຽງເດັມຜ່ອມກັບການວິວາດ.
Better is a dry morsel with quiet than a house full of
feasting with strife.
- 2 ທາດທີ່ກະທຳການງານສລຽວສລາດຈະປົກຄອງບຸດຊາຍຜູ້ປະພິດ
ຄວາມອັບອາຍ, ແລະຈະໄດ້ສ່ວນແບ່ງມໍຣະດົກເທົ່າກັບພວກຜີ້ນ້ອງ.
A slave who deals wisely will rule over a child who acts
shamefully, and will share the inheritance as one of the
family.
- 3 ເບົ້າມີໄວ້ສຳລັບເງິນ, ເດົາຖະລຽງມີໄວ້ສຳລັບທອງຄຳ, ແລະພຣະຜູ້
ເປັນເຈົ້າຊົງທົດລອງໃຈ.
The crucible is for silver, and the furnace is for gold, but the
Lord tests the heart.
- 4 ຜູ້ກະທຳຄວາມຊົ່ວຟັງຮົມຝີປາກຊົ່ວຮ້າຍ; ແລະຄົນຕົວະໃຫ້ຄວາມ
ສົນໃຈແກ່ສິນທີ່ຕົວະຕົ້ນ.
An evildoer listens to wicked lips; and a liar gives heed to
mischievous tongue.
- 5 ບຸກຄົນທີ່ເຍ້ຍໜ້ອຍຄົນຍາກຈົນກໍດູໜິ່ນພຣະຜູ້ສ້າງຂອງເຂົາ;
ບຸກຄົນທີ່ຍິນດີເມື່ອມີຄວາມທຸກລຳບາກ ກໍຈະໄດ້ຮັບໂທດ.
Those who mock the poor insult their Maker; those who are
glad at calamity will not go unpunished.
- 6 ຫຼານງເປັນມິ່ງກຸດຂອງຄົນເຖົ້າ, ແລະສັກສີຂອງບຸດຊາຍຄິບິດາ
ຂອງເຂົາ.
Grandchildren are the crown of the aged, and the glory of
children is their parents.
- 7 ຄຳເວົ້າຄົນໜ້ານັບຖືເວົ້າຕົວະບໍ່ໄດ້ສັນໃດ ຄົນໂງ່ຈຳກໍເວົ້າບໍ່ເປັນ
ຕາຟັງສັນນັ້ນ.
Fine speech is not becoming to a fool; still less is false
speech to a ruler.
- 8 ສິນບົນເໝືອນອຳນາດວິເສດໃນສາຍຕາຂອງຜູ້ໃຫ້; ເຂົາຈະຫັນໄປ
ທາງໃດກໍຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງທາງນັ້ນ.
A bribe is like a magic stone in the eyes of those who give
it; wherever they turn they prosper.

- 9 ບຸກຄົນຜູ້ໃຫ້ອະພິຍານທໍຣະຍົດກໍມັ່ງຈະສ້າງມິດຕະພາບ, ແຕ່ຄົນ
ປາກໂປ້ງຈະທຳລາຍຄວາມເປັນມິດ.
One who forgives an affront fosters friendship, but one who
dwells on disputes will alienate a friend.
- 10 ຄຳຂະໜາບເຂົ້າໄປໃນຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈເລິກກວ່າຊັງນິດິຄົນ
ໂງ່ຮ້ອຍເທື່ອ.
A rebuke strikes deeper into a discerning person than a
hundred blows into a fool.
- 11 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍສແວງແຕ່ການກະບົດ, ແຕ່ຈະມີຜູ້ນຳອ່າວດູຮ້າຍໄປ
ສູ້ເຂົາ.
Evil people seek only rebellion, but a cruel messenger will
be sent against them.
- 12 ໃຫ້ຄົນໄປພົບແມ່ໝີທີ່ລູກຖືກຂະໂມຍໄປ ຍັງດີກວ່າໄປພົບຄົນໂງ່
ໃນຄວາມໂງ່ຂອງເຂົາ.
Better to meet a she-bear robbed of its cubs than to
confront a fool immersed in folly.
- 13 ຖ້າຄົນນຶ່ງຄົນໃດທຳຊົ່ວຕອບແທນຄວາມດີ ຄວາມຊົ່ວຈະບໍ່ພາກ
ຈາກເຮືອນຂອງຄົນນັ້ນ.
Evil will not depart from the house of one who returns evil
for good.
- 14 ເມື່ອເລັ່ນຕົນວິວາດກໍເໝືອນປ່ອຍໃຫ້ນ້ຳໄຫຼ; ສະນັ້ນຈົ່ງເລິກເສັງ
ກ່ອນເກີດການວິວາດ.
The beginning of strife is like letting out water; so stop
before the quarrel breaks out.
- 15 ບຸກຄົນທີ່ປ່ອຍຜູ້ກະທຳຜິດແລະບຸກຄົນທີ່ລິງໂທດຄົນຊອບທັມ
ທັງສອງກໍເປັນທີ່ໜ້າກຸດຊົ່ງແກ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ.
One who justifies the wicked and one who condemns the
righteous are both alike an abomination to the Lord.
- 16 ເປັນຫຍັງຄົນໂງ່ຈົ່ງມີເງິນໃນມືເພື່ອຊື້ປັນຍາ, ໃນເມື່ອເຂົາບໍ່ມີ
ຄວາມຄິດ.
Why should fools have a price in hand to buy wisdom,
when they have no mind to learn?
- 17 ມິດສະຫາຍກໍມີຄວາມຮັກຢູ່ທຸກເວລາ, ແລະຜີ້ນ້ອງກໍເກີດມາເພື່ອ
ຊ່ອຍເຫລືອກັນໃນຍາມທຸກຍາກ.

A friend loves at all times, and kinsfolk are born to share adversity.

18 ຄົນທີ່ບໍ່ມີສາມັນສໍານຶກກໍໃຫ້ຄໍາປະຕິຍານ, ແລະເປັນຜູ້ຮັບປະກັນຕໍ່ໜ້າເຜື່ອນບ້ານຂອງຕົນ.

It is senseless to give a pledge, to become surety for a neighbor.

19 ບຸກຄົນຜູ້ຮັກການທີ່ຮະຍິດກໍຮັກການວິວາດ; ບຸກຄົນຜູ້ທໍາປະຕູເຮືອນຂອງເຂົາໃຫ້ສູງ ກໍສແວງການທໍາລາຍ.

One who loves transgression loves strife; one who builds a high threshold invites broken bones.

20 ຜູ້ນຶ່ງຜູ້ໃດມີໃຈຄິດກໍບໍ່ຈະເຮັນຮຸ່ງເຮືອງ, ແລະຜູ້ທີ່ລິ້ນຕະລົບຕະແລງກໍຕົກຢູ່ໃນຄວາມຍາກລໍາບາກ.

The crooked of mind do not prosper, and the perverse of tongue fall into calamity.

21 ບິດາທີ່ມີບຸດຊາຍທີ່ທໍາຊົ່ວ; ກໍມີຄວາມໂສກເສົ້າ ແລະບິດາຂອງຄົນໂງ່ບໍ່ມີຄວາມຊື່ນບານ.

The one who begets a fool gets trouble; the parent of a fool has no joy.

22 ໃຈຮໍາເຮັງເປັນຢາຢາງດີ, ແຕ່ຈິດໃຈທີ່ໝົດມານະທໍາໃຫ້ກະດູກແຫ້ງ.

A cheerful heart is a good medicine, but a downcast spirit dries up the bones.

23 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຮັບສິນບົນຈາກເອິກເສື້ອ ເພື່ອປ່ຽນແປງທາງແຫ່ງຄວາມຍຸຕຕິທັມ.

The wicked accept a concealed bribe to pervert the ways of justice.

24 ຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈມັ່ງໜ້າຂອງເຂົາຕົງໄປສູ່ບັນຍາ, ແຕ່ຕາຂອງຄົນໂງ່ຢູ່ທີ່ສຸດປາຍແຜ່ນດິນໂລກ.

The discerning person looks to wisdom, but the eyes of a fool to the ends of the earth.

25 ບຸດຊາຍໂງ່ເປັນທີ່ໂສກສລົດແກ່ບິດາ ແລະເປັນຄວາມຂົນຂຶ້ນແກ່ສັດຕູຜູ້ໃຫ້ກໍາເນີດ.

Foolish children are a grief to their father and bitterness to her who bore them.

26 ທີ່ຈະລົງໂທດຄົນຊອບທັມກໍບໍ່ດີ, ທີ່ຈະຕີຄົນດີກໍຜິດ.

To impose a fine on the innocent is not right, or to flog the noble for their integrity.

27 ບຸກຄົນທີ່ຢັບຢ້ຽງຖ້ອຍຄໍາຂອງເຂົາເປັນຄົນມີຄວາມຮູ້; ແລະບຸກຄົນຜູ້ມີຈິດໃຈເຍືອກເຢັນເປັນຄົນມີຄວາມເຂົ້າໃຈ.

One who spares words is knowledgeable; one who is cool in spirit has understanding.

28 ເຖິງຄົນໂງ່ຫາກມີດເສັງກໍນັບວ່າເປັນຄົນສລາດ; ເມື່ອເຂົາຫຸບຮົມຝີປາກຂອງເຂົາ, ກໍນັບວ່າເຂົາມີຄວາມຄິດ.

Even fools who keep silent are considered wise; when they close their lips, they are deemed intelligent.

18

1 ຄົນທີ່ຖືກໜີໄປຈາກຜູ້ອື່ນຈົງໃຈກະທໍາຕາມໃຈຕົນເອງ, ແລະຄ້ານຄະຕິແຫ່ງສະຕິບັນຍາທັງຫຼາຍ.

The one who lives alone is self-indulgent, showing contempt for all who have sound judgment.

2 ຄົນໂງ່ບໍ່ເພີດເພີນໃນຄວາມເຂົ້າໃຈ, ແຕ່ເພີດເພີນໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຂອງຕົນເທົ່ານັ້ນ.

A fool takes no pleasure in understanding, but only in expressing personal opinion.

3 ເມື່ອຄວາມຊົ່ວຮ້າຍມາເຖິງ, ຄວາມໝົນປມາດກໍມາດ້ວຍ; ແລະຄວາມອິດສູນາພ້ອມກັບຄວາມໂຮ້ກຽດ.

When wickedness comes, contempt comes also; and with dishonor comes disgrace.

4 ຄໍາປາກຂອງຄົນເຮົາເປັນນໍ້າເລິກ; ນໍ້າຜູ້ແຫ່ງບັນຍາເໝືອນລໍາຫານນໍ້າໄຫຼ.

The words of the mouth are deep waters; the fountain of wisdom is a gushing stream.

5 ທີ່ຈະລໍາອຽງເຂົ້າຂ້າງຄົນຊົ່ວຮ້າຍນັ້ນບໍ່ດີ, ຫຼືຈະບັງຄັບຄົນຊອບທັມເຮືອງຄວາມຊອບທັມກໍບໍ່ດີເໝືອນກັນ.

It is not right to be partial to the guilty, or to subvert the innocent in judgment.

6 ຮົມຝີປາກຂອງຄົນໂງ່ນໍາການວິວາດມາ, ແລະປາກຂອງເຂົາກໍເຊື້ອເຊີນການຊົງຕ່ອຍ.

A fool's lips bring strife, and a fool's mouth invites a flogging.

7 ປາກຂອງຄົນໂງ່ເປັນສິ່ງທຳລາຍຕົວຂອງເຂົາເອງ, ແລະຮິມຜິປາກຂອງເຂົາກໍເປັນບັ້ວງຕັກຕົນເອງ.

The mouths of fools are their ruin, and their lips a snare to themselves.

8 ຄຳເວົ້າຂອງຜູ້ກະຊິບມີນທາກໍເໝືອນຊິ້ນອາຫານແຂບ; ມັນລ່ວງເຂົ້າໄປໃນສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ.

The words of a whisperer are like delicious morsels; they go down into the inner parts of the body.

9 ບຸກຄົນທີ່ຮີ້ຄ້ານໃນການງານ ກໍເປັນຜີ້ນ້ອງກັບຄົນທີ່ທຳລາຍ. One who is slack in work is close kin to a vandal.

10 ພຣະນາມຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າເປັນປ້ອມເຂັ້ມແຂງ; ຄົນຊອບທັມແລ່ນເຂົ້າໄປໃນນັ້ນ ແລະປອດພັຍ.

The name of the Lord is a strong tower; the righteous run into it and are safe.

11 ຊິ້ບສິນບັດຂອງເສດຖີເປັນເມືອງເຂັ້ມແຂງຂອງເຂົາ; ແລະເປັນເໝືອນກຳແພງສູງຕາມຄວາມຄິດເຫັນຂອງເຂົາ.

The wealth of the rich is their strong city; in their imagination it is like a high wall.

12 ໃຈຂອງຄົນກ້າຈອງຫວັງກ່ອນເຖິງການຖືກທຳລາຍ, ແຕ່ຄວາມຖ່ອມໃຈເດີນຢູ່ໜ້າກຽດຕິຍົດ.

Before destruction one's heart is haughty, but humility goes before honor.

13 ຖ້າຄົນນຶ່ງຄົນໃດຕອບກ່ອນທີ່ເຂົາໄດ້ຍິນ ກໍເປັນຄວາມໂງ່ແລະຄວາມອັບອາຍຂອງເຂົາ.

If one gives answer before hearing, it is folly and shame.

14 ຈິດໃຈຂອງຄົນຈະທົນຕໍ່ຄວາມເຈັບປ່ວຍໄດ້; ແຕ່ຈິດໃຈທີ່ຊອກຊ້ຳໃຜຈະທົນໄດ້ໜ້?

The human spirit will endure sickness; but a broken spirit—who can bear?

15 ໃຈທີ່ມີຄວາມຄິດຍ່ອມຫາຄວາມຮູ້ ແລະຫຼຸຂອງນັກປາດສແວງຫາຄວາມຮູ້.

An intelligent mind acquires knowledge, and the ear of the wise seeks knowledge.

16 ຂອງກຳນັນຂອງຜູ້ນຶ່ງຜູ້ໃດຍ່ອມເປີດທາງໃຫ້ຜູ້ນັ້ນ; ແລະນຳເຂົາມາເຖິງຄົນໃໝ່ຄົນໂຕ.

A gift opens doors; it gives access to the great.

17 ບຸກຄົນຜູ້ຖືແລງຄະດີຂອງຕົນກ່ອນ ກໍເບິ່ງເໝືອນເປັນຝ່າຍຖືກ, ຈົນກວ່າຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຈະມາສອບສວນເຂົາ.

The one who first states a case seems right, until the other comes and cross-examines.

18 ການຈັບສລາກກະທຳໃຫ້ການທະເລາະສິ້ນສຸດ ແລະຕັດສິນຄູ່ໄດ້ແຍ້ງທີ່ມີກຳລັງ.

Casting the lot puts an end to disputes and decides between powerful contenders.

19 ຜີ້ນ້ອງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ອຍເຫຼືອກໍເໝືອນເມືອງທີ່ເຂັ້ມແຂງ; ແລະການທະເລາະວິວາດເໝືອນດ່ານທີ່ອັດຕັນຕົນໄວ້.

An ally offended is stronger than a city; such quarreling is like the bars of a castle.

20 ຫ້ອງຈະອີ່ມກຳຈາກຜົນແຫ່ງປາກຂອງເຂົາ; ເຂົາໄດ້ຮັບຄວາມພໍໃຈເພາະຜົນອັນເກີດຈາກຮິມຜິປາກຂອງຕົນ.

From the fruit of the mouth one's stomach is satisfied; the yield of the lips brings satisfaction.

21 ຄວາມຕາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ອຳນາດຂອງສິ້ນ, ແລະບັນດາຜູ້ທີ່ຮັກມັນກໍຈະກິນຜົນຂອງມັນ.

Death and life are in the power of the tongue, and those who love it will eat its fruits.

22 ບຸກຄົນທີ່ພົບເມັງກໍພົບຂອງດີ, ແລະໄດ້ຄວາມໂປດປານຈາກພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ.

He who finds a wife finds a good thing, and obtains favor from the Lord.

23 ຄວາມຍາກຈົນໃຊ້ຄຳວົງວອນ, ແຕ່ຄົນຮັ່ງຕອບສຽງຫ້ວນໆ.

The poor use entreaties, but the rich answer roughly.

24 ມິໝູ່ທີ່ແກ້ງເອັດເປັນໝູ່ ແຕ່ມີມິດບາງຄົນທີ່ໃກ້ຊິດຢິ່ງກວ່າຜີ້ນ້ອງ. Some friends play at friendship but a true friend sticks closer than one's nearest kin.

19

- 1 ຄົນຍາກຈົນຜູ້ດຳເນີນໃນຄວາມສັດຊື່ຂອງເຂົາ ດີກວ່າຄົນຕະລົບ
ຕະແລງຊຶ່ງເປັນຄົນໂງ່.
Better the poor walking in integrity than one perverse of
speech who is a fool.
- 2 ຄົນທີ່ບໍ່ມີຄວາມຮູ້ກໍບໍ່ດີ, ແລະບຸກຄົນທີ່ເລັ່ງຝິຕິນໜັກກໍມັກພາດຜິດ.
Desire without knowledge is not good, and one who moves
too hurriedly misses the way.
- 3 ເມື່ອຄວາມໂງ່ຂອງຄົນໃດນຳຄວາມຜິນາດມາເຖິງເຂົາ, ໃຈຂອງ
ເຂົາກໍກຽດກາດຕໍ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ.
One's own folly leads to ruin, yet the heart rages against
the Lord.
- 4 ຊັບສິນບັດເພີ່ມເພື່ອນເປັນຈຳນວນຫຼາຍ, ແຕ່ຄົນຍາກຈົນກໍຖືກ
ເພື່ອນບ້ານຂອງເຂົາປະໄປ.
Wealth brings many friends, but the poor are left friendless.
- 5 ພຍານເທັດຈະໄດ້ຮັບໂທດ, ແລະບຸກຄົນທີ່ເປັ້ງຄຳຕົວະຈະໜີບໍ່ພົ້ນ.
A false witness will not go unpunished, and a liar will not
escape.
- 6 ຄົນເປັນຈຳນວນຫຼາຍເອົາອີກເອົາໃຈຄົນໃຈກວ້າງ, ແລະທຸກຄົນກໍ
ເປັນມິດກັບຄົນທີ່ໃຫ້ຂອງກຳມັນ.
Many seek the favor of the generous, and everyone is a
friend to a giver of gifts.
- 7 ພວກຜີ້ນ້ອງຂອງຄົນຍາກຈົນກໍຍິ່ງກຽດຊັງເຂົາ, ມິດຂອງເຂົາຈະ
ຍິ່ງໄກຈາກເຂົາຈັກເທົ່າໃດ! ເຂົາພຍາຍາມເວົ້າ, ແຕ່ບໍ່ມີໃຜຍອມຟັງ
If the poor are hated even by their kin, how much more are
they shunned by their friends! When they call after them,
they are not there.
- 8 ບຸກຄົນທີ່ມີປັນຍາກໍຮັກຕົນເອງ; ບຸກຄົນຜູ້ຮັກສາຄວາມເຂົ້າໃຈໄວ້
ຈະຈຳເລີນຮຸ່ງເຮືອງ.
to get wisdom is to love oneself; to keep understanding is
to prosper.
- 9 ພຍານເທັດຈະໄດ້ຮັບໂທດ, ແລະບຸກຄົນທີ່ເປັ້ງຄຳຕົວະຈະຜິນາດ.
A false witness will not go unpunished, and the liar will
perish.

- 10 ທີ່ຄົນໂງ່ຈະຢູ່ຢາງຝຸ່ນເລືອຍກໍບໍ່ເໝາະຢູ່ແລ້ວ, ທີ່ຂ້າທາດຈະປົກ
ຄອງເຈົ້ານາຍກໍຍິ່ງບໍ່ເໝາະສົມຫຼາຍກວ່ານັ້ນອີກ.
It is not fitting for a fool to live in luxury, much less for a
slave to rule over princes.
- 11 ສາມັນສຳນຶກທີ່ດີກະທຳໃຫ້ຄົນໂກດຊ້າ, ແລະທີ່ມອງອ້າມການ
ທໍຣະຍົດໄປເສັງກໍເປັນສັກສິແກ່ເຂົາ.
Those with good sense are slow to anger, and it is their
glory to overlook an offense.
- 12 ພຣະພີໂຣດຂອງພຣະຣາຊາເໝືອນສຽງຄຳຣາມຂອງສິງໝຸ່ມ, ແຕ່
ຄວາມໂປດປານຂອງພຣະອົງເໝືອນນ້ຳຄ້າງເທິງຜັກຫຼ້າ.
A king's anger is like the growling of a lion, but his favor is
like dew on the grass.
- 13 ບຸດໂງ່ຈ້າເປັນຄວາມຜິນາດຂອງບິດາຂອງເຂົາ, ແລະການທະເລາະ
ວິວາດຂອງເມັງກໍເໝືອນນ້ຳຝົນຍ້ອຍຢຶດບໍ່ຢຸດ.
A stupid child is ruin to a father, and a wife's quarreling is a
continual dripping of rain.
- 14 ເຮືອນແລະຊັບສິນບັດເປັນມໍຣະດົກມາຈາກບິດາ, ແຕ່ເມັງທີ່ຍິ່ງຮູ້ກໍ
ມາຈາກພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ.
House and wealth are inherited from parents, but a prudent
wife is from the Lord.
- 15 ຄວາມຂີ້ຄ້ານທຳໃຫ້ຫຼົບສະໜິດ; ແລະຄົນຂີ້ຄ້ານຈະຕ້ອງຫົວ.
Laziness brings on deep sleep;
an idle person will suffer hunger.
- 16 ບຸກຄົນທີ່ຮັກສາພຣະບັນຍັດກໍຮັກສາຊີວິດຂອງຕົນ; ບຸກຄົນທີ່
ດູໝິ່ນພຣະວິໄນຈະເຖິງຕາຍ.
Those who keep the commandment will live; those who are
heedless of their ways will die.
- 17 ບຸກຄົນທີ່ເອີ້ນດູຄົນຍາກຈົນກໍໃຫ້ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງຢືນ, ແລະພຣະອົງ
ຈະຊົງຕອບແທນແກ່ການກະທຳຂອງເຂົາ.
Whoever is kind to the poor lends to the Lord, and will be
repaid in full.
- 18 ຈົ່ງຕີສອນບຸດຂອງຕົນເມື່ອຍັງມີຄວາມຫວັງ; ຢ່າຈົງໃຈໃຫ້ເຂົາ
ໄປເຖິງຄວາມຜິນາດ.
Discipline your children while there is hope; do not set your
heart on their destruction.

- 19 ຄົນທີ່ໂມໂຫຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບໂທດ; ເພາະຖ້າເຈົ້າຊ່ວຍກູ້ເຂົາແລ້ວ ກໍຕ້ອງຊ່ວຍກູ້ເຂົາອີກ.
A violent tempered person will pay the penalty; if you effect a rescue, you will only have to do it again.
- 20 ຈົ່ງຟັງຄໍາແນະນໍາແລະຮັບຄໍາເຕືອນສະຕິ, ເພື່ອເຈົ້າຈະໄດ້ປັນຍາສໍາລັບອານາຄົດ.
Listen to advice and accept instruction, that you may gain wisdom for the future.
- 21 ໃນໃຈຂອງມະນຸດມີແຜນງານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ແຕ່ພຣະປະສົງຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ນັ້ນແຫຼະຈະຕໍາຮົງຢູ່ໄດ້.
The human mind may devise many plans, but it is the purpose of the Lord that will be established.
- 22 ສິ່ງທີ່ທ້າປາຖນາໃນຕົວມະນຸດຄື ຄວາມຈົ່ງຮັກພັກດີ, ແລະຄົນຍາກຈົນຢັງດີກວ່າຄົນຕົວະ.
What is desirable in a person is loyalty, and it is better to be poor than a liar.
- 23 ຄວາມຢາກເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້ານໍາໄປສູ່ຊີວິດ; ແລະບຸກຄົນຜູ້ໄດ້ຮັບແລ້ວກໍຢຸດດ້ວຍຄວາມພໍໃຈ ຈະບໍ່ມີອັນຕະຣາຍໃດມາຫາເຂົາ.
The fear of the Lord is life indeed; filled with it one rests secure and suffers no harm.
- 24 ຄົນຂ້ໍຄ້ານຜັງມີຂອງຕົນໄວ້ໃນຊາມ, ແລະບໍ່ຍອມແມ້ແຕ່ຈະເອົາອາຫານມາໃສ່ປາກຂອງຕົນ.
The lazy person buries a hand in the dish, and will not even bring it back to the mouth.
- 25 ຈົ່ງຕີຄົນທີ່ມັກເຍາະເຍີ້ຍ, ແລະຄົນໂງ່ຈະຮຽນຄວາມຢັ້ງຮູ້ເອງ; ຈົ່ງຕັກເຕືອນຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ, ແລະເຂົາຈະໄດ້ຄວາມຮູ້.
Strike a scoffer, and the simple will learn prudence; reprove the intelligent, and they will gain knowledge.
- 26 ບຸກຄົນຜູ້ທໍາຫາຮຸນແກ່ບິດາຂອງເຂົາ ແລະຂັບໄລ່ມານດາຂອງເຂົາໄປເສັ້ງ ເປັນບຸດຊາຍຜູ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມອົບອາຍແລະການຖືກຕໍາໜີ.
Those who do violence to their father and chase away their mother are children who cause shame.
- 27 ລູກເອີຍ, ຜູ້ທີ່ເລິກຮັກສາຄໍາສັ່ງສອນຂອງບິດາ, ຈະຫຼົງໄປຈາກຄໍາທີ່ມີປັນຍາ.

- Cease straying, my child, from the words of knowledge, in order that you may hear instruction.
- 28 ພຍານທີ່ໄຮ້ຄໍາກໍເຍາະເຍີ້ຍຄວາມຍຸດຕິທັມ, ແລະປາກຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍກິນກິນແຕ່ຄວາມບາບຜິດ.
A worthless witness mocks at justice, and the mouth of the wicked devours iniquity.
- 29 ການປັບໂທດມີຜ້ອມຢູ່ສໍາລັບຄົນມັກເຍາະເຍີ້ຍ, ແລະການຂັງຄັ້ງຕໍາສໍາລັບຫຼັງຂອງຄົນໂງ່.
Condemnation is ready for scoffers, and flogging for the backs of fools.
- 20**
- 1 ເຫຼົ່າທຸກຊະນິດທໍາໃຫ້ເຈົ້າເປັນຄົນເກເລ, ແລະເສັ້ງສະຕິ, ຄົນເມົາເຫຼົ່າຄືຄົນໂງ່.
Wine is a mocker, strong drink a brawler, and whoever is led astray by it is not wise.
- 2 ຈົ່ງຢ້ານຄວາມໂກດຂອງພຣະຣາຊາເພື່ອນຢ້ານສິ່ງຮ້ອງ; ການທໍາໃຫ້ພຣະຣາຊາໂກດກໍຄືການຂ້າຕົວເອງ.
The dread anger of the king is like the growling of a lion; anyone who provokes him to anger forfeits life itself.
- 3 ຄົນໂງ່ຈະທໍາໃຫ້ເກີດການວິວາດຜິດຖຽງກັນ, ແຕ່ຜູ້ຫຼີກໜີຈາກບ່ອນຜິດຖຽງກັນຈະໄດ້ຮັບກຽດ.
It is honorable to refrain from strife, but every fool is quick to quarrel.
- 4 ຜູ້ຂ້ໍຄ້ານທໍາມາຈະບໍ່ໄດ້ຫຼັງ ໃນຍາມເກັບກຽວຈະບໍ່ພົບຫຼັງເລີຍ.
The lazy person does not plow in season; harvest comes, and there is nothing to be found.
- 5 ຄວາມຄິດໃນໃຈຂອງມະນຸດເໝືອນນ້ຳໃນສ້າງເລິກ, ແຕ່ຄົນທີ່ມີປັນຍາກໍສາມາດຢັ້ງຮູ້ໄດ້.
The purposes in the human mind are like deep water, but the intelligent will draw them out.
- 6 ທຸກຄົນເວົ້າເຖິງຄວາມຈົ່ງຮັກພັກດີ ແລະຄວາມສັດຊື່ຂອງຕົນເອງ, ແຕ່ຈະພົບຄົນທີ່ສັດຊື່ແທ້ຈິງຈັກຄົນນຶ່ງກໍຍາກທີ່ສຸດ.
Many proclaim themselves loyal, but who can find one worthy of trust?

- 7 ຖ້າບຸດນິບິດາທີ່ສັດຊື່ ແລະທຳສິ່ງທີ່ຊອບທັມ ບຸດທັງຫຼາຍກໍມີ
ຄວາມສຸກ!
The righteous walk in integrity--happy are the children who follow them!
- 8 ພຣະຣາຊາຜູ້ປະທັບເທິງບັນລັງພິພາກສາ ຍ່ອມຊິງປັດຄວາມຊົ່ວ
ອອກດ້ວຍພຣະເນດຂອງພຣະອົງ.
A king who sits on the throne of judgment winnows all evil with his eyes.
- 9 ຜູ້ໃດຈະກ່າວໄດ້ວ່າ, “ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ກະທຳໃຈຂອງຂ້າພະເຈົ້າໃຫ້
ສະອາດແລ້ວ; ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຮູ້ສຸດພົ້ນບາບຂອງຂ້າພະເຈົ້າ?”
Who can say, “I have made my heart clean; I am pure from my sin”?
- 10 ລູກຕັ້ງໜັງ ແລະເຄື່ອງຕວງໂກງ ທັງສອງເປັນທີ່ໜ້າກຽດຊົງແກ່
ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າເໝືອນກັນ.
Diverse weights and diverse measures are both alike an abomination to the Lord.
- 11 ເຖິງເດັກນ້ອຍກໍສະແດງຕົວໂດຍການປະພຶດຂອງເຂົາ, ວ່າສິ່ງທີ່
ເຂົາກະທຳຈະບໍ່ຮູ້ສຸດ ແລະຖືກຕ້ອງຫຼືບໍ່.
Even children make themselves known by their acts, by whether what they do is pure and right.
- 12 ຫູທີ່ຝັງໄດ້ ແລະຕາທີ່ມອງເຫັນ--ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊິງສ້າງພວກເຂົາ
ທັງສອງ.
The hearing ear and the seeing eye--the Lord has made them both.
- 13 ຢ່າຮັກການຫຼົບໄຫຼ, ຢ້ານວ່າເຈົ້າຈະມາເຖິງຄວາມຍາກຈົນ; ຈົ່ງ
ມືນຕາຂອງເຈົ້າ, ແລະເຈົ້າຈະໄດ້ກິນອີ່ມ.
Do not love sleep, or else you will come to poverty; open your eyes, and you will have plenty of bread.
- 14 ຜູ້ຊື້ເວົ້າວ່າ, “ແພງ, ແພງ” ແຕ່ເມື່ອເອົາໄປແລ້ວເຂົາຈຶ່ງອວດ.
“Bad, bad,” say the buyer, then goes away and boasts.
- 15 ມີຄ່າ ແລະທັບທັມມີຄ່າເປັນຈຳນວນຫຼາຍ; ແຕ່ຮົມຝືປາກທີ່ມີ
ຄວາມຮູ້ເປັນເພັດນິນຈິນຕາປະເສີດ.
There is gold, and abundance of costly stones; but the lips informed by knowledge are a precious jewel.

- 16 ຈົ່ງຍຶດເສື້ອຜ້າຂອງເຂົາໄວ້ ເມື່ອເຂົາເປັນປະກັນໃຫ້ຄົນອື່ນ; ແລະ
ຍຶດຕົວເຂົາໄວ້ ເມື່ອເຂົາປະກັນຄົນຕ່າງດ້າວ.
Take the garment of one who has given surety for a stranger; seize the pledge given as surety for foreigners.
- 17 ອາຫານທີ່ໄດ້ມາດ້ວຍການຫລອກລວງມີຣິດຫວານແກ່ຜູ້ໄດ້ມາ,
ແຕ່ພາຍຫຼັງປາກຂອງເຂົາຈະມີແຕ່ອີ່ຊ້າຍ.
Bread gained by deceit is sweet, but afterward the mouth will be full of gravel.
- 18 ແຜນງານດຳລົງຢູ່ໄດ້ດ້ວຍການປຶກສາຫາລື; ຈົ່ງທຳສິ່ງຄາມດ້ວຍ
ນິກາມນຳທີ່ສລາດ.
Plans are established by taking advice; wage war by following wise guidance.
- 19 ບຸກຄົນທີ່ທ່ຽວຊຸບຊິບໄປກໍເຜີຍຄວາມລັບໃຫ້ກະຈາຍ; ສະນັ້ນຢ່າ
ເຂົ້າສັ່ງຄົນກັບຄືນປາກເປັນ.
A gossip reveals secrets; therefore do not associate with a babbler.
- 20 ຖ້າຄົນນຶ່ງຄົນໃດສາບແຂ່ງບິດາ ຫຼືມານດາຂອງຕົນ, ດວງປະທິບ
ຂອງເຂົາຈະດັບມິດມິດ.
If you curse father or mother, your lamp will go out in utter darkness.
- 21 ມໍຣະດົກທີ່ໄດ້ຮັບມາແບບຊິງສຸກກ່ອນຫ່ານ ທີ່ສຸດປາຍກໍບໍ່ເປັນມົງ
ຄົນເລີຍ.
An estate quickly acquired in the beginning will not be blessed in the end.
- 22 ຢ່າເວົ້າວ່າ, “ຂ້າພະເຈົ້າຈະແກ້ແຄ້ນຄວາມຊົ່ວ”; ຈົ່ງລໍຄອຍພຣະຜູ້
ເປັນເຈົ້າ, ພຣະອົງຈະຊິງຊ່ອຍເຈົ້າ.
Do not say, “I will repay evil”; wait for the Lord, and he will help you.
- 23 ລູກຕັ້ງໜັງສິນເປັນທີ່ໜ້າກຽດຊົງແກ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ແລະຄານຊຶ່ງ
ທີ່ໂກງກໍຊົ່ວພໍກັນ.
Different weights are an abomination to the Lord, and false scales are not good.
- 24 ຍ່າງບາດກ້າວຂອງມະນຸດນັ້ນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊິງເປັນຜູ້ສັ່ງ; ແລ້ວ
ຄົນຈະເຂົ້າໃຈທາງຂອງເຂົາເອງໄດ້ຢ່າງໃດ?

All our steps are ordered by the Lord; how then can we understand our own ways?

25 ທີ່ຄົນຈະເວົ້າເຫລົ່ານັ້ນວ່າ, “ນີ້ເປັນຂອງບໍລິສຸດ,” ກໍເປັນບັບວ່າຕົກຕົນເອງ ແລ້ວຈະມາຄິດໄດ້ຫລັງຈາກໄດ້ສັນຍາໄປແລ້ວ.

It is a snare for one to say rashly, “It is holy,” and begin to reflect only after making a vow.

26 ກະສັດທີ່ສາດຄ່ອນປັດເປົາຄົນຊົ່ວຮ້າຍ, ແລ້ວຊົງຂັບກົງຈັກທັບພວກເຂົາ.

A wise king winnows the wicked, and drives the wheel over them.

27 ມະໂນທັມຂອງມະນຸດເປັນປະທັບຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ສ່ອງເບິ່ງສ່ວນເລິກທີ່ສຸດຂອງເຂົາທັງສິ້ນ.

The human spirit is the lamp of the Lord, searching every inmost part.

28 ຄວາມຈິງຮັກພັກດີ ແລະຄວາມຊື່ສັດສງວນກະສັດໄວ້, ແລະຄວາມຊອບທັນກໍເຊິດຊູພຣະທີ່ນັ່ງຂອງພຣະອົງໄວ້.

Loyalty and faithfulness preserve the king, and his throne is upheld by righteousness.

29 ສັກສີຂອງຄົນໜຸ່ມ ຄືກຳລັງຂອງເຂົາ, ແຕ່ຄວາມງາມຂອງຄົນແກ່ຄືຜົມຫງອກຂອງເຂົາ.

The glory of youths is their strength, but the beatings of the aged is their gray hair.

30 ບາດແຜຊ້າທັງຫລາຍ ກໍຊໍາຣະລ້າງຄວາມຊົ່ວເສັງ; ການຕົບຕີກໍທຳໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ຢູ່ເລິກທີ່ສຸດນັ້ນສະອາດ.

Blows that wound cleanse away evil; beatings make clean the innermost parts.

21

1 ພຣະທັຍພຣະຣາຊາເປັນເໝືອນທານນ້ຳໃນພຣະຫັດຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ; ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຈະຫັນໄປທາງໃດໆ ກໍແລ້ວແຕ່ພຣະອົງຈະຊົງພໍພຣະທັຍ.

The king's heart is a stream of water in the hand of the Lord; he turns it wherever he will.

2 ທາງຂອງຄົນທຸກທາງກໍຖືກຕ້ອງໃນສາຍຕາຂອງຕົນ, ແຕ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງຊົງໃຈ.

All deeds are right in the sight of the doer, but the Lord weighs the heart.

3 ທີ່ຈະກະທຳຄວາມຊອບທັນ ແລະຄວາມຍຸດຕິທັມ ກໍເປັນທີ່ພຣະທັຍແກ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຫລາຍກວ່າເຄື່ອງສັກກາຣະບູຊາ.

To do righteousness and justice is more acceptable to the Lord than sacrifice.

4 ຕາທີ່ຍະໂສ ແລະໃຈທີ່ເຍີ້ຍິ່ງ--ປະທັບຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍ--ເປັນບາບ. Haughty eyes and a proud heart--the lamp of the wicked--are sin.

5 ແຜນງານຂອງຄົນດູໝັ່ນນຳສູ່ຄວາມອຸດົມແມ່ນອນ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ເຮັ່ງຮ້ອນກໍມາສູ່ຄວາມຂັດສິນເທົ່ານັ້ນ.

The plans of the diligent lead surely to abundance, but everyone who is hasty comes only to want.

6 ການໄດ້ຄັງຊັບມາດ້ວຍລິ້ນມຸສາ ກໍຄືການໄລ່ຈັບຂອງອະນິຈັງຈິນຕິດບັບວ່າຄວາມຕາຍ

The getting of treasures by a lying tongue is a fleeting vapor and a snare of death.

7 ຄວາມທາຣຸນຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະກວາດເຂົ້າໄປ, ເພາະເຂົາປະຕິເສດບໍ່ຍອມທຳສິ່ງທີ່ຍຸດຕິທັມ.

The violence of the wicked will sweep them away, because they refuse to do what is just.

8 ທາງຂອງຄົນທີ່ມັກມື້ນຊົ່ວນັ້ນຄິດ, ແຕ່ຄວາມປະພິດຂອງຜູ້ບໍລິສຸດນັ້ນຖືກຕ້ອງ.

The way of the guilty is crooked, but the conduct of the pure is right.

9 ຢູ່ທີ່ແຈມຸມເທິງຫຼັງຄາເຮືອນ ດີກວ່າຢູ່ໃນເຮືອນຮ່ວມກັບຍິງທີ່ຈູ້ຈີ້. It is better to live in a corner of the housetop than in a house shared with a contentious wife.

10 ວິນຍານຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍປາຖນາຄວາມຊົ່ວ; ເພື່ອນບ້ານຂອງເຂົາບໍ່ມີຄວາມກະຣຸນາໃນໜ່ວຍສາຍຕາຂອງເຂົາ.

The souls of the wicked desire evil; their neighbors find no mercy in their eyes.

11 ເມື່ອຄົນມັກເຍາະເຍີ້ຍຖືກລົງໂທດ, ຄົນໂງ່ກໍສາດຂຶ້ນ; ເມື່ອນັກປາດໄດ້ຮັບການສັ່ງສອນ ເຂົາກໍໄດ້ຄວາມຮູ້.

When a scoffer is punished, the simple become wiser; when the wise are instructed, they increase in knowledge.

- 12 ຄົນຊອບທັມສັງເກດຮູ້ເບິ່ງເຮືອນຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍ; ຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍຖືກແກວ່ງລົງເຖິງຄວາມພິນາດ.
The righteous One observes the house of the wicked; he casts the wicked down to ruin.
- 13 ບຸກຄົນຜູ້ຮູ້ຈັກຮຽງຮ້ອງຂອງຄົນຍາກຈົນ, ເມື່ອຕົວເຂົາເອງຈະຮ້ອງກໍຈະບໍ່ມີໃຜໄດ້ຍິນ.
If you close your ear to the cry of the poor, you will cry out and not be heard.
- 14 ໃຫ້ຂອງກຳນັນໃນທີ່ລັບລີ້ຍ່ອມແປປຽນຄວາມໂກດ; ໃຫ້ສິນບິນໃນເອິກ ກໍແປປຽນຄວາມຄຽດຮ້າຍ.
A gift in secret averts anger; and a concealed bribe in the bosom, strong wrath.
- 15 ເມື່ອກະທຳການຍຸດຕິທັມ ກໍເປັນການຊຶ້ນບານແກ່ຄົນຊອບທັມ ແຕ່ເປັນຄວາມພິນາດແກ່ຄົນກະທຳຊົ່ວ
When justice is done, it is a joy to the righteous, but dismay to evildoers.
- 16 ຜູ້ໃດຫັນໜີໄປຈາກທາງແຫ່ງຄວາມເຂົ້າໃຈ ຈະພັກຢູ່ໃນທີ່ປະຊຸມຂອງຄົນຕາຍ.
Whoever wanders from the way of understanding will rest in the assembly of the dead.
- 17 ບຸກຄົນທີ່ຮັກຄວາມເຜີດເຜີນຈະເປັນຄົນຍາກຈົນ; ບຸກຄົນທີ່ຮັກເຫຼົ້າອະງຸ່ນແລະນ້ຳມັນ ຈະບໍ່ຮັ່ງມີ.
Whoever loves pleasure will suffer want; whoever loves wine and oil will not be rich.
- 18 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍເປັນຄ່າໂຖ່ສຳລັບຄົນຊອບທັມ, ແລະຄົນທີ່ບໍ່ເຊື່ອກໍສຳລັບຄົນທ່ຽງທັມ.
The wicked is a ransom for the righteous, and the faithless for the upright.
- 19 ຢູ່ໃນແຜ່ນດິນກັນດານ ກໍດີກວ່າຢູ່ກັບຜູ້ຍິງທີ່ຮຸ້ນຮຸ່ງ ແລະມັກຈົ່ມ.
It is better to live in a desert land than with a contentious and fretful wife.
- 20 ຊັບສິນບັດປະເສີດ ແລະນ້ຳມັນມີຢູ່ໃນທີ່ອາໄສຂອງຄົນສລາດ, ແຕ່ຄົນໂງ່ກິນມັນໝົດ.
Precious treasure remains in the house of the wise, but the fool devours it.

- 21 ບຸກຄົນຜູ້ຕິດຕາມຄວາມຊອບທັມ ແລະຄວາມເອັນດູຈະພົບຊີວິດ ແລະຄວາມຊອບທັມກັບກຽດຕິຍົດ.
Whoever pursues righteousness and kindness will find life and honor.
- 22 ນັກປາດທີ່ປັນເຂົ້າໄປໃນເມືອງຂອງຄົນທີ່ມີກຳລັງ ແລະຜິງທະລາຍທີ່ກຳບັງເອ້ມແຂງທີ່ເຂົາໄວ້ວາງໃຈ.
One wise person went up against a city of warriors and brought down the stronghold in which they trusted.
- 23 ບຸກຄົນທີ່ຮັກສາປາກ ແລະລິ້ນຂອງຕີນ ກໍຮັກສາຕົວເຂົາເອງໃຫ້ພົ້ນຄວາມລຳບາກ.
To watch over mouth and tongue is to keep out of trouble.
- 24 “ຄົນນັກເຍາະເຍີ້ຍ,” ເປັນຊື່ຂອງຄົນເຍີ້ຍິ່ງ, ແລະຄົນຈອງໜອງ, ຜູ້ປະພຶດຕົວດ້ວຍຄວາມເຍີ້ຍິ່ງຍະໂສ.
The proud, haughty person, named “Scoffer,” acts with arrogant pride.
- 25 ຄວາມປາຖນາຂອງຄົນອໍ້ຄ້ານອ້າຕົວເຂົາເອງ ເພາະມີຂອງເຂົາປະຕິເສດບໍ່ທຳງານ.
The craving of the lazy person is fatal, for lazy hands refuse to labor.
- 26 ຄົນໂລບກິໂລບຢູ່ຜູ້ລອດວັນ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມເອົາໃຫ້ແລະບໍ່ໜ່ວງໜ່ວງໄວ້.
All they long the wicked covet, but the righteous give and do not hold back.
- 27 ເຄື່ອງສັກກາຣະບູຊາຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າກຽດຊຶ່ງ; ເມື່ອເຂົານຳມາດ້ວຍຄວາມຕັ້ງໃຈຊົ່ວຈະຍິ່ງກວ່ານັ້ນຈັກເທົ່າໃດ.
The sacrifice of the wicked is an abomination; how much more when brought with evil intent.
- 28 ພຍານອີ່ຕົວຈະຕ້ອງພິນາດ ແຕ່ຖ້ອຍຄຳຂອງຄົນທີ່ເຊື່ອຝັງຈະຍິ່ງຄົງຢູ່
A false witness will perish, but a good, listener will testify successfully.
- 29 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍທຳໃຫ້ໜ້າຂອງຕີນດ້ານໄປ, ແຕ່ຄົນທ່ຽງທັມ “ພິເຄາະເບິ່ງທາງຂອງຕີນ.
The wicked put on a bold face, but the upright give thought to their ways.

- 30 ບັນຍາກໍດີ ຄວາມເຂົ້າໃຈກໍດີ ຄຳປຶກສາກໍດີ, ຈະເອົາຂະນະພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າບໍ່ໄດ້.
No wisdom, no understanding, no counsel, can avail against the Lord.
- 31 ມ້າກໍຕຽມໄວ້ພ້ອມແລ້ວສຳລັບວັນສົງຄາມ, ແຕ່ຄວາມມີຊີ້ເປັນຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ.
The horse is made ready for the day of battle, but the victory belongs to the Lord.

22

- 1 ຖ້າເຈົ້າຈະຕ້ອງເລືອກເອົາລະຫວ່າງຊື່ສຽງດີກັບຄວາມຮັ່ງມີ, ກໍຂໍໃຫ້ເລືອກເອົາຊື່ສຽງດີ.
A good name is to be chosen rather than great riches, and favor is better than silver or gold.
- 2 ຄົນຮັ່ງມີກັບຄົນທຸກຍາກບໍ່ແຕກຕ່າງກັນຫຍັງ ເພາະວ່າຄົນສອງປະເພດນີ້: ແມ່ນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງສ້າງເໝືອນກັນ.
The rich and the poor have this in common: the Lord is the maker of them all.
- 3 ຄົນຜູ້ສລາດຮອບຄອບຄຸມຮູ້ອັນຕະຣາຍຈະເກີດຂຶ້ນ ແລ້ວຫຼົບຫຼີກເສັ້ງ; ແຕ່ຄົນທຳມະດາສາມັນຈະເດີນໄປເລື້ອຍໆ, ແລ້ວກໍເປັນທຸກໃນພາຍຫຼັງ.
The clever see danger and hide; but the simple go on, and suffer for it.
- 4 ຈົ່ງຖ່ອມຕົວ ແລະຢາຕາງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ແລ້ວເຈົ້າຈະຮັ່ງມີ ຈະມີກຽດ ແລະມີຊີວິດຍືນຍາວ.
The reward for humility and fear of the Lord is riches and honor and life.
- 5 ຖ້າເຈົ້າຮັກຊີວິດຂອງເຈົ້າ, ຈົ່ງຜິກໜີຈາກທາງຂອງຄົນຊົ່ວທີ່ມີບັງແຮ້ວຫ້າງໄວ້.
Thorns and snares are in the way of the perverse; the cautious will keep far from them.
- 6 ຈົ່ງສັ່ງສອນລູກໃຫ້ຮູ້ຈັກທາງດຳເນີນຊີວິດ, ເພື່ອເຂົາຈະຈິດຈຳໄວ້ຕລອດຊີວິດ.
Train children in the right way, and when old, they will not stray.

- 7 ຄົນຮັ່ງມີປຶກຄອງເໝືອຄົນຍາກຈົນ, ແລະຄົນມັກຢືນກໍເປັນທາດຂອງຄົນໃຫ້ຢືນ.
The rich rules over the poor, and the borrower is the slave of the lender.
- 8 ບຸກຄົນຜູ້ຫວ່ານອະຍຸດຕິທັມ ຈະກ່ຽວຄວາມຫາຍຍະນະ, ແລະໄມ້ເທົ້າແຫ່ງຄວາມໂກດຮ້າຍຂອງເຂົາຈະລົ້ມເຫຼວ.
Whoever sows injustice will reap calamity, and the rod of anger will fail.
- 9 ບຸກຄົນທີ່ມີໃຈກວ້າງຂວາງກໍຈະຮັບພອນ ເພາະເຂົາແບ່ງສ່ວນອາຫານຂອງເຂົາແກ່ຄົນຍາກຈົນ
Those who are generous are blessed, for they share their bread with the poor.
- 10 ຈົ່ງໄລ່ຄົນມັກເຍາະເຍີ້ຍອອກໄປເສັ້ງແລ້ວການວິວາດຈະໝົດໄປ; ການວິວາດແລະການດູໝິ່ນຈະຢຸດລົງ.
Drive out a scoffer, and strife goes out; quarreling and abuse will cease.
- 11 ບຸກຄົນທີ່ຮັກໃຈບໍລິສຸດ ແລະວາຈາຂອງເຂົາມີຄວາມກະຣຸນາຄຸນ ຈະໄດ້ພຣະຣາຊາເປັນມິດ.
Those who love a pure heart and are gracious in speech will have the king as a friend.
- 12 ພຣະເນດຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າເຝົ້າຢູ່ເໝືອຄວາມຮູ້, ແຕ່ພຣະອົງຊົງຄວ່າຖ້ອຍຄຳຂອງຄົນໂຮ້ຄວາມເຊື່ອນັ້ນເສັ້ງ.
The eyes of the Lord keep watch over knowledge, but he overthrows the words of the faithless.
- 13 ຄົນຂ້າຄ້ານກ່າວວ່າ, “ມີສິ່ງຢູ່ທາງນອກ ຂ້າພະເຈົ້າຈະຖືກຂ້າຢູ່ກາງເມືອງ!”
The lazy person says, “There is a lion outside! I shall be killed in the streets!”
- 14 ປາກຂອງຍິງຊົ່ວເປັນຫຼຸມເລິກ; ບຸກຄົນຊົ່ງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງພຣະພິໂຣດຈະຕົກລົງໃນທີ່ນັ້ນ.
The mouth of a loose woman is a deep pit; he with whom the Lord is angry falls into it.
- 15 ຄວາມໂງ່ມັກຢູ່ໃນໃຈຂອງເດັກນ້ອຍ, ແຕ່ໄມ້ແສ້ທີ່ຕິສອນກໍໄລ່ມັນໃຫ້ຫ່າງໄປຈາກເຂົາ.

Folly is bound up in the heart of a boy, but the rod of discipline drives it far away.

16 ບຸກຄົນຜູ້ບົບບັງຄັບຄົນຍາກຈົນເພີ່ມຂັບສົມບັດຂອງຕົນ, ຫຼືເພີ່ມໃຫ້ແກ່ຄົນຮັ່ງມີ, ຈະມາເຖິງຄວາມຂັດສົນເທົ່ານັ້ນ.

Oppressing the poor in order to enrich oneself, and giving to the rich, will lead only to loss.

ຫຼັກພັນແລະຄໍາຕັກເຕືອນ

Sayings of the Wise

17 ອ່ຽງຫຼອຂອງເຈົ້າແລະຟັງຖ້ອຍຄໍາຂອງນັກປາດ, ແລະເອົາໃຈໃສ່ຄວາມຮູ້ຂອງເຮົາ;

The words of the wise: Incline your ear and hear my words, and apply your mind to my teaching;

18 ເພາະຖ້າເຈົ້າຮັກສາຖ້ອຍຄໍາແລະຄວາມຮູ້ນັ້ນໄວ້ໃນຕົວເຈົ້າ, ແລະພ້ອມທີ່ຈະເວົ້າຄໍາເຫຼົ່ານັ້ນສເມີ ມັນຈະເປັນຄວາມຊື່ນໃຈແກ່ໃຈ.

for it will be pleasant if you keep them within you, if all of them are ready on your lips.

19 ເພື່ອຄວາມໄວ້ວາງໃຈຂອງເຈົ້າຈະຢູ່ໃນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ເຮົາໃຫ້ແຈ້ງປະຈັກແກ່ເຈົ້າໃນວັນນີ້--ແມ້ແກ່ຕົວເຈົ້າເອງ.

So that your trust may be in the Lord, I have made them known to you today--yes, to you.

20 ເຮົາໄດ້ຂຽນໃຫ້ເຈົ້າເຖິງສາມຂໍ້ ເຖິງເລື່ອງການທັກທ້ວງແລະຄວາມຮູ້ແລ້ວບໍ່ແມ່ນຫຼື.

Have I not written for you thirty sayings of admonition and knowledge.

21 ເພື່ອສໍາແດງແກ່ເຈົ້າວ່າສິ່ງໃດຖືກແລະຈິງ, ເພື່ອເຈົ້າຈະໄດ້ໃຫ້ຄໍາຕອບທີ່ຈິງແກ່ຜູ້ທີ່ໄຊ້ເຈົ້າໄປ?

to show you what is right and true, so that you may give a true answer to those who sent you?

22 ຢ່າປຸ່ນຄົນຍາກຈົນ ເພາະເຂົາເປັນຄົນຍາກຈົນ, ຫຼືບົບຄັ້ນຄົນທຸກໃຈທີ່ປະຕູເມືອງ;

Do not rob the poor because they are poor, or crush the afflicted at the gate;

23 ເພາະວ່າພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຈະຊົງວ່າຄວາມແທນເຂົາ ແລະອົມອຸ່ເອົາຊິວິດຂອງຜູ້ທີ່ອົມອຸ່ເອົາ.

for the Lord pleads their cause and despoils of life those who despoil them.

24 ຢ່າເປັນມິດກັບຄົນທີ່ມັກໂກດ, ຫຼືໄປກັບຄົນມັກໂມໂຫ.

Make no friends with those given to anger, and do not associate with hotheads,

25 ຢ່າມວ່າເຈົ້າຈະຮຽນຮູ້ທາງຂອງເຂົາ ແລະພົວພັນຕົວເຈົ້າເຂົ້າໃນບັ້ງ.

or you may learn their ways and entangle yourself in a snare.

26 ຢ່າເປັນພວກທີ່ຕົກປາກລົງຄໍາ, ຢ່າເປັນພວກຜູ້ປະກັນໜີ້ສິນ.

Do not be one of those who give pledges, who become surety for debts.

27 ຖ້າເຈົ້າບໍ່ສິ່ງໃດຊໍາຣະເຂົາ, ເປັນຫຍັງຈຶ່ງຄວນໃຫ້ເຂົາເອົາບ່ອນນອນໄປຈາກໄຕ້ຕົວເຈົ້າ?

If you have nothing with which to pay, why should your bed be taken from under you?

28 ຢ່າຍ້າຍຫຼັກເຂດເກົ່າແກ່ຂຶ້ນບັນພະບຸຣຸດຂອງເຈົ້າໄດ້ປົກໄວ້.

Do not remove the ancient landmark that your ancestors set up.

29 ເຈົ້າເຫັນຄົນທີ່ມີຄືມໃນງານຂອງເຂົາຫຼື? ເຂົາຈະໄດ້ເຂົ້າເຝົ້າພຣະຣາຊາ; ເຂົາຈະຢືນຢູ່ຕໍ່ໜ້າຄົນທີ່ມີຊື່ສຽງ.

Do you see those who are skillful in their work? they will serve kings; they will not serve common people.

23

1 ເມື່ອເຈົ້າມັ່ງລົງຮັບປະທານກັບຜູ້ປົກຄອງບ້ານເມືອງ, ຈຶ່ງສັ່ງເກດໃຫ້ຕິວ່າສິ່ງໃດຢູ່ຂ້າງໜ້າເຈົ້າ,

When you sit down to eat with a ruler, observe are fully what is before you,

2 ຖ້າເຈົ້າເປັນຄົນກະລົກກະລົນ ເຈົ້າຈຶ່ງຈໍ່ມິດໄວ້ທີ່ຄໍຂອງເຈົ້າ.

and put a knife to your throat if you have a big appetite.

3 ຢ່າປາຖນາໃນອາຫານທີ່ຄົນຍໍມາໃຫ້, ເພາະມັນເປັນອາຫານທີ່ຫຼອກລວງ.

Do not desire the ruler's delicacies, for they are deceptive food.

4 ຢ່າທໍາງານເພື່ອເຫັນແກ່ຂັບສົມບັດ; ຈຶ່ງສລາດພໍທີ່ຈະຢັບຢ້ຽມໄວ້.

Do not wear yourself out to get rich; be wise enough to desist.

5 ຖ້າເຈົ້າແວ່ງຕາຂອງເຈົ້າຢູ່ທີ່ຂອງອະນິຈັງຫຼື ເພາະວ່າເງິນຂອງເຈົ້າມັນຈະສູນເສັງໄປໄດ້, ໃນຊົ່ວໜົມຕາດງວດເໝືອນກັບວ່າມັນມີປົກບິນ, ໄດ້ເໝືອນນົກອິນຊີ.

When your eyes light upon it, it is gone; for suddenly it takes wings to itself, flying like an eagle toward heaven.

6 ຢ່າກິນອາຫານຂອງຄົນທີ່ອີ້ຖີ່; ຢ່າປາຖນາໃນອາຫານດີຂອງເຂົາ; Do not eat the bread of the stingy; do not desire their delicacies;

7 ເພາະເຂົາເປັນເໝືອນຄົນທີ່ຄອຍນັບຢູ່ທາງໃນເຂົາ, ເຂົາເວົ້າກັບເຈົ້າວ່າ. “ຈົ່ງກິນແລະດື່ມເທິນ!” ແຕ່ໃຈຂອງເຂົາບໍ່ໄດ້ຢູ່ກັບເຈົ້າ. For like a hair in the throat, so are they. “Eat and drink!” They say to you; but they do not mean it.

8 ເຈົ້າຈະຕ້ອງຮາກອາຫານຂອງເຈົ້າໄດ້ກິນເຂົ້າໄປນັ້ນອອກມາ, ແລະຈະເສັງຖ້ອຍຄຳຍິ້ມແຍ້ມຂອງເຈົ້າເສັງເປົ່າ.

You will vomit up the little you have eaten, and you will waste you pleasant words.

9 ຢ່າເວົ້າໃຫ້ຄົນໂງ່ໄດ້ຍິນ, ເພາະເຂົາຈະດູໝິ່ນປັນຍາແຫ່ງຖ້ອຍຄຳຂອງເຈົ້າ.

Do not speak in the hearing of a fool, who will only despise the wisdom of your words.

10 ຢ່າໂຍກຍ້າຍຫຼັກເຂດແດນເດີມ ຫຼືຍຶດເອົາທີ່ດິນຂອງລູກກຳພ້າ, Do not remove an ancient landmark or encroach on the fields of orphans,

11 ເພາະວ່າພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຊົງເປັນອົງຄຸ້ມຄອງທີ່ມີອຳນາດຍິ່ງໃຫຍ່ຂອງພວກເຂົາ; ພຣະອົງຈະຊົງສູ້ຄວາມກັບເຈົ້າແທນເຂົາ. for their redeemer is strong; he will plead their cause against you.

12 ຈົ່ງເອົາໃຈຂອງເຈົ້າຮັບຄຳສັ່ງສອນ ແລະເອົາຫູຂອງເຈົ້າຮັບຖ້ອຍຄຳແຫ່ງຄວາມຮູ້.

Apply your mind to instruction and your ear to words of knowledge.

13 ຢ່າຍິບຍັງການຕິສອນເສັງຈາກເດັກນ້ອຍ; ຖ້າເຈົ້າຕິເຂົ້າດ້ວຍໄມ້ແສ້, ເຂົາຈະບໍ່ຕາຍ.

Do not withhold discipline from your children; if you beat them with a rod, they will not die.

14 ຖ້າເຈົ້າຕິເຂົ້າດ້ວຍໄມ້ແສ້, ເຈົ້າຈະຊ່ວຍຊີວິດຂອງເຂົາໃຫ້ລອດຈາກແດນຜູ້ຕາຍ.

If you beat them with the rod, you will save their lives from Sheol.

15 ລູກເອີຍ, ຖ້າໃຈຂອງເຈົ້າສລາດ, ໃຈຂອງເຮົາເອງກໍຍິນດີ. My child, if your heart is wise, my heart too will be glad.

16 ວິນຍານຂອງເຮົາຈະຊົມຊື່ນຍິນດີ ເມື່ອຮິນຜິປາກຂອງເຈົ້າເວົ້າສິ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງ.

My soul will rejoice when your lips speak what is right.

17 ຢ່າໃຫ້ໃຈຂອງເຈົ້າອິດສາຄົນບາບ, ແຕ່ຈົ່ງດຳເນີນຊີວິດໃນຄວາມຢ່າເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຕລອດວັນ.

Do not let your heart envy sinners, but always continue in the fear of the Lord.

18 ມີອານາຄົດທີ່ແນ່ນອນ, ແລະຄວາມຫວັງຂອງເຈົ້າຈະບໍ່ຖືກຕັດອອກໄປ.

Surely there is a future, and your hope will not be cut off.

19 ຈົ່ງຝັງເຫັນລູກເອີຍ ຈົ່ງສລາດ ແລະຄິດໃຫ້ຄັກແນ່ໃນທາງທີ່ເຈົ້າດຳເນີນໄປນັ້ນ.

Hear, my child, and be wise, and direct your mind in the way.

20 ຢ່າຢູ່ໄກ້ບຸກຄົນທີ່ເມົາເຫຼົ້າ, ຫຼືຜູ້ກິນຫຼາຍ ຄົນອໍເມົາແລະຄົນອໍໂລບຈະຍາກຈົນລົງ.

Do not be among winebibbers, or among gluttonous eaters of meat;

21 ຖ້າພວກເຈົ້າທັງປວງມີແຕ່ກິນ ແລະນອນເທົ່ານັ້ນ ບໍ່ເຫິງດອກພວກເຈົ້າກໍຈະນຸ່ງຜ້າຂາດ.

for the drunkard and the glutton will come to poverty, and drowsiness will clothe them with rags.

22 ຈົ່ງຝັງຄວາມບິດາຂອງເຈົ້າຖ້າບໍ່ມີທ່ານເຈົ້າກໍຈະບໍ່ມີຊີວິດ, ເມື່ອມານດາຂອງເຈົ້າເຖົ້າ ຈົ່ງຮູ້ຈັກຕອບແທນບຸນຄຸນທ່ານ.

Listen to your father who begot you, and do not despise your mother when she is old.

- 23 ເພາະວ່າຄວາມຈິງ, ປັນຍາ, ຄຳສັ່ງສອນ ແລະຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ໄດ້
ຈາກທ່ານນັ້ນມີຄຸນຄ່າຫຼາຍ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ເຈົ້າສົມຄວນຊື້ໄວ້; ແຕ່
ບໍ່ສົມຄວນຂາຍ.
Buy truth, and do not sell it; buy wisdom, instruction, and
understanding.
- 24 ຖ້າລູກເປັນຄົນຊອບທັມ ບິດາກໍມີຄວາມສຸກ; ແລະຖ້າເປັນຄົນ
ສລາດບິດາກໍພາກພູມໃຈ.
The father of the righteous will greatly rejoice; he who
begets a wise son will be glad in him.
- 25 ຈິ່ງທຳໃຫ້ບິດາມານດາຂອງເຈົ້າພາກພູມໃຈໃນຕົວເຈົ້າ; ແລະທຳ
ໃຫ້ມານດາມີຄວາມສຸກ.
Let your father and mother be glad; let her who bore you
rejoice.
- 26 ລູກເອີຍ, ຂໍໃຫ້ມອບໃຈຂອງເຈົ້າໃຫ້ເຮົາເຫັນ, ແລະໃຫ້ຕາຂອງເຈົ້າ
ສັ່ງເກດເບິ່ງທາງຂອງເຮົາ.
My child, give me your heart, and let your eyes observe my
ways.
- 27 ເພາະຍິງແພດສະຍາເປັນຫຼຸມເລິກ; ແລະຍິງຈອນຈັດເປັນເໝືອນບໍ່
ແຄບ.
For a prostitute is a deep pit; an adulteress is a narrow
well.
- 28 ນາງໝອບຄອຍຢູ່ເໝືອນໂຈນ ແລະເພີ່ມຄົນທີ່ບໍ່ເຊື່ອຂຶ້ນຖ້າມາກາງ
ມະນຸດ.
She lies in wait like a robber and increases the number of
the faithless.
- 29 ໃຜທີ່ຮ້ອງໂອຍ? ໃຜທີ່ຮ້ອງອຸຍ? ໃຜທີ່ມີການວິວາດ? ໃຜທີ່ມີການ
ຮ້ອງຄາງ? ໃຜທີ່ມີບາດແຜປາສາຈາກສາເຫດ? ໃຜທີ່ມີຕາແດງ?
Who has woe? Who has sorrow? Who has strife? Who has
complaining?
- 30 ຄືຜູ້ຕື່ມເຫຼົ້າຈະມີຄວາມລຳບາກໃຈ ແລະມີສຽງຮ້ອງຄາງສເມີ, ຕາ
ຂອງເຂົາຈະແດງກຳ ແລະມີບາດແຜຕາມຕົນຕົວ.
Those who linger late over wine, those who keep trying
mixed wines.

- 31 ສະນັ້ນ ຢ່າຄິດສະອອນເຫຼົ້າອະນຸ່ມເລີຍ ເພາະວ່າເຖິງແມ່ນວ່າມັນ
ຈະງາມໃນເວລາເຈົ້າສັ່ນ, ແລະເປັນສີແດງໃສສະອາດຈົນສ່ອງ
ເຫັນເງົາກໍຕາມ.
Do not look at wine when it is red, when it sparkles in the
cup and goes sown smoothly.
 - 32 ແຕ່ເມື່ອເຈົ້າຕື່ມແລ້ວ, ສູດທ້າຍເຈົ້າກໍຈະຮູ້ສຶກເຈັບເໝືອນຖືກຈູຜິດ
ຮ້າຍຕອດ.
At the last it bites like a serpent, and tings like an adder.
 - 33 ຕາຂອງເຈົ້າຈະເຫັນສິ່ງແປກໆ ແລະໃຈຂອງເຈົ້າກໍຈະເວົ້າຕະລົບ
ຕະແລງ.
Your eyes will see strange things, and your mind utter
perverse things.
 - 34 ເຈົ້າຈະເປັນເໝືອນຄົນທີ່ນອນຢູ່ກາງທະເລ, ເໝືອນດັ່ງຄົນທີ່ນອນ
ຢູ່ເທິງເສົາກາງເຮືອ.
You will be like one who lies down in the midst of the sea,
like one who lies on the top of a mast.
 - 35 ເຈົ້າຈະວ່າ, “ເຂົາຕີຂ້າພະເຈົ້າ, ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ເຈັບ; ເຂົາທູບຂ້າ
ພະເຈົ້າ, ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຮູ້ສຶກ. ຂ້າພະເຈົ້າຈະຕື່ນເມື່ອໃດໝໍ? ຂ້າ
ພະເຈົ້າຈະສແດງການຕື່ມອີກ.”
“They struck me,” you will say, “but I was not hurt; they
beat me, but I did not feel it. When shall I awake? I will
seek another drink.”
- 24**
- 1 ຢ່າຄິດອິດສາຣິສຍາຄົນຊົ່ວ, ຫຼືປາຖນາຢູ່ຮ່ວມກັບເຂົາ.
Do not envy the wicked, nor desire to be with them;
 - 2 ເພາະວ່າໃຈຂອງເຂົາຄິດປະກອບການທາຮຸນ, ແລະຮິນຝຶປາກ
ຂອງເຂົາເວົ້າໃຫ້ຄົນເຈັບໃຈ.
for their minds devise violence, and their lips talk of
mischief.
 - 3 ມີປັນຍາ, ແລະມີຄວາມເຂົ້າໃຈຈິ່ງສ້າງເຮືອນໄດ້;
By wisdom a house is built, and by understanding it is
established;
 - 4 ມີຄວາມຮູ້ຈິ່ງໄດ້ຂອງມີຄ່າແລະຂອງງົດງາມຕົ້ນຢູ່ໃນຫ້ອງ.

by knowledge the rooms are filled with all precious and pleasant riches.

5 ຄົນສາດມີກຳລັງຫຼາຍ, ແລະຄົນມີຄວາມຮູ້ກໍ່ເພີ່ມກຳລັງອີ່ມ; Wise warriors are mightier than strong ones, and those who have strength;

6 ຄືໂດຍການນຳທີ່ສາດ ເຈົ້າກໍ່ເຂົ້າສະໜາມຮົບໄດ້, ແລະດ້ວຍການມີທີ່ປຶກສາຫຼາຍໆກໍ່ມີຊັບຊະນະ.

for by wise guidance you can wage your war, and in abundance of counselors there is victory.

7 ສຳລັບຄົນໂງ່ນັ້ນປັນຍາສູງເກີນໄປ; ທີ່ປະຕູເມືອງເຂົາບໍ່ອ້າປາກເວົ້າ.

Wisdom is too high for fools; in the gate they do not open their mouths.

8 ບຸກຄົນຜູ້ກະແຜນການທຳຄວາມຊົ່ວ ເຂົາເອີ້ນກັນວ່າຄົນ-ຄົນເຈົ້າເລ່.

Whoever plans to do evil will be called a mischief-maker.

9 ການຄິດປະດິດຄວາມໂງ່ເປັນບາບ ແລະຄົນມັກເຍາະເຍີ້ຍເປັນທີ່ຫນ້າກຼຸດຊົງແກ່ນະນຸດ

The devising of folly is sin, and the scoffer is an abomination to all.

10 ຖ້າເຈົ້າທີ່ຖອຍໃຈໃນວັນເຄາະຮ້າຍ ກຳລັງຂອງເຈົ້າກໍ່ຈະໜ້ອຍລົງ If you faint in the day of adversity, your strength being small;

11 ຈົ່ງຊ່ອຍບັນດາຜູ້ທີ່ຖືກນຳໄປສູ່ຄວາມມໍ່ະນາ ຈົ່ງຊ່ອຍຍຶດບັນດາຜູ້ທີ່ພວມໄປເຜື້ອຖືກອ້າ

you hold back from rescuing those taken away to death, those who go staggering to the slaughter;

12 ຖ້າເຈົ້າຈະວ່າ, “ເບິ່ງແມ່, ເຮົາບໍ່ຮູ້ເລື່ອງນີ້ເລີຍ”-- ພຣະອົງຜູ້ຊົງຊັ່ງໃຈຈະບໍ່ຊົງເຫັນຫຼື? ພຣະອົງຜູ້ຊົງເຜົາວິນຍານຢູ່ເໜືອເຈົ້າຈະບໍ່ຊາບຫຼື? ແລະພຣະອົງຈະບໍ່ຊົງເອີ້ນເອົາຈາກຄົນຕາມການກະທຳຂອງເຂົາຫຼື?

if you say, “Look, we did not know this”-- does not he who weighs the heart perceive it? Does not he who keeps watch over your soul know it? And will he not repay all according to their deeds?

13 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຮັບປະທານນ້ຳເຜິ້ງ, ເພາະເປັນຂອງດີ, ແລະນ້ຳເຜິ້ງທີ່ຢຶດຈາກຮັງນັ້ນມີອິດຫວານ.

My child, eat honey, for it is good, and the drippings of the honeycomb are sweet to your taste.

14 ຈົ່ງຮູ້ເຖິດວ່າປັນຍາກໍ່ເປັນເຊັ່ນນັ້ນແກ່ວິນຍານ; ຖ້າເຈົ້າພົບປັນຍາ, ກໍ່ຈະມີອານາຄິດ, ແລະຄວາມຫວັງຂອງເຈົ້າຈະບໍ່ຖືກຕັດອອກ.

Know that wisdom is such to your soul; if you find it, you will find a future, and your hope will not be cut off.

15 ຢ່າໄດ້ໝອບຄອຍຢ່າງຄົນຊົ່ວຮ້າຍເພື່ອຕໍ່ສູ້ກັບທີ່ອາໄສຂອງຄົນຊອບທັມ ຢ່າທຳຫາຮຸນແກ່ເຮືອນຂອງເຂົາ;

Do not lie in wait like a outlaw against the home of the righteous; do no violence to the place where the righteous live;

16 ເພາະຄົນຊອບທັມລົ້ມລົງເຈັດຄັ້ງ ແລ້ວກໍ່ລຸກອີ່ມອີກ; ແຕ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະຖືກຄວາມຈິບຫາຍທຳລາຍລົງເລີຍ.

for though they fall seven times, they will rise again; but the wicked are overthrown by calamity.

17 ຢ່າດີໃຈເມື່ອສັດຕູຂອງເຈົ້າໄດ້ຮັບໄພວິບັດ, ຖ້າເຈົ້າດີໃຈ ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຈະຊົງຊາບແລະຈະບໍ່ຊົງພໍພຣະທັຍ.

Do not rejoice when your enemies fall, and do not let your heart be glad when they stumble,

18 ແລ້ວພຣະອົງອາດຊົງປ່ຽນພຣະທັຍບໍ່ຊົງລົງໂທດສັດຕູຂອງເຈົ້າ. or else the Lord will see it and be displeased, and turn away his anger from them.

19 ຢ່າອຸກໃຈຍ້ອນຄົນຊົ່ວ ແລະຢ່າອິດສາບັງບຽດເຂົາ.

Do not fret because of evildoers. Do not envy the wicked.

20 ເພາະວ່າຄົນຊົ່ວຈະບໍ່ໄດ້ຫຼັງໃນອານາຄິດ; ຕະກູງຂອງຄົນຊົ່ວຮ້າຍຈະຖືກດັບເສັງ.

for the evil have no future; the lamp of the wicked will go out.

21 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງຢ່າເກງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ແລະພຣະຣາຊາ, ຢ່າຂັດຂືນພຣະທັຍຂອງທັງສອງພຣະອົງເລີຍ;

My child, fear the Lord and the king, and do not disobey either of them;

22 ເພາະໄພວິບັດຈາກພຣະອົງທັງສອງຈະອຸບັດຂຶ້ນໂດຍໄວ, ແລະຜູ້
 ໃດຈະຊາບເຖິງຄວາມພິນາດທີ່ຈະມາຈາກພຣະອົງທັງສອງ?
 for disaster comes from them suddenly, and who knows
 the ruin that both can brings?

Further Sayings of the Wise

23 ຂໍ້ຄວາມເຫລົ່ານີ້ເປັນຄຳກ່າວຂອງນັກປາດດ້ວຍ: ການສຳອຽງໃນ
 ການຕັດສິນນັ້ນບໍ່ດີເລີຍ.

These also are sayings of the wise: Partiality in judging is
 not good.

24 ບຸກຄົນຜູ້ກ່າວແກ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍວ່າ, “ເຈົ້າໂຮ້ຄວາມຜິດ,” ຈະຖືກຊົມ
 ຂາດທັງຫຼາຍແຊ່ງ ແລະປະຊາຊົນລັງກຽດ;

Whoever says to the wicked, “You are innocent,” will be
 cursed by people, abhorred by nations;

25 ແຕ່ບັນດາຜູ້ຂະໜາບເຂົາຈະມີຄວາມປິຕິຍິນດີ, ແລະພອນອັນດີຈະ
 ມີຢູ່ກັບເຂົາ.

but those who rebuke the wicked will have delight, and a
 good blessing will come upon them.

26 ຜູ້ໃຫ້ຄຳຕອບທີ່ຖືກ ຈະໃຫ້ຫນ້າຈູບທີ່ຮົມຝປາກ.

One who gives an hones answer gives a kiss on the lips.

27 ຈົ່ງຕຽມງານຂອງເຈົ້າທີ່ພາຍນອກ, ທຳຫຼກຢ່າງຂອງເຈົ້າໃຫ້ຜ່ອມ
 ທີ່ໃນທົ່ງນາ; ແລະຫຼັງຈາກນັ້ນກໍຈົ່ງສ້າງເຮືອນຂອງເຈົ້າ.

Prepare your work outside, get everything ready for you in
 the field; and after that build your house.

28 ຢ່າເປັນພາຍນບໍ່ຈົ່ງຕໍ່ສູ້ເຜື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າຢ່າງບໍ່ມີສາເຫດ, ແລະ
 ຢ່າລໍ້ລວງດ້ວຍຮົມຝປາກຂອງເຈົ້າ.

Do not be a witness against your neighbor without cause,
 and do not deceive with your lips.

29 ຢ່າກ່າວວ່າ, “ຂ້າພະເຈົ້າກະທຳແກ່ເຂົາຢ່າງທີ່ເຂົາໄດ້ທຳແກ່ຂ້າພະ
 ເຈົ້າ; ຂ້າພະເຈົ້າຈະທຳຕອບແກ່ເຂົາຢ່າງທີ່ເຂົາໄດ້ກະທຳນັ້ນ.”

Do not say, “I will do to others as they have done to me; I
 will pay them back for what they have done.”

30 ເຮົາຜ່ານໄປທີ່ໂຮ່ນາຂອງຄົນທີ່ຂີ້ຄ້ານ, ຂ້າງສວນອະຽນຂອງຄົນ
 ທີ່ໂຮ້ສາມັນສຳນຶກ;

I passed by the field of one who was lazy, by the vineyard
 of a stupid person;

31 ແລະມີແຫຼະ ມີຝຸ່ມໜາມເຕັມໄປໝົດ, ແລະແຜ່ນດິນກໍເຕັມໄປ
 ດ້ວຍຫຼັງາປົ່ງຂຶ້ນທົ່ວໄປ, ແລະກຳແພງຫີນຂອງມັນກໍແພ້ງລົງ.

and see, it was all overgrown, with thorns; the ground was
 covered with nettles, and its stone wall was broken down.

32 ແລ້ວເຮົາໄດ້ເຫັນ ແລະພິເຄາະເບິ່ງ; ເຮົາມອງເບິ່ງແລະໄດ້ຮັບຄຳ
 ສັ່ງສອນ.

Then I saw and considered it; I looked and received
 instruction.

33 “ນ້ອຍຫຼົບໄປພັກນຶ່ງ ພໍຢຽດເສັ້ນຢຽດເອິ້ນ ແລະພັກຜ່ອນຢ່ອນອາ
 ລົມໃຫ້ສະບາຍ,

A little sleep, a little slumber, a little folding of the hands to
 rest,

34 ແລ້ວຄວາມຈົນຈະມາຫາເຈົ້າຢ່າງຂະໂມຍ, ຄວາມຂັດສິນຈະມາ
 ຫາເຈົ້າຢ່າງຄົນຖືອາວຸດ.

and poverty will come upon you like a robber, and want,
 like an armed warrior.

25 ສຸພາສິດໂຊໂລໂມນ

Further Wise Sayings of Solomon

1 ຕໍ່ໄປນີ້ເປັນສຸພາສິດຂອງທ່ານ ໂຊໂລໂມນເໝືອນກັນ ຊຶ່ງຄົນຂອງ
 ທ່ານ ເຮເຊກິຢາ ພຣະຣາຊາແຫ່ງຢູດາໄດ້ກ່າຍອອກໄວ້.

These are other proverbs of Solomon that the officials of
 king Heaekiah of Judah copied.

2 ຄວາມຍິ່ງໃຫຍ່ຂອງພຣະເຈົ້າຄືການເຊື່ອງສິ່ງຕ່າງໆໄວ້, ແຕ່ສັກສິ
 ຂອງພຣະຣາຊາຄືການຄົ້ນສິ່ງຕ່າງໆໃຫ້ປາກົດ.

It is the glory of God to conceal things, but the glory of
 kings is to search things out.

3 ຟ້າສວັນສູງສັນໃດ, ແລະແຜ່ນດິນເລິກສັນໃດ, ພຣະທັຍຂອງພຣະ
 ຣາຊາກໍເຫຼືອຈະຢັ່ງຮູ້ສັນນັ້ນ.

Like the heavens for height, like the earth for depth, so the
 mind of kings is unsearchable.

4 ຈົ່ງໄລ່ສິ່ງເປະເປ້ນອອກຈາກເງິນເສັ່ງ, ແລ້ວຈະມີວັດຖຸສຳລັບ
 ຊ່າງທຳຂັນ;

Take away the dross from the silver, and the smith has
 material for a vessel;

5 ຈົ່ງເອົາຄົນຊົ່ວຮ້າຍອອກໄປເສັງຈາກພຣະພິກພຣະຣາຊາ, ແລະພຣະທີ່ນັ່ງຂອງພຣະອົງຈະຖືກສະຖາປະນາໄວ້ດ້ວຍຄວາມຊອບທັນ.

take away the wicked from the presence of the king, and his throne will be established in righteousness.

6 ຢ່າເອົາຕົວເຈົ້າຂຶ້ນມາອ້າງໜ້າຕໍ່ພຣະພິກພຣະຣາຊາ ຫຼືຢືນຢູ່ໃນທີ່ຂອງຜູ້ຫລັກຜູ້ໃຫຍ່;

Do not put yourself forward in the king's presence or stand in the place of the great;

7 ເພາະທີ່ຈະໃຫ້ເຂົາວ່າ, “ເຊິນມາທີ່ນີ້” ກໍດີກວ່າຖືກໂລ່ລົງໄປທີ່ຕໍ່າຕໍ່ໜ້າເຈົ້ານາຍ.

for it is better to be told, “Come up here,” than to be put lower in the presence of a noble.

What your eyes have seen

8 ຢ່າຟ້າວດ່ວນນຳເຂົ້າມາຍັງໂຮງສານ; ເພາະເມື່ອເພື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າທຳໃຫ້ເຈົ້າໄດ້ອາຍແລ້ວ, ໃນທີ່ສຸດເຈົ້າຈະທຳຢ່າງໃດ?

do not hastily bring into court; for what will you do in the end, when your neighbor puts you to shame?

9 ຈົ່ງຕົກລົງເລື່ອງຂອງເຈົ້າກັບເພື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າ, ແລະຢ່າທຳໃຫ້ເສີຍຄວາມລັບຂອງເຂົາ;

Argue your case with your neighbor directly, and do not disclose another's secret;

10 ຢ້ານວ່າຜູ້ທີ່ໄດ້ຍິນຈະນຳຄວາມອາຍມາສູ່ເຈົ້າ, ແລະຊື່ສຽງຂອງເຈົ້າຈະມີວໝອງຢູ່ນານ.

or else someone who hears you will bring shame upon you, and your ill repute will have no end.

11 ຄຳເວົ້າອັນຖືກຕ້ອງເໝືອນລາຍຄຳປະດັບຢູ່ໃນເງິນ.

A word fitly spoken is like apples of gold in setting of silver.

12 ຖ້ອຍຄຳທີ່ຄົນສລາດເຕືອນຜູ້ຍອມທຳຕາມກໍມີຄຸນຄ່າເທົ່າກັບແຫວນຫຼືເຄື່ອງເອ້ທີ່ທຳດ້ວຍຄຳບໍລິສຸດ.

Like a gold ring or an ornament of gold is a wise rebuke to a listening ear.

13 ຜູ້ສົ່ງອ່າວທີ່ຊິສັດຍ່ອມທຳໃຫ້ຜູ້ເຊື່ອເຂົາໄປ ໄດ້ຮັບຄວາມຊື່ນບານເໝືອນນ້ຳເຍັນໃນຍາມຮ້ອນ.

Like the cold of snow in the time of harvest are faithful messengers to those who send them; they refresh the spirit of their masters.

14 ບຸກຄົນຜູ້ສັນຍາວ່າຈະໃຫ້ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ ກໍເໝືອນເມກແລະລົມທີ່ບໍ່ມີຝົນ. Like clouds and wind without rain is one who boasts of a gift never given.

15 ຄວາມພາກພຽນອາດຈະຊັກຈູງຜູ້ປົກຄອງໄດ້, ແລະລິ້ນທີ່ອ່ອນຫວານອາດຈະໂນ້ມນ້ຳວຈິດໃຈໃຫ້ອ່ອນລົງໄດ້.

With patience a ruler may be persuaded, and a soft tongue can break bones.

16 ຖ້າເຈົ້າພົບນ້ຳເຜິ້ງ ຈົ່ງກິນແຕ່ພໍດີ, ຢ້ານວ່າເຈົ້າຈະອິ່ນໂພດ ແລະອາຈຽນອອກມາ.

If you have found honey, eat only enough for you, or else, having too much, you will vomit it.

17 ຈົ່ງໃຫ້ຕີນຂອງເຈົ້າຢູ່ໃນເຮືອນເພື່ອນບ້ານຂອງເຈົ້າຕືນໆເທື່ອນຶ່ງ, ຢ້ານວ່າເຂົາຈະເມື່ອຍເພາະເຈົ້າ ແລະກຽດຊັງເຈົ້າ.

Let your foot be seldom in your neighbor's house, otherwise the neighbor will become weary of you and hate you.

18 ຄົນໃດທີ່ເປັນພຍານເທັດກ່າວໂຫດເພື່ອນບ້ານຂອງເຂົາ, ກໍເໝືອນກະບອງເສັກ, ຫຼືດາບ, ຫຼືລູກໜ້າທະນູທີ່ຄົນ.

Like a war club, a sword, or a sharp arrow is one who bears false witness against a neighbor.

19 ການວາງໃຈໃນຄົນທີ່ບໍ່ຊື່ໃນຍາມລຳບາກ ກໍເໝືອນແຂ້ວທີ່ເສັງຫຼືຕີນທີ່ຫຼຸດໂບກ.

Like a bad tooth or a lame foot is trust in a faithless person in time of trouble.

20 ບັນດາຄົນທີ່ຮ້ອງເພງໃຫ້ຄົນໜັກໃຈຟັງ ກໍເໝືອນຄົນຖອດເຄື່ອງແຕ່ງກາຍອອກໃນວັນທີ່ອາກາດໜາວ ແລະເໝືອນເອົານ້ຳສົ້ມມາແປະໃສ່ແຜ.

Like vinegar on a wound is one who sings songs to a heavy heart. Like a moth in clothing or a worm in wood, sorrow gnaws at the human heart.

21 ຖ້າສັດຕູຂອງເຈົ້າຫົວເອົ້າ ຈົ່ງໃຫ້ເຂົາກິນ; ຖ້າເຂົາຫົວນ້ຳ ຈົ່ງໃຫ້ເຂົາຕື່ມ;

If your enemies are hungry, give them bread to eat; and if they are thirsty, give them water to drink;

22 ແລ້ວຜົນທີ່ເຈົ້າທຳນັ້ນຈະທຳໃຫ້ເຂົາໄດ້ຮັບຄວາມອັບອາຍຂາຍໜ້າທີ່ສຸດ, ແລະພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຈະຊົງປະທານຮາງວັນໃຫ້ແກ່ເຈົ້າ.
for you will heap coals of fire on their heads, and the Lord will reward you.

23 ລົນເໜືອນຳຝົນມາສັນໃດ, ລົນທີ່ສ່ຽງດກຳນຳຄວາມໂກດສັນນັ້ນ.
The north wind produces rain, and a backbiting tongue, angry looks.

24 ຢູ່ທີ່ແຈມຸມເທິງຫຼັງຄາເຮືອນດີກວ່າຢູ່ໃນເຮືອນຮ່ວມກັບຍິງທີ່ຈູ້ຈີ້.
It is better to live in a corner of the housetop than in a house shared with a contentious wife.

25 ອ່າວດີຈາກເມືອງໂກ ກໍເໝືອນນ້ຳເຢັນທີ່ໃຫ້ແກ່ຄົນຫິວ.
Like cold water to a thirsty soul, so is good news from a far country.

26 ຄົນຊອບທັນທີ່ຍອມແພ້ແກ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍ ກໍເໝືອນນ້ຳພູມີ້ຕົມ ຫຼືເໝືອນນ້ຳບໍ່ທີ່ສົກກະບົກ.
Like a muddied spring or a polluted fountain are the righteous who give way before the wicked.

27 ທີ່ຈະກິນນ້ຳເຜິ້ງຫຼາຍກໍບໍ່ດີ ສະນັ້ນຈົ່ງຄວນປະຫຍັດຄຳເວົ້າຊົມເຊີຍ.
It is not good to eat much honey, or to seek honor on top of honor.

28 ຄົນທີ່ປາສາຈາກການປົກຄອງຕົນເອງ ກໍເໝືອນເມືອງທີ່ປົກຫັກຜັງ ແລະບໍ່ມີກຳແພງ.
Like a city breached, without walls, is one who lacks self-control.

26

- 1 ກຽດຕິຍົດບໍ່ເໝາະສົມກັບຄົນໂງ່ ເຊັ່ນດຽວກັບຫິມະໃນຣະດູຮ້ອນ ແລະຝົນໃນຣະດູກຳງວ.
- 2 ຄຳສາບແຊ່ງທີ່ໄລ່ເຫດຜົນ ຍ່ອມບໍ່ມາເກາະເຊັ່ນດຽວກັບນົກຈອກທີ່ກຳລັງບິນໄປມາ, ແລະນົກນາງແອ່ນທີ່ກຳລັງບິນ.

Like a sparrow in its flitting, like a swallow in its flying, an undeserved curse goes nowhere.

3 ແສ້ສຳລັບມ້າ ບັງຫຼາງສຳລັບລໍ ແລະໄມ້ແສ້ສຳລັບຫຼັງຄົນໂງ່.
A whip for the horse, a bridle for the donkey, and a rod for the back of fools.

4 ຢ່າຕອບຄົນໂງ່ຕາມຄວາມໂງ່ຂອງເຂົາ ຢ້ານວ່າເຈົ້າເອງຈະເປັນເໝືອນເຂົາ.
Do not answer fools according to their folly, or you will be a fool yourself.

5 ຈົ່ງຕອບຄົນໂງ່ຕາມຄວາມໂງ່ຂອງເຂົາ ຢ້ານວ່າເຂົາຈະສລາດໃນສາຍຕາຂອງເຂົາເອງ.
Answer fools according to their folly, or they will be wise in their own eyes.

6 ບຸກຄົນທີ່ສິ່ງອ່າວໄປດ້ວຍມືຂອງຄົນໂງ່ກໍຕັດຕິນຂອງເຂົາເອງອອກ, ແລະຕິນຄວາມເສັງຫາຍ.
It is like cutting off one's foot and drinking sown violence, to send a message by a fool.

7 ສຸພາສິດທີ່ຢູ່ໃນປາກຂອງຄົນໂງ່ ກໍເໝືອນຂາຂອງຄົນພິການທີ່ຫ້ອຍລົງມາຢ່າງໄລ່ປໂຍດ.
The legs of a disabled person hang limp; so does a proverb in the mouth of a fool.

8 ບຸກຄົນຜູ້ໃຫ້ກຽດແກ່ຄົນໂງ່ ກໍເໝືອນຜູ້ທີ່ມັດກ້ອນຫິນໄວ້ກັບສາຍສລົ່ງ.
It is like binding a stone in a sling to give honor to a fool.

9 ສຸພາສິດທີ່ຢູ່ໃນປາກຂອງຄົນໂງ່ ກໍເໝືອນໝາຍຢູ່ໃນມືຄົນຂີ້ເມົາ.
Like a thorn bush brandished by the hand of a drunkard is a proverb in the mouth of a fool.

10 ບຸກຄົນທີ່ຈ້າງຄົນໂງ່ ຫຼືຄົນຂີ້ເມົາທີ່ຜ່ານໄປ ກໍເໝືອນນັກທະນູທີ່ຍິງຄົນທຸກຄົນບໍ່ເລືອກໜ້າ.
Like an archer who wounds everybody is one who hires a passing fool or drunkard.

11 ຄົນໂງ່ທີ່ທຳຄວາມໂງ່ຊ້ຳແລ້ວຊ້ຳອີກ ກໍເໝືອນໝາທີ່ກັບຄືນໄປຫາສິ່ງທີ່ມັນຮາກອອກມາ.
Like a dog that returns to its vomit is a fool who reverts to his folly.

- 12 ທ່ານເຫັນຄົນທີ່ຄິດວ່າຕົນເອງສລາດ ໃນສາຍຕາຂອງຕົນເອງບໍ່?
ໃນຖ້າມາກາງຄົນໂງ່ຍັງຈະມີຄວາມຫວັງຫຼາຍກວ່າໃນຄົນເຊັ່ນນັ້ນ.
Do you see persons wise in their own eyes? There is more hope for fools than for them.
- 13 ຄົນຂີ້ຄ້ານເວົ້າວ່າ, “ມີຮາຊສີຢູ່ທີ່ຖະນົນ! ມີສິ່ງຢູ່ທີ່ກາງເມືອງ!”
The lazy person says, “There is a lion in the road! There is a lion in the streets!”
- 14 ປະຕູຫັນໄປມາດ້ວຍບານພັບຂອງມັນສັນໃດ, ຄົນຂີ້ຄ້ານກໍທຳເຊັ່ນນັ້ນຢູ່ເທິງດຽງນອນຂອງເຂົາ.
As a door turns on its hinges, so does a lazy person in bed.
- 15 ຄົນກຽດຄ້ານຝັງມືຂອງເຂົາໄວ້ໃນຊາມ, ເຂົາເມື່ອຍທີ່ຈະນຳມືກັບມາທີ່ປາກຂອງຕົນ.
The lazy person buries a hand in the dish, and is too tired to bring it back to the mouth.
- 16 ຄົນຂີ້ຄ້ານເຫັນວ່າຕົວເອງສລາດກວ່າຄົນເຈັດຄົນທີ່ຕອບໄດ້ຢ່າງຫຼີກແຫຼມ.
The lazy person is wiser in self-esteem than seven who can answer discreetly.
- 17 ບຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຫຼັງໃນການທະເລາະວິວາດ ຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນເຮືອງຂອງເຂົາເອງ ກໍເໝືອນຄົນຈັບຫູໝາຕົວທີ່ກຳລັງຜ່ານໄປ.
Like somebody who takes a passing dog by the ears is one who meddles in the quarrel of another.
- 18 ເໝືອນກັບຄົນບ້າທີ່ໂຍນຕີນໄຟ ລູກທະນູ ແລະຄວາມຕາຍອອກໄປ,
Like a maniac who shoots deadly firebrands and arrows,
- 19 ຄົນລໍ່ລວງເພື່ອນບ້ານຂອງຕົນ ແລະກ່າວວ່າ, “ຂ້າພະເຈົ້າລໍ່ຫຼິ້ນເທົ່ານັ້ນເອງ!”
so is one who deceives a neighbor and says, “I am only joking!”
- 20 ເພາະຂາດຜົນ ໄຟກໍດັບ, ແລະທີ່ໃດທີ່ບໍ່ມີຄົນຊຸບຊິບການທະເລາະວິວາດກໍຢຸດໄປ.
For lack of wood the fire goes out, and where there is no whisperer, quarreling ceases.
- 21 ຖ່ານເປັນເຊື້ອເຜິງ ແລະຜົນເປັນເຊື້ອໄຟສັນໃດ, ຄົນທີ່ມັກທະເລາະວິວາດກໍເປັນເຊື້ອການວິວາດສັນນັ້ນ.

- As charcoal is to hot embers and wood to fire, so is a quarrelsome person for kindling strife.
- 22 ຖ້ອຍຄຳຂອງຄົນປາກບອນເປັນອາຫານທີ່ແຂບ; ມັນລົງໄປຍັງສ່ວນຂ້າງໃນຂອງຮ່າງກາຍ.
The words of a whisperer are like delicious morsels; they go down into the inner parts of the body.
- 23 ຮົມຝືປາກທີ່ລາບຮື້ນກັບໃຈທີ່ຊົ່ວຮ້າຍ ກໍເໝືອນນ້ຳຢາເຄືອບທີ່ອາບຢູ່ເທິງພາຂຸນະດິນ.
Like the glaze covering an earthen vessel are smooth lips with an evil heart.
- 24 ບຸກຄົນທີ່ກຽດຜູ້ອື່ນ ກໍສຳຜັດດ້ວຍລິ້ນຂອງຕົນ ແລະຕໍ່ແຫຼຽມໃນໃຈ;
An enemy dissembles in speaking while harboring deceit within;
- 25 ເມື່ອເຂົາເວົ້າຢ່າງໃຈກະຮູນຢາເຊື້ອເຂົາ, ເພາະມີສິ່ງໜ້າກຽດໜ້າຊົ່ງຮ້ອຍແປດຢູ່ໃນໃຈຂອງເຂົາ;
when an enemy speaks graciously, do not believe it, for there are seven abominations concealed within;
- 26 ເຖິງແມ່ນວ່າເຂົາຈະປິດຄວາມກຽດຊົ່ງຂອງເຂົາໄວ້ດ້ວຍເລ່, ຄວາມຊົ່ວຮ້າຍຂອງເຂົາເຜີຍອອກໃນທີ່ປະຊຸມ.
Though hatred is covered with guile, the enemy's wickedness will be exposed in the assembly.
- 27 ບຸກຄົນທີ່ຂຸດຫຼຸມພາງ ເຂົາຈະຕົກລົງໄປເອງ, ຜູ້ໃດໃຫ້ກ້ອນຫີນກິ່ງມາ ມັນກໍຈະກັບທັບເຂົາເອງ.
Whoever digs a pit will fall into it, and a stone will come back on the one who starts it rolling.
- 28 ລິ້ນທີ່ຂີ້ຕົວະ ກຽດຊົ່ງຜູ້ທີ່ມັນທຳລາຍ, ແລະປາກທີ່ປ້ອຍດຳກໍທຳຄວາມຜິນາດ.
A lying tongue hates its victims, and a flattering mouth works ruin.
- 27
- 1 ຢາໂຮ້ອວດເຮືອງມື້ອື່ນ, ເພາະເຈົ້າບໍ່ຮູ້ດອກວ່າແມ່ນຫຍັງຈະເກີດຂຶ້ນໃນບໍ່ດົນແລະຕໍ່ໄປ.
Do not boast about tomorrow, for you do not know what a day may bring.

- 2 ຈົ່ງທຳໃຫ້ຄົນອື່ນຍ້ອງຍໍເຈົ້າ, ເຖິງແມ່ນເຂົາເປັນຄົນຕ່າງປະເທດກໍຕາມ, ແຕ່ຢ່າຍ້ອງຍໍຕົວເອງ.
Let another praise you, and not your own mouth--a stranger, and not your own lips.
- 3 ຄວາມໜັ້ງຍາກທີ່ຄົນໂງ່ກໍ່ຂຶ້ນ, ໝັກກວ່າຫິນ, ແລະຊາຍ.
A stone is heavy, and sand is weighty, but a fool's provocation is heavier than both.
- 4 ຄວາມໂກດນັ້ນໂຫດຮ້າຍແລະເປັນອັນຕະຣາຍ ແຕ່ຄວາມອິດສາບັງບຽດແຮງຮ້າຍກວ່ານັ້ນອີກ
Wrath is cruel, anger is overwhelming, but who is able to stand before jealousy?
- 5 ບອກສອນກັນຢ່າງເປີດເຜີຍດີກວ່າໃຫ້ຜູ້ນັ້ນຄິດວ່າເຈົ້າບໍ່ຄິດເຖິງເຂົາເລີຍ.
Better is open rebuke than hidden love.
- 6 ເພື່ອນຮັກແພງກັນທຳໃຫ້ເຈົ້າເຈັບໃຈບໍ່ສາຄົນໜຶ່ງ, ແຕ່ຖ້າສັດຕູເອົາແຂນກ່າຍບ່າຂອງເຈົ້າຕ້ອງລະວັງໃຫ້ດີ.
Well meant are the wounds a friend inflicts, but profuse are the kisses of an enemy.
- 7 ບຸກຄົນທີ່ອິ່ນແລ້ວ ນ້ຳເຜິ້ງກໍໜ້າເປື່ອ, ແຕ່ສຳລັບຜູ້ທີ່ຫິວ ທຸກສິ່ງທີ່ຂົ່ມກໍກັບຫວານ.
The sated appetite spurns honey, but to a ravenous appetite even the bitter is sweet.
- 8 ຄົນທີ່ໜີໄປຈາກບ້ານຂອງຕົນ ກໍເໝືອນນົກທີ່ໜີໄປຈາກຮັງຂອງມັນ.
Like a bird that strays from its nest is one who strays from home.
- 9 ນ້ຳມັນແລະນ້ຳຫອມກະທຳໃຫ້ໃຈຍິນດີ, ແລະຄຳເຕືອນສະຕິອັນອ່ອນຫວານຂອງເພື່ອນກໍເປັນທີ່ໃຫ້ຊື່ນໃຈ.
Perfume and incense make the heart glad, but the soul is torn by trouble.
- 10 ຢ່າປະຖິ້ມມິດຂອງເຈົ້າ ແລະມິດຂອງບິດາເຈົ້າ; ແລະຢ່າໄປທີ່ເຮືອນຜີນ້ອງຂອງເຈົ້າໃນວັນລຳບາກຍາກເຂັ້ມຂອງເຈົ້າ. ເພື່ອນບ້ານທີ່ຢູ່ໃກ້ ກໍດີກວ່າຜີນ້ອງທີ່ຢູ່ໄກ.
Do not forsake your friend or the friend of your parent; do not go to the house of your kindred in the day of your

- calamity. Better is a neighbor who is nearby than kindred who are far away.
- 11 ລູກເອີຍ, ຈົ່ງສລາດ ແລະກະທຳໃຈຂອງເຮົາໃຫ້ຍິນດີ, ເພື່ອເຮົາຈະຕອບບຸກຄົນທີ່ຕຳໜີເຮົາໄດ້.
Be wise, my child, and make my heart glad, so that I may answer whoever reproaches me.
- 12 ຄົນຢັ້ງຮູ້ ເຫັນອັນຕະຣາຍ ແລະເຊື່ອງຕົວຂອງເຂົາເສັ້ງ; ແຕ່ຄົນໂງ່ເດີນໄປເລື້ອຍໆ ແລະຮັບອັນຕະຣາຍນັ້ນ.
The clever see danger and hide; but the simple go on, and suffer for it.
- 13 ຈົ່ງຍຶດເສື້ອຜ້າຂອງເຂົາໄວ້ ເມື່ອເຂົາເປັນປະກັນໃຫ້ຄົນອື່ນ; ແລະຍຶດຕົວເຂົາໄວ້ ເມື່ອເຂົາຮັບປະກັນຢ່ງຕ່າງຕ່າງ.
Take the garment of one who has given surety for a stranger; seize the pledge given as surety for foreigners.
- 14 ບຸກຄົນທີ່ຕື່ນແຕ່ເຊົ້າມືດໄປອວຍພອນເພື່ອນບ້ານດ້ວຍສຽງດັງເຂົາກໍບາຈະເຫັນວ່າເປັນຄຳສາບແຊ່ງ.
Whoever blesses a neighbor with a loud voice, rising early in the morning, will be counted as cursing.
- 15 ຜົນຍ້ອຍແປະງຸບໍ່ຢຸດໃນຣະດູຜົນສັນໃດ ຜູ້ຍິງທີ່ຈູ້ຈັກເໝືອນກັນສັນນັ້ນ.
A continual dripping on a rainy day and a contentious wife are alike;
- 16 ທີ່ຈະຢັບຍັ້ງນາງກໍເໝືອນຢັບຍັ້ງລົມ ຫຼືກຳນ້ຳມັນດ້ວຍມືຂວາ.
to restrain her is to restrain the wind or to grasp oil in the right hand.
- 17 ໝັກລັບໝັກໄດ້ ຄົນນຶ່ງກໍຮັບເພື່ອນບ້ານຂອງຕົນໄດ້.
Iron sharpens iron, and one person sharpens the wits of another.
- 18 ບຸກຄົນທີ່ຕູ່ແລຕົ້ນໝາກເຕືອຈະໄດ້ກິນຜົນຂອງມັນ, ແລະບຸກຄົນທີ່ລະມັດລະວັງນາຍຂອງຕົນຈະໄດ້ຮັບກຽດ.
Anyone who tends a fig tree will eat its fruit, and anyone who takes care of a master will be honored.
- 19 ໃນນ້ຳ ຄົນເຫັນໜ້າຄົນສັນໃດ, ຄວາມຄິດຂອງຄົນກໍສ່ຄົນສັນນັ້ນ.
Just as water reflects the face, so one human heart reflects another.

20 ແດນຜູ້ຕາຍແລະແດນຜົນາດບໍ່ຮູ້ຈັກອີ່ມ, ຕາຂອງຄົນເຮົາກໍບໍ່ຮູ້ຈັກອີ່ມ.

Sheol and Abaddon are never satisfied, and human eyes are never satisfied.

21 ເບົ້າມີໄວ້ສໍາລັບເງິນ ເຕົາຖະລຽງມີໄວ້ສໍາລັບຄໍາ ຄໍາສັ່ນສິນຂອງຄົນຈະພິສູດຄົນ.

The crucible is for silver, and the furnace is for gold, so a person is tested by being praised.

22 ເອົາຄົນໂງ່ໃສ່ຄົກຕໍາດ້ວຍສາກ ພ້ອມກັບເອົ້າຕົ້ມ, ຄົນໂງ່ກໍຍິ່ງໂງ່ຢູ່ນັ້ນເອງ.

Crush a fool in a mortar with a pestle along with crushed grain, but the folly will not be driven out.

23 ຈົ່ງຮູ້ຄວາມທຸກສຸກຂອງຝູງແບ້ ແກະຂອງເຈົ້າໃຫ້ດີ, ແລະຈົ່ງເອົາໃຈໃສ່ຝູງງົວຂອງເຈົ້າ.

Know well the condition of your flocks, and give attention to your herds;

24 ເພາະຄວາມຮັ່ງມີບໍ່ໄດ້ທົນຢູ່ໄດ້ເປັນນິດ, ແລະມົງກູດຈະທົນຢູ່ໄດ້ຊົ່ວຂາດເຊື້ອສາຍຫຼື.

for riches do not last forever, nor a crown for all generations.

25 ເມື່ອເກັບຫຼ້າແຫ້ງໄປແລ້ວ ຫຼ້າງອກໃໝ່ຈະປາກົດຂຶ້ນມາ, ແລະຜັກຫຼ້າອ່ອນຕ່າງໆຂອງສັດທີ່ພູເຂົາກໍຈະແຜ່ເກີດຂຶ້ນ,

When the grass is gone, and new growth appears, and the herbage of the mountains is gathered,

26 ເມື່ອນັ້ນລູກແກະຈະໃຫ້ເສື້ອຜ້າແກ່ເຈົ້າ, ແລະແບ້ກໍຈະເປັນຄ່ານາ; ທ່ານລູກແກະຈະໃຫ້ເສື້ອຜ້າແກ່ເຈົ້າ, ແລະແບ້ກໍຈະເປັນຄ່ານາ; the lambs will provide your clothing, and the goats the price of a field;

27 ຈະມີນົມແບ້ເປັນອາຫານແກ່ເຈົ້າພຽງພໍ ທັງເປັນອາຫານແກ່ຄົວເຮືອນຂອງເຈົ້າ, ແລະເປັນເຄື່ອງສັ່ງຊື້ວິດສາວໃຊ້ຂອງເຈົ້າ.

There will be enough goats' milk for your food, for the food of your household and nourishment for your servant-girls.

28

1 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍກໍໝີເມື່ອບໍ່ມີໃຜໄລ່ຕາມ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມກໍກ້າຫານຢ່າງສິ່ງໝໍ້ມ.

The wicked flee when no one pursues, but the righteous are as bold as a lion.

2 ເມື່ອແຜ່ນດິນທໍຣະຍົດກໍມີຜູ້ຄອບຄອງເພີ່ມຂຶ້ນ; ແຕ່ດ້ວຍຄົນທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈແລະຄວາມຮູ້ ສະເຖິງຣະພາບແຜ່ນດິນນັ້ນຈະເຂັ້ມແຂງແລະໜັ້ນຄົງ.

When a land rebels it has many rulers; but with an intelligent ruler there is lasting order.

3 ຄົນຍາກຈົນທີ່ບົບບັງຄັບຄົນຍາກຈົນ ກໍເໝືອນຝົນທີ່ເຫລົງມາ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ອາຫານ.

A ruler who oppresses the poor is a beating rain that leaves no food.

4 ບັນດາຜູ້ທີ່ປະຖິ້ມບັນຍັດຍ່ອມສັ່ນສິນຊົ່ວຮ້າຍ, ແຕ່ບັນດາຜູ້ທີ່ຮັກສາບັນຍັດຍ່ອມຄອຍຕໍ່ສູ້ເຂົາ.

Those who forsake the law praise the wicked, but those who keep the law struggle against them.

5 ຄົນຊົ່ວຮ້າຍບໍ່ເຂົ້າໃຈຄວາມຍຸດຕິທັມ, ແຕ່ບັນດາຜູ້ທີ່ສແວງຫາພຣະເຈົ້າເຂົ້າໃຈຖີ່ຖ້ວນ.

The evil do not understand justice, but those who seek the Lord understand it completely.

6 ຄົນຍາກຈົນທີ່ດໍາເນີນໃນຄວາມສັດຊື່ຂອງເຂົາກໍຕົກວ່າຄົນຮັ່ງມີທີ່ສັ່ນໂກງໃນທາງຂອງຕົນ.

Better to be poor and walk in integrity than to be crooked in one's ways even though rich.

7 ບຸກຄົນທີ່ຮັກສາບັນຍັດເປັນບຸດຊາຍທີ່ສລາດ, ແຕ່ເພື່ອນຂອງຄົນຂີ້ຂາດນໍາຄວາມອັບອາຍມາເຖິງບິດາເຂົາ.

Those who keep the law are wise children, but companions of gluttons shame their parents.

8 ບຸກຄົນທີ່ເພີ່ມຊັບສົມບັດຂອງຕົນດ້ວຍດອກເບ້ງແລະເງິນເພີ່ມພຣະເຈົ້າຈະຊົງເອົາຊັບນັ້ນໄປຈາກເຂົາເພື່ອເພີ່ມແກ່ຄົນທີ່ເອ້ນດູຄົນຍາກຈົນ.

One who augments wealth by exorbitant interest gathers it for another who is kind to the poor.

9 ຖ້າເຈົ້າບໍ່ທໍາຕາມພຣະທັມ, ພຣະເຈົ້າກໍຈະກຽດຊົງຄໍາອ້ອນວອນຂອງເຈົ້າ.

- When one will not listen to the law, even one's prayers are an abomination.
- 10 ຖ້າເຈົ້າຫຼອກລວງໃຫ້ຄົນສັດຊີ້ທຳຊົ່ວ ຄວາມຊົ່ວນັ້ນຈະຕົກຖືກເຈົ້າເອງ, ແຕ່ຜູ້ບໍ່ທຳຊົ່ວຈະໄດ້ຮັບຮາງວັນຢາງດີ.
Those who mislead the upright into evil ways will fall into pits of their own making, but the blameless will have a goodly inheritance.
- 11 ຄົນຮັ່ງມີມັກຄິດວ່າຕົນສລາດສເນີ, ແຕ່ຄົນທຸກຍາກທີ່ມີປັນຍາອາດຮູ້ຈັກເຂົາດີກວ່າອີກ.
The rich is wise in self-esteem, but an intelligent poor person sees through the pose.
- 12 ເມື່ອຄົນດີມີອຳນາດທຸກໆຄົນກໍມ່ວນຊື່ນຍິນດີ, ແຕ່ເມື່ອຄົນອະທັມໄດ້ປົກຄອງ ປະຊາຊົນກໍຫຼົບລີ້ຢູ່.
When the righteous triumph, there is great glory, but when the wicked prevail, people go into hiding.
- 13 ຖ້າເຈົ້າພຍາຍາມປິດບັງບາບໄວ້ ຊີວິດຂອງເຈົ້າກໍຈະບໍ່ຈະເລີນ, ຈົ່ງສາລະພາບແລະປ່ຽນໃຈເສັງ ແລ້ວພອະເຈົ້າຈະຊົງສຳແດງພະກະຣຸນາຕໍ່ເຈົ້າ.
No one who conceals transgressions will prosper, but one who confesses and forsakes them will obtain mercy.
- 14 ຄົນທີ່ເກງກົວຢູ່ສເນີກໍໄດ້ຮັບພອນ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ທຳໃຈຕົນໃຫ້ແຂງກະດ້າງຈະຕົກໃນຄວາມລຳບາກຍາກເຢັນ.
Happy is the one who is never without fear, but one who is hard-hearted will fall into calamity.
- 15 ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ຊົ່ວຮ້າຍເໝືອຄົນຍາກຈົນ ກໍເໝືອນສິງຄຳຣາມຫຼືໝີທີ່ກຳລັງເຂົ້າຕໍ່ສູ້.
Like a roaring lion or a charging bear is a wicked ruler over a poor people.
- 16 ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈກໍເປັນຜູ້ປົບບັງຄັບທີ່ດູຮ້າຍ; ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ກຽດຊັງກຳໂຮທີ່ອະທັມຍ່ອມຍິດປິເດືອນຂອງເຂົາອອກໄປ.
A ruler who lacks understanding is a cruel oppressor; but one who hates unjust gain will enjoy a long life.
- 17 ຄົນໃດທີ່ມີກັນຊົ່ວເຮື່ອງໂລຫິດຂອງຄົນອື່ນ, ຄົນນັ້ນກໍເປັນຄົນຫຼົບໝີຢູ່ຈົນຕາຍ; ຢາໃຫ້ໃຜຊ່ວຍເຂົາເລີຍ.

- If someone is burdened with the blood of another, let that killer be a fugitive until death; let no one offer assistance
- 18 ບຸກຄົນທີ່ດຳເນີນໃນຄວາມສັດຊີ້ຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍກູ້, ແຕ່ຄົນທີ່ມີເລ່ໃນທາງຂອງເຂົາເອງຈະຕົກໃນທູມ.
One who walks in integrity will be safe, but whoever follows crooked ways will fall into the Pit.
- 19 ບຸກຄົນທີ່ໂຖໂຮ່ນາຂອງຕົນຈະໄດ້ອາຫານຫຼວງຫຼາຍ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ປະກອບການງານທີ່ໄຮ້ຄ່າຈະຍິ່ງຈົມລົງ.
Anyone who tills the land will have plenty of bread, but one who follows worthless pursuits will have plenty of poverty.
- 20 ຄົນທີ່ຊື່ສັດຈະໄດ້ຮັບພອນມາກມາຍ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ຢາກຮັ່ງມີໄວກໍຈະໜີໄປບໍ່ພົ້ນໂທດ.
The faithful will bound with blessings, but one who is in a hurry to be rich will not go unpunished.
- 21 ຊຶ່ງຈະສຳແດງຄວາມລຳອຽງກໍບໍ່ດີ--ຄົນອາດຈະທໍຣະຍົດເພາະອາຫານຊີ້ນື່ງກໍເປັນໄດ້.
To show partiality is not good--yet for a piece of bread a person may do wrong.
- 22 ຄົນທີ່ມີນິຍຕາຊົ່ວກໍເລັ່ງຫາຊັບສິນບັດ ແລະບໍ່ຮູ້ວ່າຄວາມຂັດສົນຈະມາເຖິງເຂົາ.
The miser is in a hurry to get rich and does not know that loss is sure to come.
- 23 ບຸກຄົນທີ່ຂະໜາບຄົນນຶ່ງຄົນໃດ ທີ່ຖືກເຂົາຈະໄດ້ຮັບຄວາມຊອບຫຼາຍກວ່າຄົນທີ່ປ້ອຍດ້ວຍລິ້ນຂອງຕົນ.
Whoever rebukes a person will afterward find more favor than one who flatters with the tongue.
- 24 ບຸກຄົນທີ່ຂະໂມຍສິ່ງຂອງຂອງບິດາ ຫຼືມານຕາ ຂອງຕົນ ແລະກ່າວວ່າ, "ຢ່າງນີ້ບໍ່ທໍຣະຍົດ," ເຂົາກໍເປັນເພື່ອນຂອງຄົນທຳລາຍ.
Anyone who robs father or mother and says, "That is not crime," is partner to a thug.
- 25 ຄົນເຫັນແກ່ຕົວທຳໃຫ້ເກີດການວິວາດ ແຕ່ຜູ້ທີ່ວາງໃຈໃນພອະເຈົ້າກໍຈະຈະເລີນອື່ນ
The greedy person stirs up strife, but whoever trusts in the Lord will be enriches.

- 26 ບຸກຄົນທີ່ວາງໃຈໃນຄວາມຄິດຂອງຕົວເປັນຄົນໂງ່; ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ດໍາເນີນໃນປັນຍາຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍກູ້.
Those who trust in their own wits are fools; but those who walk in wisdom come through safely.
- 27 ບຸກຄົນທີ່ໃຫ້ແກ່ຄົນຍາກຈົນຈະບໍ່ຮູ້ຈັກການຂັດສິນ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ປິດຕາຂອງເຂົາເສັງຈາກການນີ້ຈະໄດ້ຮັບການສາບແຊ່ງຫຼາຍອັນ.
Whoever gives to the poor will lack nothing, but one who turns a blind eye will get many a curse.
- 28 ເມື່ອຄົນຊົ່ວຮ້າຍມີອໍານາດອັນ, ຄົນກໍລີ່ຊ່ອນຕົວເສັງ; ແຕ່ເມື່ອເຂົາທັງຫຼາຍຜິນາດໄປຄົນຊອບທັມກໍເພີ່ມຂຶ້ນ.
When the wicked prevail, people go into hiding; but when they perish, the righteous increase.

29

- 1 ບຸກຄົນທີ່ຖືກຕັກເຕືອນເລື້ອຍໆ ແຕ່ຍັງແຂງຄໍ, ກໍຈະຫຼົ້ມຈົນຈົນເຫຼືອທີ່ຈະແກ້ໃນນີ້ນຶ່ງ.
One who is often reprov'd, yet remains stubborn, will suddenly be broken beyond healing.
- 2 ເມື່ອຄົນຊອບທັມທະວີອໍານາດ ປະຊາຊົນກໍເປັນສຸກ; ແຕ່ເມື່ອຄົນຊົ່ວຮ້າຍຄອບຄອງ ປະຊາຊົນກໍເປັນທຸກ.
When the righteous are in authority, the people rejoice; but when the wicked rule, the people groan.
- 3 ບຸກຄົນຜູ້ຮັກປັນຍາຍ່ອມທໍາໃຫ້ປິດາຂອງເຂົາຍິນດີ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ຄົບຄ້າຍິ່ງແພດສະຍາກໍຜານຊັບສິ່ງຂອງຂອງເຂົາ.
A child who loves wisdom makes a parent glad, but to keep company with prostitutes is to squander one's substance.
- 4 ພຣະຣາຊາຊົງໃຫ້ຄວາມເປັນທ່ວງແກ່ແຜ່ນດິນ, ດ້ວຍຄວາມຍຸດຕິທັມແຕ່ອົງທີ່ຊົງປົບຄັ້ນເອົາຂອງກໍານັນກໍທໍາໃຫ້ແຜ່ນດິນຫລົ້ມຈົນລົງໄດ້.
By justice a king gives stability to the land, but one who makes heavy exactions ruins it.
- 5 ຄົນທີ່ປະຈົບປະແຈງເຜື່ອນບ້ານຂອງຕົນຍ່ອມກາງອ່າຍໄວ້ດັກຈົບຕົນຂອງເຂົາ.
Whoever flatters a neighbor is spreading a net for the neighbor's feet.

- 6 ຄົນຊົ່ວຕິດກັບຢູ່ໃນຄວາມທໍຣະຍິດຂອງຕົນ, ແຕ່ຄົນຊອບທັມຮ້ອງເພງແລະຍິນດີ.
In the transgression of the evil there is a snare, but the righteous sing and rejoice.
- 7 ຄົນຊອບທັມຮູ້ຈັກສິດທິຂອງຄົນຍາກຈົນ; ຄົນຊົ່ວຮ້າຍບໍ່ເຂົ້າໃຈຄວາມຮູ້ຢ່າງນີ້.
The righteous know the rights of the poor; the wicked have no such understanding.
- 8 ຄົນນັກເຍາະເຍີ້ຍກະທໍາບ້ານເມືອງໃຫ້ລຸກເປັນໄຟ, ແຕ່ນັກປາດຂຸກໃຫ້ຄວາມໂກດຮ້າຍໜີໄປເສັງ.
Scoffers set a city aflame, but the wise turn away wrath.
- 9 ຖ້ານັກປາດມີເສື້ອງໂຕ້ຖຽງກັບຄົນໂງ່, ຄົນໂງ່ກໍດູເດືອດທັງຫົວເລາະ ແລະບໍ່ມີວັນສງົບລົງໄດ້.
If the wise go to law with fools, there is ranting and ridicule without relief.
- 10 ຄົນທີ່ກະຫາຍເລືອດຍ່ອມກຽດຄົນທີ່ໄຮ້ຕໍາໜີ, ແລະຄົນຊົ່ວຮ້າຍສແວງຫາຊີວິດຂອງເຂົາ.
The bloodthirsty hate the blameless, and they seek the life of the upright.
- 11 ຄົນໂງ່ຍ່ອມໃຫ້ຄວາມໂກດຂອງເຂົາຜຸ່ງອອກມາເຕັມທີ່, ແຕ່ນັກປາດຍ່ອມຢັບຍິ່ງໂທສະໄວ້ຢ່າງງຽບງ.
A fool gives full vent to anger, but the wise quietly holds it back.
- 12 ຖ້າຜູ້ຄອບຄອງເຊື່ອຝັງຄວາມຕົວະ ອໍາຣາຊການຂອງທ່ານກໍເປັນຄົນຊົ່ວຮ້າຍທັງສິ້ນ
If a ruler listens to falsehood, all his officials will be wicked.
- 13 ຄົນຍາກຈົນ ແລະຜູ້ປົບບັງຄັບນັກມາປະຈົນໜ້າກັນສເມີ: ແລະພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າປະທານຄວາມສ່ວາງແກ່ຕາຂອງຄົນທັງສອງ.
The poor and the oppressor have this in common: the Lord gives light to the eyes of both.
- 14 ຖ້າພຣະຣາຊາຊົງພາກສາຄົນຍາກຈົນດ້ວຍຄວາມທ່ວງທັມ, ພຣະທີ່ນັ່ງຂອງພຣະອົງຈະສະຖາປະນາຢູ່ເປັນນິດ.
If the king judges the poor with equity, his throne will be established forever.

- 15 ໄມ້ແສ້ ແລະຄໍາຕົກເຕືອນໃຫ້ເກີດປັນຍາ, ແຕ່ຖ້າປ່ອຍເດັກໄວ້ແຕ່
ລໍາຝັງຈະນໍາຄວາມອັບອາຍມາສູ່ນານດາຂອງຕົນ.
The rod and reproof give wisdom, but a mother is
disgraced by a neglected child.
- 16 ເມື່ອຄົນຊົ່ວຮ້າຍຢູ່ໃນອໍານາດໜ້າທີ່, ການທໍຣະບິດກໍທະວີຂຶ້ນ, ແຕ່
ຄົນຊອບທັມຈະມອງເບິ່ງຄວາມຫຼົ້ມຈົມຂອງເຂົາ.
When the wicked are in authority, transgression increases,
but the righteous will look upon their downfall.
- 17 ຈົ່ງຝຶກສອນບຸດຂອງເຈົ້າ ແລະເຂົາຈະໃຫ້ເຈົ້າໄດ້ຢຸດພັກ; ເຂົາຈະ
ໃຫ້ຄວາມປະດິຍົມດີແກ່ໃຈຂອງເຈົ້າ.
Discipline your children, and they will give you rest; they
will give delight to your heart.
- 18 ທີ່ໃດໆທີ່ບໍ່ມີການເປີດເຜີຍທັມ, ປະຊາຊົນກໍປະຖິ້ມຄວາມຢັບຢ້ຽ່ງຊຶ່ງ
ໃຈເສັ້ງ ແຕ່ຄົນທີ່ຮັກສາທັມບັນຍັດຈະເປັນສຸກ.
Where there is no prophecy, the people cast off restraint,
but happy are those who keep the law.
- 19 ບອກສອນຄົນໃຊ້ແຕ່ປາກກໍບໍ່ທ່ອນໄຕ້, ເພາະເຖິງແມ່ນເຂົາຈະເຂົ້າ
ໃຈ ແຕ່ເຂົາກໍບໍ່ຝັງ.
By mere words servants are not disciplined, for though they
understand, they will not give heed.
- 20 ເຈົ້າເຫັນຄົນທີ່ປາກໄວຫຼື? ໃນຄົນໂງ່ຍັງມີຄວາມຫວັງຫຼາຍກວ່າ
ຄົນຢ້າງນີ້.
Do you see someone who is hasty in speech? There is
more hope for a fool than for anyone like that.
- 21 ບຸກຄົນທີ່ທະນຸຖະນອມຄົນໃຊ້ຂອງຕົນຕັ້ງແຕ່ນ້ອຍໆ ໃນທີ່ສຸດຈະ
ເຫັນວ່າເຂົາເປັນຜູ້ຮັບມໍຣະດົກຂອງຕົນ.
A slave pampered from childhood will come to a bad end.
- 22 ຄົນທີ່ໂມໂຫຍ່ອ່ມກໍ່ໃຫ້ເກີດການວິວາດ, ແລະຄົນທີ່ມັກໂກດກໍເປັນ
ເຫດໃຫ້ມີການທໍຣະບິດຫຼາຍຂຶ້ນ.
One given to anger stirs up strife, and the hothead causes
much transgression.
- 23 ຄວາມຍິ້ຍິ່ງຂອງຄົນນໍາເຂົາໃຫ້ຕໍ່າລົງ, ແຕ່ຄົນທີ່ມີໃຈຖ່ອມລົງຈະ
ໄດ້ຮັບກຽດ.
A person's pride will bring humiliation, but one who is lowly
in spirit will obtain honor.

- 24 ຜູ້ເຂົ້າມີສ່ວນກັບຂະໂມຍກໍກຽດຊົງຊີວິດຂອງຕົນ ເຂົາໄດ້ຍິນຄໍາ
ສາບານ ແຕ່ບໍ່ເປີດເຜີຍສິ່ງໃດເລີຍ
To be a partner of a thief is to hate one's own life; one
hears the victim's curse, but discloses nothing.
- 25 ຜູ້ທີ່ກັງວົນນໍາຄົນເວົ້າໃຫ້ກໍເປັນອັນຕະຣາຍ, ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ວາງໃຈ
ໃນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າກໍປອດພ່ັຍ.
The fear of others lays a snare, but one who trusts in the
Lord is secure.
- 26 ຄົນຈໍານວນຫຼາຍສແວງຄວາມພໍໃຈຈາກຜູ້ປົກຄອງ, ແຕ່ຄົນຈະໄດ້
ຄວາມຍຸດຕິທັມຈາກພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ.
Many seek the favor of a ruler, but it is from the Lord that
one gets justice.
- 27 ຄົນອະທັມເປັນທີ່ລັງກຽດຂອງຄົນຊອບທັມ, ແຕ່ຄົນຕົງເປັນທີ່ໜ້າ
ກຽດຊົງແກ່ຄົນຊົ່ວຮ້າຍ.
The unjust are an abomination to the righteous, but the
upright are an abomination to the wicked.

**30 ຂໍ້ສັງເກດຂອງອາກູ
Sayings of Agur**

- 1 ຖ້ອຍຄໍາຂອງອາກູ ບຸດຊາຍຢາເກແຫ່ງເມືອງມັດສາ. “ພຣະເຈົ້າບໍ່
ຢູ່ນໍາອ້າພະເຈົ້າ ພຣະເຈົ້າບໍ່ຢູ່ນໍາອ້າພະເຈົ້າ ແລະອ້າພະເຈົ້າກໍຂາດ
ຜູ້ຊ່ອຍເຫຼືອ?”
The words of Agur son of Jakeh. An oracle. Thus says the
man: I am weary, O God, I am weary, O God. How can I
prevail?”
- 2 ແທ້ຈິງອ້າພະເຈົ້າກໍໂງ່ເກີນທີ່ຈະເປັນຄົນ; ອ້າພະເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມ
ຮອບຮູ້ຢ່າງມະນຸດ.
Surely I am too stupid to be human; I do not have human
understanding.
- 3 ອ້າພະເຈົ້າບໍ່ເຄີຍຮຽນຮູ້ປັນຍາ, ທັງບໍ່ມີຄວາມຮູ້ເລື່ອງຂອງອົງຜູ້
ບໍຣິສຸດ.
I have not learned wisdom, nor have I knowledge of the
holy ones.
- 4 ໃຜເດ ໄດ້ຂຶ້ນໄປຍັງສວັນແລະລົງມາ? ໃຜເດ ໄດ້ຮວບຮວມລົມໄວ້
ໃນກໍາມີຂອງທ່ານ? ໃຜເດ ໄດ້ເອົາເຄື່ອງແຕ່ງກາຍມາຫໍ່ນໍ້າໄວ້?

ໃຜເດ ໄດ້ສະຖາປະນາທີ່ສຸດປາຍແຫ່ງແຜ່ນດິນໂລກໄວ້ ?
ນາມຊື່ຂອງຜູ້ນັ້ນຄືໃຜ? ແລະນາມບຸດຊາຍຂອງຜູ້ນັ້ນຄືໃຜ?
ທ່ານຈະຕ້ອງຮູ້ເປັນແນ່!

Who has ascended to heaven and come down? Who has wrapped up the waters in a garment: Who has established all the ends of the earth? What is the person's name? And what is the name of person's name? And what is the name of the person's child? Surely you know!

5 ພຣະວ່ານະທຸກຄຳຂອງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້ານັ້ນຜິສູດເຫັນຈິງແລ້ວ;
ພຣະອົງຊົງເປັນໂລ້ແກ່ບັນດາຜູ້ລີ້ພິຍູໃນພຣະອົງ.

Every word of God proves true; he is a shield to those who take refuge in him.

6 ຢ່າເພີ່ມຫຍັງເຂົ້າກັບພຣະວ່ານະຂອງພຣະອົງ, ຢ້ານວ່າພຣະອົງ
ຈະຊົງຂະໜາບເຈົ້າ, ແລະເຂົາຈະເຫັນວ່າເຈົ້າເປັນຄົນມຸສາ.

Do not add to his words, or else he will rebuke you, and you will be found a liar.

7 ຂ້າພຣະອົງຂໍສອງຢ່າງຈາກພຣະອົງ; ຂໍຢ່າຊົງປະຕິເສດທີ່ຈະໃຫ້
ຂ້າພຣະອົງກ່ອນຂ້າພຣະອົງຕາຍ:

Two things I ask of you; do not deny them to me before I die:

8 ຂໍໃຫ້ຄວາມມຸສາ ແລະຄວາມເທັດໂກຈາກຂ້າພຣະອົງ; ຂໍຢ່າປະ
ທານຄວາມຍາກຈົນ ຫຼືຄວາມມັ່ງຄັ່ງ ແກ່ຂ້າພຣະອົງ ຂໍລ້ຽງຂ້າ
ພຣະອົງດ້ວຍອາຫານທີ່ພິດແກ່ຂ້າພຣະອົງ,

Remove far from me falsehood and lying; give me neither poverty nor riches; feed me with the food that I need,

9 ຢ້ານວ່າຂ້າພຣະອົງຈະອິ່ມ ແລະປະຕິເສດພຣະອົງ, ແລ້ວເວົ້າວ່າ,
“ພຣະເຈົ້າເປັນຜູ້ໃດ?” ຫຼືຢ້ານວ່າຂ້າພຣະອົງຈະຍາກຈົນ, ແລະຂະ
ໂນຍ ພ້ອມທັງຈະກະທຳໃຫ້ພຣະນາມພຣະເຈົ້າຂອງຂ້າພຣະອົງ
ເປັນມົນທົນ.

Or I shall be full, and deny you, and say, “Who is the Lord?” or I shall be poor, and steal, and profane the name of my God.

10 ຢ່ານິນທາຄົນໃຊ້ໃຫ້ນາຍຂອງເຂົາຝັງ ເກງວ່າເຂົາຈະແຂ່ງເຈົ້າ,
ແລະເຈົ້າຈະຕ້ອງຮັບກັນຊົ່ວ.

Do not slander a servant to a master, or

the servant will curse you, and you will be held guilty.

11 ມີຄົນທີ່ແຂ່ງບິດາຂອງຕົນ ແລະບໍ່ອວຍພອນແກ່ມານດາຂອງຕົນ.
There are those who curse their fathers and do not bless their mothers.

12 ມີຄົນທີ່ຄິດວ່າຕົນເອງບໍ່ອິສຸດ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຊໍາຣະຄວາມເປື້ອນ
ເປີຂອງຕົນ.

There are those who are pure in their own eyes yet are not cleansed of their filthiness.

13 ມີຄົນເຊັ່ນນັ້ນຢູ່ທົ່ວໄປ ຕາຂອງເຂົາສູງແທ້ໝໍ, ແລະໜັງຕາຂອງ
ເຂົາສູງຍິ່ງ!

There are those--how lofty are their eyes, how high their eyelids lift!

14 ມີຄົນທີ່ແຂ້ວຂອງເຂົາເປັນດາບ, ແຂ້ວຂອງເຂົາເປັນມິດ, ເພື່ອຈະ
ທຳລາຍຄົນຍາກຈົນເສັງຈາກແຜ່ນດິນໂລກ ແລະກຳຈັດຄົນຂັດສົນ
ເສັງຈາກຖ້າມກາງມະນຸດ.

There are those whose teeth are swords, whose teeth are knives, to devour the poor from off the earth, the needy from among mortals.

15 ປົງມີລູກສາວສອງໂຕ ມັນຮ້ອງວ່າ: “ໃຫ້, ໃຫ້,” ແຕ່ສິ່ງສາມສິ່ງນີ້
ບໍ່ເຄີຍອິ່ມ; ສິ່ງສິ່ງບໍ່ເຄີຍເວົ້າວ່າ, “ພໍແລ້ວ”:

The leech has two daughters: “Give, give,” they cry. Three things are never satisfied; four never say, “Enough”:

16 ຄິແດນຜູ້ຕາຍ, ຍິງທີ່ບໍ່ມີລູກ, ແຜ່ນດິນໂລກທີ່ບໍ່ອິ່ມນ້ຳ, ແລະໄຟທີ່ບໍ່
ເຄີຍເວົ້າວ່າ, “ພໍແລ້ວ.”

Sheol, the barren womb, the earth ever thirsty for water, and the fire that never say, “Enough.”

17 ນິຍຕາທີ່ເຍາະເຍີ້ຍບິດາແລະດູຄູກ ບໍ່ຝັງມານດາຈະຖືກກາແຫ່ງ
ຫູບເຂົາຈິກອອກ ແລະແຮງຈະກິນເສັງ.

The eye that mocks a father and scorns to obey a mother will be pecked out by the ravens of the valley and eaten by the vultures.

18 ມີສາມສິ່ງຢ່າງທີ່ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ເຂົ້າໃຈ: ແລະອັດສະຈັນທີ່ສຸດຄື:
Three things are too wonderful for me: four I do not understand:

19 ນິກອິນຊີທີ່ບິນໄປໃນທ້ອງຟ້າ, ງູທີ່ເລືອໄປມາເທິງໂງ່ນຫີນ, ເຮືອທີ່
ແລ່ນໄປໃນນ້ຳທະເລ, ແລະທ່າທີ່ຂອງຊາກັບຍິງສາວ.

- the way of an eagle in the sky, the way of a snake on a rock, the way of a ship on the high seas, and the way of a man with a girl.
- 20 ນີ້ເປັນທາງຂອງຍິງທີ່ລ່ວງປະເວນີ: ຄົນາງໄດ້ຮັບປະທານ, ແລະນາງເຊັດປາກ ແລະນາງເວົ້າວ່າ, “ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ໄດ້ທຳຜິດ.”
This is the way of an adulteress: she eats, and wipes her mouth, and says, “I have done no wrong.”
- 21 ແຜ່ນດິນໂລກສັ່ນສະເທືອນຢູ່ໃຕ້ສາມສິ່ງ; ມັນທົນຢູ່ໃຕ້ສິ່ງບໍ່ໄດ້:
Under three things the earth trembles; under four it cannot bear up:
- 22 ຄື ທາດເມື່ອໄດ້ເປັນພຣະຣາຊາ, ຄົນໂງ່ເມື່ອກິນອີ່ມ;
a slave when he becomes king, and a fool when glutted with food;
- 23 ຍິງທີ່ບໍ່ມີໃຜຮັກໄດ້ຜົວ, ແລະສາວໃຊ້ທີ່ໄດ້ເປັນນາຍແທນນາຍຍິງຂອງຕົນ.
an unloved woman when she gets a husband, and a maid when she succeeds her mistress.
- 24 ມີສິ່ງຢາງໃນແຜ່ນດິນໂລກທີ່ນ້ອຍທີ່ສຸດ ແຕ່ມີປັນຍາຫຼາຍເຫຼືອລົ້ນ.
Four things on earth are small, yet they are exceedingly wise:
- 25 ມິດເປັນປະຊາກອນທີ່ບໍ່ແຂງແຮງ ແຕ່ມັນຍັງຕຽມອາຫານຂອງມັນໄວ້ໃນຣະດູແລ້ງ;
the ants are a people without strength, yet they provide their food in the summer;
- 26 ດຸ່ນ ເປັນປະຊາກອນທີ່ບໍ່ມີກຳລັງ ແຕ່ມັນຍັງສ້າງບ້ານຂອງມັນໃນໂງ່ນຫີນ;
the badgers are a people without power, yet they make their homes in the rocks;
- 27 ຕົກແຕນບໍ່ມີຣາຊາ ແຕ່ມັນຍັງເດີນຂະບວນເປັນແຖວ;
the locusts have no king, yet all of them march in rank;
- 28 ຈິງໂຈະນັ້ນ ເຈົ້າເອົາມືຈັບໄດ້ ແຕ່ມັນຍັງຢູ່ໃນພຣະຣາຊວັງ.
the lizard can be grasped in the hand, yet it is found in kings' palaces.
- 29 ມີສາມສິ່ງທີ່ສະຫງ່າງາມຫຼາຍໃນທ່າເດີນ; ມີສິ່ງຕີນຂອງມັນຜ່າເສີຍ:
Three things are stately in their stride; four are stately in their gait:

- 30 ຄືສິ່ງ ຊຶ່ງເປັນສັດທີ່ມີກຳລັງຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະບໍ່ຍອມຫັນຫລັງກັບເພາະສິ່ງໃດເລີຍ;
the lion, which is mightiest among wild animals and does not turn back before any;
- 31 ພໍ່ໂກທີ່ຍາງຢູ່, ແບ້ຜູ້, ແລະພຣະຣາຊາທີ່ສະເດັດພຣະຣາຊດຳເນີນຢູ່ໜ້າປະຊາຊົນຂອງພຣະອົງ.
the strutting rooster, the he-goat, and a king striding before his people.
- 32 ຖ້າເຈົ້າເປັນຄົນໂງ່ຍົກຍ້ອງຕົນເອງ ຫຼືຄິດແຜນການຊົ່ວຮ້າຍ, ຈົ່ງເອົາມືປິດປາກຂອງເຈົ້າເສັງເທິນ.
If you have been foolish, exalting yourself, or if you have been devising evil, put your hand on your mouth.
- 33 ເພາະເມື່ອກວນນ້ຳນົມກິໄດ້ເມີຍແຫຼວ, ເມື່ອບົບດັງກິໄດ້ໂລຫິດ, ແລະເມື່ອກວນໂທໂສກິໄດ້ການວິວາດ.
For as pressing milk produces curds, and pressing the nose produces blood, so pressing anger produces strife.

31 ຄຳຕັກເຕືອນກະສັດ
The Teaching of King Lemuel's Mother

- 1 ຖ້ອຍຄຳຂອງເລມູເອນ, ພຣະຣາຊາແຫ່ງເມືອງມັດສາ. ພຣະຣາຊຊົນນີ້ໄດ້ສອນຄຳນີ້ໄວ້ແກ່ພຣະອົງ:
The words of king Lemuel. An oracle that his mother taught him:
- 2 ລູກແມ່ເອີຍ! ລູກແຫ່ງທ້ອງແມ່ເອີຍ! ລູກແຫ່ງຄຳສັນຍາຂອງແມ່ເອີຍ!
No, my son! No, son of my womb! No, son of my vows!
- 3 ຢ່າໃຫ້ກຳລັງຂອງເຈົ້າແກ່ຜູ້ຍິງ ແລະໃຫ້ທາງຂອງເຈົ້າແກ່ຜູ້ທຳລາຍພຣະຣາຊາໃດໆ.
Do not give your strength to women, your ways to those who destroy kings.
- 4 ໂອ ເລມູເອນເອີຍ, ບໍ່ສິນຄວນທີ່ພຣະຣາຊາ, ບໍ່ສິນຄວນທີ່ພຣະຣາຊາຈະສເວີຍເຫຼົ້າອະນຸ່ນ, ຫຼືຜູ້ທີ່ຄອບຄອງຈະປາຖນາສູຣາ;
It is not for kings, O Lemuel, it is not for kings to drink wine, or for rulers to desire strong drink;

- 5 ຢ້ານວ່າເຂົາຈະດື່ມແລະລືມຄຳທີ່ເປັນກົດໝາຍນັ້ນເສັງ ແລະບໍ່
ຍອມຮັບຮູ້ສຶກທີ່ຂອງຄົນອັດສິນ.
or else they will drink and forget what has been decreed,
and will pervert the rights of all the afflicted.
- 6 ຈົ່ງໃຫ້ສຸກແກ່ຜູ້ທີ່ກຳລັງຜິນາດ ແລະນ້ຳອະນຸ່ງແກ່ຜູ້ທີ່ທຸກໃຈ
ຢ່າງອົ່ມອື່ນ;
Give strong drink to one who is perishing, and wine to
those in bitter distress;
- 7 ຈົ່ງໃຫ້ເຂົາດື່ມແລະລືມຄວາມຍາກຈົນຂອງເຂົາ ເພື່ອຈະຈິດຈຳ
ຄວາມຣະທົມທຸກຂອງເຂົາບໍ່ໄດ້ອີກຕໍ່ໄປ.
let them drink and forget their poverty, and remember their
misery no more.
- 8 ຈົ່ງອ້າປາກຂອງເຈົ້າແທນຄົນໃບ້ ເພື່ອສິດຂອງທຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີທີ່ເຜິ້ງ.
Speak out for those who cannot speak, for the rights of all
the destitute.
- 9 ຈົ່ງອ້າປາກຂອງເຈົ້າ ພິພາກສາຢ່າງຊອບທັມ, ຮັກສາສິດຂອງຄົນ
ຈົນແລະຄົນອັດສິນໃຫ້ຄົງຢູ່.
Speak out, judge righteously, defend the rights of the poor
and needy.

ເມັງທີ່ດີ

Ode to a Capable Wife

- 10 ເມັງທີ່ດີຍ່ອມປະເສີດກວ່າເພັດນິນຈິນດາ? ແຕ່ຍາກຫຼາຍທີ່ຈະໄດ້
ຍິງເຊັ່ນນັ້ນ.
A capable wife who can find? She is far more precious than
jewels.
- 11 ຜົວທີ່ມີເມັງດີກໍວາງໃຈໃນນາງໄດ້, ເຂົາຈະບໍ່ເປັນທຸກເລີຍ.
The heart of her husband trusts in her, and he will have no
lack of gain.
- 12 ເມັງທີ່ດີນັ້ນເປັນຕັ້ງມີ ຄືທຳແຕ່ສິ່ງທີ່ດີຕໍ່ຜົວ, ຈະບໍ່ທຳໃຫ້ຜົວເຊື່ອມ
ເສັງຕລອດຊີວິດ.
She does him good, and not harm, all the days of her life.
- 13 ຈັດຫາຂົນແກະ ຜ້າເນື້ອດີ ພ້ອມທັງເຮັດວຽກຢ່າງຊຳນິຊຳນານ.
She seeks wool and flax, and works with willing hands.
- 14 ຊອກຫາອາຫານຈາກບ່ອນໄກ ມາສູ່ເຮືອນເໝືອນເຮືອນພໍ່ຄ້າ.

- she is like the ships of the merchant, she brings her food
from far away.
- 15 ນອນເດີກຕື່ນເຊົ້າ ເພື່ອຈັດຕຽມຫາອາຫານສຳລັບຄອບຄົວ ແລະ
ບອກວຽກໃຫ້ສາວໃຊ້ທຳ.
She rises while it is still night and provides food for her
household and tasks for her servant-girls.
- 16 ຊອກຫາທີ່ດິນເຮັດສວນອະນຸ່ງ; ແລ້ວຊື້ໄວ້ດ້ວຍເງິນທີ່ນາງຫາມາ
ເອງ.
She considers a field and buys it; with the fruit of her hands
she plants a vineyard.
- 17 ເປັນຍິງທີ່ແຂງແຮງ, ມີນ້ຳໃຈແລະສຸກຂະພາບດີ.
She girds herself with strength, and makes her arms
strong.
- 18 ຮູ້ຈັກຄຸນຄ່າຂອງສິ່ງທີ່ຕົນທຳ, ກາງຄືນຕະກຽງຂອງນາງກໍບໍ່ດັບ.
She perceives that her merchandise is profitable. Her lamp
does not go out at night.
- 19 ເອັ້ນຝ້າຍ, ແລະຕໍ່າຜ້າເອງ.
She puts her hands to the distaff, and her hands hold the
spindle.
- 20 ໃຫ້ຄວາມຊ່ອຍເຫຼືອຄົນທຸກຍາກ ແລະຜູ້ອັດສິນ.
She opens her hand to the poor, and reaches out her
hands to the needy.
- 21 ເມື່ອຍາມໜາວກໍບໍ່ເດືອດຮ້ອນ, ເພາະວ່ານາງມີເຄື່ອງກັນໜາວສຳ
ລັບລູກຜົວແລ້ວ.
She is not afraid for her household when it snows, for all
her household are clothed in crimson.
- 22 ນາງຕໍ່າຜ້າປູນອນ; ແລະນຸ່ງຜ້າໄໝສີນ່ວງເນື້ອດີ.
She makes herself coverings; her clothing is fine linen and
purple.
- 23 ຊ່ອຍໃຫ້ຜົວມີຊື່ສຽງ ແລະເປັນເຈົ້ານາຍຄົນນຶ່ງໃນປະເທດ.
Her husband is known in the city gates, taking his seat
among the elders of the land.
- 24 ນາງຕໍ່າເຄື່ອງນຸ່ງໄວ້ຂາຍ ແລະທຳສາຍແອວສິ່ງໃຫ້ພວກພໍ່ຄ້າ.
She makes linen garments and sells them; she supplies
the merchant with sashes.
- 25 ເປັນຍິງທີ່ແຂງແຮງ ແລະໜ້າເຄົາລົບນັບຖື, ບໍ່ເປັນຫ່ວງຫຼັງໃນ
ອານາຄົດ.

Strength and dignity are her clothing, and she laughs at the time to come.

26 ເປັນຍິງເວົ້າຈາກແຫຼມ ແລະສຸພາບອ່ອນຫວານ.

She opens her mouth with wisdom, and the teaching of kindness is on her tongue.

27 ຫຍຸ້ງຢູ່ກັບວຽກ, ແລະເອົາໃຈໃສ່ໃນຄວາມຕ້ອງການຂອງຄອບຄົວສເມີ.

She looks well to the ways of her household, and does not eat the bread of idleness.

28 ລູກຜິວຂອງນາງຈະສະແດງຄວາມພໍໃຈ ແລະຍ້ອງຍໍນາງ:

Her children rise up and call her happy; her husband too, and he praises her:

29 ຜິວຈະເວົ້າວ່າ, “ມີຜູ້ຍິງຢູ່ຫຼາຍຄົນເປັນເມັງທີ່ດີ ແຕ່ເຈົ້າດີກວ່າຜູ້ຍິງທັງປວງ”

“Many women have done excellently, but you surpass them all.”

30 ສເມີເປັນຂອງຫຼອກລວງ ແລະຄວາມງາມກໍເປັນຂອງບໍ່ແນ່ນອນ

ແຕ່ຜູ້ຍິງທີ່ຢາກຮູ້ເປັນເຈົ້າສິນຄວນໄດ້ຮັບຄວາມສັຽເສີນ Charm is deceitful, and beauty is vain, but a woman who fears the Lord is to be praised.

31 ຍ້ອນຜົນງານທັງປວງທີ່ນາງໄດ້ທຳມານັ້ນ ຈຶ່ງໃຫ້ກຽດແກ່ນາງ

ນາງສິນຄວນໄດ້ຮັບຄວາມເຄົາຮົບນັບຖືຈາກທຸກໆຄົນ

Give her a share in the fruit of her hands, and let her works praise her in the city gates.

ເປົ້າໝາຍ ຫ້າຢ່າງແຫ່ງຊີວິດຂອງມະນຸດ

5 purposes of life:

1. Worship ການນະມັສການ

- Rom 12:1
- Mark 12:30
- Rom 8:7

2. Fellowship ສາມັກຄີທັມຮ່ວມກັນ

- 1 Peter 4:9
- Galatians 6:2
- Hebrew 10:25

3. Discipleship ກາຍເປັນສາວິກ

- Rom 8:28
- Mark 14:36
- Ephesians 4:32

4. Ministry ເຮັດວຽກງານຮັບໃຊ້

- Matt. 20:28
- Philippians 2:4
- 2 Tim 1:9

5. Evangelism ປະກາດ

- John 20: 21
- Act 20:24
- Luke 8:29